

ΣΩΤΗΡΗΣ ΔΑΝΕΖΗΣ

SOTIRIS DANEZIS

ΕΜΠΟΛΕΜΗ ΖΩΝΗ / WAR ZONE

10^ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης - Εικόνες του 21ου αιώνα
10th Thessaloniki Documentary Festival - Images of the 21st Century

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΝΕΟΛΑΙΑΣ

II-000000006451

Σωτήρης Δανέζης

Εμπόλεμη ζώνη

Sotiris Danezis

War Zone

7-16 ΜΑΡΤΙΟΥ / 7-16 MARCH 2008

10ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
10th THESSALONIKI DOCUMENTARY FESTIVAL

Η έκδοση αυτή πραγματοποιήθηκε με την ευκαιρία του αφιερώματος στην **Εμπόλεμη Ζώνη** που διοργανώθηκε στο πλαίσιο του 10ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης – Εικόνες του 21ου Αιώνα το οποίο πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη από 7-16 Μαρτίου 2008. Με την υποστήριξη του Δήμου Θεσσαλονίκης – Αντιδημαρχία Πολιτισμού & Νεολαίας.

This publication was compiled on the occasion of the tribute to **War Zone** that was organized by the 10th Thessaloniki Documentary Festival – Images of the 21st Century which took place in Thessaloniki between March 7-16, 2008. With the support of the Municipality of Thessaloniki – Mayoralty of Culture & Youth

Καλλιτεχνικός Διευθυντής/Artistic Director: Δημήτρης Ειπίδης/Dimitri Eipides
Συντονισμός Φεστιβάλ/Festival Coordination: Ελένη Ράμμου/Eleni Rammou
Συντονισμός αφιερώματος/Tribute Coordination: Δημήτρης Κερκινός/Dimitris Kerkinos
Επιμέλεια έκδοσης/Editor: Δημήτρης Κερκινός/Dimitris Kerkinos
Γλωσσική επιμέλεια – Διορθώσεις/Copy Editor: Μαίρη Κιτροέφ/Mary Kitroeff
Μεταφράσεις/Translations: Τίνα Σιδέρη/Tina Sideris, Μαίρη Κιτροέφ (συνόψεις ταινιών)/Mary Kitroeff (Film synopses)
Ζενερικ/Credits: Μάνθη Μπότσιου/Manthi Botsiou, Ηλιάνα Λουκοπούλου/Iliana Loukoroulou
Συντονισμός εκδόσεων Φεστιβάλ/Festival Publications Coordination: Αθηνά Καρτάλου/Athena Kartalou

Ευχαριστούμε θερμά/Special Thanks to:

το Δήμο Θεσσαλονίκης και ιδιαίτερα το Δήμαρχο κ. Βασίλειο Παπαγεωργίου και τον Αντιδήμαρχο Πολιτισμού κ. Βασίλειο Γάκη/ the Municipality of Thessaloniki and especially the Mayor, Mr. Vassilios Papageorgiou, and the Deputy Mayor of Culture, Mr. Vassilios Gakis, the Intersys SA για την ευγενική χορηγία της Canon/Intersys SA for the kind support of Canon Ιωάννα Μπρατσιάκου/Joanna Bratsiakou, Θέμις Καμτσιώρα/Themis Kamtsiora, Σοφία Ζαμπάρα/Sofia Zabara

Σχεδίαση εξωφύλλου/Cover Design: Δήμητρα Χρονά/Dimitra Chrona
Καλλιτεχνική επιμέλεια/Design: Ανδρέας Ρεμούντης/Andreas Remountis
Παραγωγή εντύπου/Production: Technograph

Copyright © 2008, Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης/Thessaloniki International Film Festival

Εκδόσεις Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης
Thessaloniki International Film Festival Publications

Πλατεία Αριστοτέλους 10, 546 23 Θεσσαλονίκη/10, Aristotelous Sq., 54623 Thessaloniki
T. +30 2310 378400 **F.** +30 2310 285759
Λεωφόρος Αλεξάνδρας 9, 11473 Αθήνα/9 Alexandras Ave., 11473 Athens
T. +30 210 8706000 **F.** +30 210 6448163
info@filmfestival.gr www.filmfestival.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ / HELLENIC MINISTRY OF CULTURE

Πολλά, όχι ιδιαίτερως κολακευτικά στην πλειοψηφία τους, έχουν ειπωθεί και γραφτεί τα τελευταία χρόνια για την ελληνική τηλεόραση ως μέσο πληροφόρησης και ενημέρωσης. Η αλήθεια είναι πως μέσα από την προσπάθεια και το έργο ανθρώπων που ξέρουν πώς να διαχειρίζονται εποικοδομητικά τη δύναμη του μέσου και να παρακάμπτουν τις αγκυλώσεις και τους περιορισμούς του, το τηλεοπτικό σκηνικό στην Ελλάδα φαίνεται αργά αλλά σταθερά να αλλάζει. Ο Σωτήρης Δανέζης είναι αναμφισβήτητος ένας από αυτούς τους ανθρώπους – ένας ακτιβιστής της εικόνας που πιστεύει πως η άγνοια είναι εξίσου θανατηφόρα με τις σφαίρες και πως, υπό αυτήν την έννοια, το ντοκιμαντέρ μπορεί και οφείλει να είναι πράξη πολιτική. Μέσα από τα ντοκιμαντέρ της *Εμπόλεμης Ζώνης*, της εκπομπής που επιμελείται και παρουσιάζει, ο Σωτήρης Δανέζης επιχειρεί να προσδιορίσει εκ νέου την έννοια της σύγκρουσης στη σύγχρονη εποχή, αναδεικνύοντας τις παραμέτρους – οικονομικές, πολιτικές, πολιτισμικές θρησκευτικές ή και άλλες, όχι πάντα εύκολα διακριτές – που οδηγούν τη σημερινή, παγκοσμιοποιημένη κοινωνία μας σε εντάσεις και τριβές. Μια κοινωνία έντονων αντιθέσεων και ανισοτήτων, όπου οι ξεριζωμένοι πληθυσμοί, ο κοινωνικός φασισμός, οι πολεμικές συρράξεις και η απόλυτη φτώχεια δοκιμάζουν σε καθημερινή βάση την ανθρώπινη ύπαρξη. Σκοπός της *Εμπόλεμης Ζώνης* είναι να καταγράψει, να στηρίξει, να φωνάξει αλήθειες που πρέπει να ακουστούν· να δώσει λόγο σε αυτούς που δεν έχουν και εικόνα σε εκείνα που δεν προβάλλονται. Στόχος του δημιουργού της είναι να σηκώσει τον παθητικό τηλεθεατή από την άνεση της πολυθρόνας του· να ενεργοποιήσει συνειδήσεις. Πόσο εύκολα μπορεί να επιτευχθεί αυτό σε ένα μέσο που προτάσσει κυρίως τον ψυχαγωγικό του χαρακτήρα; Άνθρωποι σαν τον Σωτήρη Δανέζη μας υπενθυμίζουν πως η «αγωγή της ψυχής» είναι στόχος δύσκολος, αλλά όχι και ανέφικτος.

Δημήτρης Εϊπίδης

Καλλιτεχνικός Διευθυντής

Much has been said and written in the last few years about Greek television as a platform for news and information, most of it not particularly flattering. The truth is that, through the work and effort of people who know how to constructively use the power of this medium, overcoming its limitations, the field of television in Greece appears to be slowly but steadily changing. Sotiris Danezis is indisputably one of these people – an activist who believes that ignorance is just as deadly as bullets and that, in this sense, the documentary can and should be a political act. Through the documentaries of the *War Zone* series that he supervises and presents, Sotiris Danezis tries to redefine the meaning of conflict in the contemporary world, shedding light on the parameters – financial, political, cultural, religious and others, not easily perceived – that lead today's global society to clashes and conflicts. A society of vivid contrasts and inequalities, where uprooted people, social fascism, wars and absolute poverty are daily trials of human existence. The purpose of *War Zone* is to record and support, to shout out truths that must be heard; to give voice to those who have none and images of those things that are not shown. The goal of its creator is to get the passive viewer up off the couch; to raise consciousness. How easy is this to do through a medium that promotes itself chiefly as a means for entertainment? People like Sotiris Danezis remind us that "spiritual education" is a difficult goal, but not an impossible one.

Dimitri Eipides

Artistic Director

Το 10ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης – Εικόνες του 21ου Αιώνα, μέσα από μια πορεία 10 χρόνων ιστορίας και παρουσίας στην πόλη, φέρνει στο κοινό της Θεσσαλονίκης εικόνες της πραγματικότητας των ημερών μας, ένα θησαυρό γνώσης και ενημέρωσης για τον κόσμο του 21ου αιώνα, έτσι όπως αυτός καταγράφεται και μεταφέρεται μέσα από την έρευνα, τον φακό και την κινηματογραφική αφήγηση του ντοκιμαντέρ.

Η διεισδυτική ματιά του Σωτήρη Δανέζη στα τηλεοπτικά ντοκιμαντέρ της *Εμπόλεμης Ζώνης* μεταφέρει αλήθειες του σύγχρονου κόσμου: σκληρές συχνά αλήθειες για γεγονότα, αντιλήψεις και πολιτισμούς της εποχής μας. Μοναδικές εικόνες, συγκλονιστικές μαρτυρίες και σπάνια ντοκουμέντα, με επίκεντρο και κοινό τόπο τον ίδιο τον άνθρωπο, μας ταξιδεύουν πέρα από τον στενό ορίζοντα της καθημερινότητάς μας. Παράλληλα, όμως, η δύναμή τους ωθεί τον θεατή σε έναν δημιουργικό προβληματισμό και στοχασμό. Ανοίγοντας τον ορίζοντα στη διεθνή ενημέρωση, προκαλεί τον προβληματισμό της κοινής γνώμης για θέματα παγκόσμιας επικαιρότητας, καλλιεργώντας και διαμορφώνοντας παράλληλα μια γενιά ευαισθητοποιημένων θεατών και δυνάμει ενεργών πολιτών.

Σε αυτό το πνεύμα της πληροφόρησης, της ευαισθητοποίησης και της αφύπνισης των πολιτών για το παγκόσμιο γίνεσθαι, ο Δήμος Θεσσαλονίκης, και εγώ προσωπικά, στηρίζουμε συνολικά τον θεσμό του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης μέσα από αφιερώματα όπως αυτό στο καταξιωμένο έργο του Σωτήρη Δανέζη.

Ευχή μας, λοιπόν, και για τη φετινή διοργάνωση, να αποτελέσει για το κοινό της Θεσσαλονίκης ένα κινηματογραφικό παράθυρο στην ενημέρωση και τις εικόνες του σύγχρονου κόσμου.

Βασίλειος Παπαγεωργόπουλος

Δήμαρχος Θεσσαλονίκης

The 10th Thessaloniki Documentary Festival – Images of the 21st Century, throughout the ten years of its history and presence in the city, has been bringing to the Thessaloniki public the images of modern-day reality; a treasure trove of knowledge and information on the world of the 21st century, as it is documented and presented through the documentary's research, camera and cinematic narrative.

Sotiris Danezis' in-depth investigation as seen in the *War Zone* TV documentary series brings to light truths of the modern world: these are often harsh truths about events, perceptions and cultures of our time. Unique images, shocking testimonies and rare documentation with a common focus on humanity transport us far away from the narrow horizon of our daily life. Yet, at the same time, their power urges the viewer to seriously contemplate these issues. The broadening of the horizons of the information we receive about the world will lead to a generation of sensitized and aware viewers and potentially active citizens.

In this spirit of informing, sensitizing and awakening citizens in terms of global developments, the Municipality of Thessaloniki and I personally support, in its entirety, the institution of the Thessaloniki Documentary Festival held by the Thessaloniki International Film Festival, through tributes like this one, to the acclaimed work of Sotiris Danezis.

Our wish, therefore, for this year's edition, is that it constitute, for the Thessaloniki public, a cinematic window of information and images onto the modern world.

Vassilios Papageorgopoulos

Mayor of Thessaloniki

Το ντοκιμαντέρ, σημείο όπου ο πολιτισμός συναντάται με την ενημέρωση και η πληροφόρηση με την 7η τέχνη του κινηματογράφου, γιορτάζεται για 10 συνεχόμενη χρονιά μέσα από τον θεσμό του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης – Εικόνες του 21ου Αιώνα του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.

Έλληνας, αλλά ταυτόχρονα και πολίτης του κόσμου, ο διακεκριμένος δημοσιογράφος και ντοκιμαντερίστας, Σωτήρης Δανέζης, μεταφέρει με το έργο του στη σειρά τηλεοπτικών ντοκιμαντέρ *Εμπόλεμη Ζώνη* τις εικόνες ενός σύγχρονου κόσμου, διαφορετικών όμως πολιτισμών, αντιλήψεων και νοοτροπιών.

Μέσα από τον ρεαλισμό ενός δημοσιογραφικού ντοκιμαντέρ, την κινηματογραφική οπτική στην έρευνα και την καταγραφή σύγχρονων εικόνων, το έργο του στρέφει τη ματιά μας πέρα από τον ορίζοντα της καθημερινότητάς μας, διευρύνει την αντίληψή μας για τον κόσμο, αποτελώντας ταυτόχρονα μέσο και φορέα ενημέρωσης για τον πολιτισμό των άλλων, τη σύγκρουση ιδεών και κοινωνιών, την καθημερινότητα και την επικαιρότητα στα αθέατα σημεία του κόσμου.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, η γνώση και η λήψη παραστάσεων για διαφορετικούς πολιτισμούς αποτελεί πολύτιμο θησαυρό και καλλιέργει τη διαπολιτισμική στάση και αντίληψη των πολιτών για το σύγχρονο κόσμο. Σε αυτή την κατεύθυνση συμβάλλει και η κάμερα του Σωτήρη Δανέζη που μας «ταξιδεύει» σε γωνιές άλλων πολιτισμών και ανθρώπων.

Για αυτούς τους λόγους, ο Δήμος Θεσσαλονίκης και η Αντιδημαρχία Πολιτισμού αγκαλιάζει το φιέρισμα αυτό και στηρίζει συνολικά τον θεσμό του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης.

Βασίλειος Γ. Γάκης

Αντιδήμαρχος Πολιτισμού – Νεολαίας, Δήμος Θεσσαλονίκης

Θα μπορούσε να υποστηρίξει κάποιος ότι ο Σωτήρης Δανέζης είναι ένας τυχερός άνθρωπος. Κι ένας ακόμη πιο τυχερός δημοσιογράφος. Ταξιδεύει πολύ. Συλλέγει εμπειρίες, αποτυπώνει εικόνες, καταγράφει μαρτυρίες ανθρώπων. Τα ταξίδια του δεν είναι, όμως, αποδράσεις αναψυχής: είναι κατάσταση ψυχής. Ο Σωτήρης αρνείται την άνεση και τη θalπυρή του γραφείου και επιλέγει να ερευνά και να αναδεικνύει το σκληρό πρόσωπο της βίας, του πολέμου και της φτώχειας στις εσχατίες του πλανήτη.

Η *Εμπόλεμη Ζώνη* είναι ένα καλοδεχούμενο αεράκι ποιότητας στην τηλεόραση, αλλά και ένας καλός οδηγός για τη ματιά του απαιτητικού τηλεθεατή, που θέλει να μάθει τι συμβαίνει σήμερα ώστε να καταλάβει πώς χιτίζεται το δικό του αύριο και αυτή τη ματιά, εμείς στο Mega, την υπολογίζουμε πολύ.

Χρήστος Παναγιωτόπουλος

Διευθυντής Ειδήσεων και Ενημέρωσης MEGA

The documentary film, the point where culture meets information and news reporting meets the art of cinema, is being celebrated for the 10th consecutive year through the institution of the Thessaloniki documentary Festival – Images of the 21st Century held by the Thessaloniki International Film Festival.

A Greek, but also a citizen of the world, the distinguished journalist and documentarian Sotiris Danezis brings to us, through his work on the TV documentary series *War Zone*, the images of a modern world made up of different cultures, perceptions and mentalities.

Through the realism of a journalistic documentary, the cinematic viewpoint on research and the filming of contemporary images, Danezis' work turns our gaze away from the horizon of our daily lives, broadening our perception of the world and, at the same time, constituting a medium for the dissemination of information on other cultures, on the conflict between ideas and societies, on everyday life and developments in unseen corners of the world.

In this age of globalization, knowledge and images of different cultures are a treasure that cultivates an intercultural stance and viewpoint in the way citizens see the modern world. Contributing to this is Sotiris Danezis' camera, as it takes us on a journey to the homes of other cultures and peoples.

For these reasons, the Municipality of Thessaloniki and the Deputy Mayoralty of Culture embrace this tribute and support, in its entirety, the institution of the Thessaloniki Documentary Festival.

Vassilios G. Gakis

Deputy Mayor of Culture, Municipality of Thessaloniki

One could say that Sotiris Danezis is a lucky man. And an even luckier journalist. He travels a great deal. He gathers experiences, captures images, records people's testimony. But his travels are not vacation getaways, they are what he puts his heart and soul into. Sotiris refuses the comfort and ease of an office, choosing instead to explore and shed light on the harsh face of violence, war and poverty in the farthest corners of the Earth.

The *War Zone* is a welcome breath of quality television, and a useful guide for the demanding viewer who wants to know what is going on today, so he can understand how his own future is being shaped. We at Mega value this point of view a great deal.

Christos Panayiotopoulos

News and Information Manager, MEGA

Καταγράφοντας ένα σύνθετο κόσμο

του Ορέστη Ανδρεαδάκη*

Η υποθέμενη ρετινά «ηθλοεικό», κολλεί πια με μεγάλη ευκολία στην πλειονότητα των ντοκιμαντέρ που παράγονται κάθε χρόνο. Το μέσο χαρακτηρίζει το μήνυμα και διαμορφώνει νέους δρους στο συντακτικό του ντοκιμαντέρ, παραπλανώντας τους ανείδικτους θεατές που αναγνωρίζουν την κινηματογραφικότητα μόνο σε ό,τι προβάλλεται στη μεγάλη οθόνη. Η πραγματικότητα ωστόσο είναι εντελώς διαφορετική, καθώς DVD, videogames, PC και downloading (νόμιμα ή παράνομα) έχουν αλλάξει ριζικά τον τρόπο πρόσληψης των κινουμένων εικόνων.

Η αλλαγή αυτή προετοιμάζεται εδώ και πολλά χρόνια. Τα μικρά όρια του ηθλοεικό κάδρου (ή τα μικροθεατήρια του home cinema) είναι πια η νέα κινηματογραφική μας πραγματικότητα.

Κι αν όλα αυτά ισχύουν για τις ταινίες με υπόθεση, για τα ντοκιμαντέρ η κατάσταση είναι χειρότερη. Ούτε ο *Nanook του Βορρά* κατοικεί πλέον στο Βορρά ούτε *Το κινήρι του λιονταριού* με το τόξο γίνεται, δυστυχώς, με τόξο κι όσοι δεν το έχουν καταλάβει αυτό, απλώς ζουν σε άλλη εποχή. Στη δική μας εποχή, η τηλεόραση είναι ο βασικός παραγωγός και αποδέκτης σχεδόν όλων των

ντοκιμαντέρ. Οπότε η εύκολη κατηγοριοποίηση σε «ηθλοεικό» και «κινηματογραφικό», απλώς αδαίει τα ίδια τα ντοκιμαντέρ που επιχειρούν μια ηρωική έξοδο για να έρθουν σε επαφή με το κοινό. Ζητούμενο πια δεν είναι η σαφής «κινηματογραφικότητα», αλλά η επεξεργασία και η αφομοίωση των κινηματογραφικών κανόνων και η διατήρηση της κινηματογραφικής αλήθειας, ακόμα και μέσα στην τηλεόραση. Αυτό πιστεύω ότι κάνουν ο Σωτήρης Δανέζης και ο σκηνοθέτης Δημήτρης Γεράρδης με τα ντοκιμαντέρ της *Εμπόλεμης Ζώνης*.

Εκφωητής απογευματινών και νυχτερινών δελτίων ειδήσεων του MEGA, παρουσιαστής διεθνών θεμάτων και ρεπόρτερ δύσκολων αποστολών, ο Σωτήρης Δανέζης έφτιαξε μια σειρά ντοκιμαντέρ στα οποία η κινηματογραφική ακρίβεια των εικόνων υπηρετεί την ακρίβεια της έρευνας. Το ζητούμενο για την ομάδα της *Εμπόλεμης Ζώνης*, δεν είναι μόνο η εκτέλεση ενός ολοκληρωμένου ρεπόρτζ, αλλά η συνολική καταγραφή ενός σύνθετου κόσμου που βρίσκεται διαρκώς σε «εμπόλεμη» κατάσταση. Κι όσο πιο δύσκολες οι αποστολές τους τόσο πιο σύνθετος αποκαλύπτεται αυτός ο κόσμος. Πάντα, όμως, το κάθε ντοκιμαντέρ τους, ακολουθεί τη δομή που του

υποβάλει το θέμα. Παρακολουθώντας ένα ντοκιμαντέρ για τη Βιρμανία, το Αφγανιστάν ή τη *Ζούγκλα της Κολομβίας*, διαπιστώνεις ότι η δομή εφευρίσκειται εκ του μηδενός κι ότι ο διαφορετικός ρυθμός ορίζει—ανάλογα με την περίπτωση—την ίδια την ποιότητα και το ειδικό βάρος των αποκαλύψεων. Όσο για το πολυβρόχιο στυλ, δεν είναι ποτέ δοσμένο, αλλά κάθε φορά διαμορφώνεται σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας. Έτσι, ο Δανέζης παραμένει σε μια συνεχή κίνηση, σε μια κινηματογραφική δομή ανάλυσης.

Στα στενά όρια του ηθλοεικό κάδρου, τα ντοκιμαντέρ της *Εμπόλεμης Ζώνης*, τοποθετούν μια ολοκληρωτή αφηγηματική διαδικασία σπαραγμού. Υπερβαίνουν το αυτονόητο. Ξεμυστρούν από την απλή απεικόνιση. Κινούνται στις διαδρομές των αποκαλύψεων με ιδιότητα χάρη. Επιλέγουν και φτιάχνουν έναν δικό τους κινηματογραφικό κόσμο. Κι αυτό είναι ήδη ένα μεγάλο επίτευγμα.

Ιανουάριος 2008

*Ο Ορέστης Ανδρεαδάκης είναι κριτικός κινηματογράφου και διευθυντής του περιοδικού Σινεμά

Recording a complex world

by Orestis Andreadakis*

The disparaging epithet of "made for television", fits most of the documentaries annually produced. The medium characterizes the message and creates new terms in the documentary dictionary, misleading the unskilled viewers who only recognize cinema in whatever is projected on the big screen. However, reality is very different, as DVDs, videogames, PCs and downloading (legal or illegal) have radically changed the perception of moving images.

This change has been in the works for many years. The small limits of the television frame (or the medium ones of home cinema) are now our new cinematic reality.

And if all this holds true for films with a plot, the situation is worse for documentaries. *Nanook of the North* no longer lives in the North, nor unfortunately do *The Lion Hunters* use arrows. Anyone who hasn't understood this yet is simply living in another age. In our age, television is the basic producer and receiver of just about all documentaries. So the easy separation into

"television" and "cinematic" categories is unfair to documentaries which attempt a heroic departure in order to come in contact with the audience. What is important now is not some unclear "cinematic technique", but the processing and assimilation of cinematic rules and the preservation of cinematic truth even in television. This is what I believe Sotiris Danezis and the director Dimitris Gerardis are doing with the documentary series of the *War Zone*.

Anchorman of the afternoon and evening news broadcasts at MEGA, presenter of international issues and reporter of difficult missions, Sotiris Danezis has made a series of documentaries in which cinematic exactitude of the images serves the exactitude of research. What is important for the *War Zone* team is not only the making of a comprehensive reportage, but the total recording of a complex world which is always on a "war" footing. And the more difficult their missions are, the more complex this world is revealed to be. But always, every one of their documentaries follows the

structure dictated by the subject. Watching a documentary on Burma, Afghanistan or the jungle of Colombia, you realize that the structure is invented from zero and that the different rhythm determines, according to the individual case, the quality itself and the special weight of the revelations. As for the legendary style, it is never a given, but is adapted each time according to the findings of the research. Thus, Danezis remains in constant motion, in a cinematic structure of research.

The *War Zone* documentaries fit an entire narrative process of anguish into the narrow confines of the television frame. They go beyond the self evident. They escape simple representation. They move on the paths of discovery with uncommon grace. They choose and create their own cinematic world. And this is already a great accomplishment.

January 2008

*Orestis Andreadakis is a film critic and director of Cinema magazine

Η αντανάκλαση της πολιτισμικής μας πραγματικότητας

της Πόπης Διαμαντάκου*

Ανεξαρτήτως από το μέσο προβολής της, είτε στην τηλεόραση είτε στον κινηματογράφο, η *Εμπόλεμη Ζώνη* του Σωτήρη Δανέζη παραμένει μια σειρά δημοσιογραφικών ντοκιμαντέρ που αποκαλύπτουν εικόνες της πραγματικότητας των ημερών μας. Πρόκειται για το οπτικοακουστικό αποτέλεσμα μιας πάγιας δημοσιογραφικής αρχής, ότι τίποτε στον κόσμο δεν είναι προφανές, ούτε άσχετο με τις ζωές των ανθρώπων. Έτσι, μια ελληνική δημοσιογραφική «κάμερα» ταξιδεύει στις «γωνιές» του κόσμου, αναδεικνύοντας γεγονότα και νοστροπίες, τα οποία συνθέτουν τις πιο σκληρές, τις πιο άγριες, τις πιο σκοτεινές «εικόνες» του κόσμου μας.

Βρέθηκε στη Βοσνία μετά τον πόλεμο, για να αποκαλύψει στο ελληνικό κοινό τα εγκλήματα των παραστρατιωτικών Σέρβων, των Τσέτσικς, και από εκεί στον Αμαζόνιο, όπου η αποψίλωση των δασών και η υπερκαλλιέργεια σόγιας απειλεί το οξυγόνο του πλανήτη και μετά στην Γερμανία, για μια μοναδική μαρτυρία, του ανθρώπου που υπήρξε δίπλα στον Χίτλερ τις τελευταίες του ώρες. Αλλά όσο και αν ο δημοσιογράφος ενεργεί σε αυτό το είδος ντοκιμαντέρ σαν να είναι πολίτης του κόσμου, η δουλειά του αποπνέει το ιδιαίτερο πολιτισμικό του φορτίο. Συνήθως λένε, πως η δη-

μοσιογραφική δουλειά αντανακλά την πραγματικότητα. Το ίδιο λένε και για την τηλεόραση, ταυτίζοντας το μέσο με το υποκείμενο. Αλλά για να είμαστε ακριβείς, η δημοσιογραφική δουλειά, στην τηλεόραση ή το σινεμά, σε ντοκιμαντέρ ή όπου αλλού, αντανακλά την πραγματικότητα μας. Το «Μας», «δική μας» δηλαδή, διαλύει την «πλήρη της διαφάνειας», που συμπυκνώνεται στις μεταφορικές εκφράσεις για την τηλεόραση και τη δημοσιογραφία τότε ως «καθρέφτη» της πραγματικότητας και τότε ως «παράθυρο στον κόσμο». Και στις δυο περιπτώσεις χρησιμοποιείται ως μεταφορά μια γυάλινη, ψυχρή επιφάνεια, η οποία αποκρύπτει τον ανθρώπινο και πολιτισμικό παράγοντα, ο οποίος ορίζει το τελικό προϊόν. Η τηλεόραση και το είδος της δημοσιογραφίας που την έχει ως αφορμή έκφρασης, αντανακλά απλώς την πραγματικότητα της εποχής και της κοινωνίας στην οποία απευθύνεται.

Με αυτή την έννοια η *Εμπόλεμη Ζώνη* αντανακλά το πολιτισμικό φορτίο ενός «δικού μας» δημοσιογράφου. Αυτή είναι η σπουδαία διαφορά από πλείστα όσα ντοκιμαντέρ, προσανατολισμένα εξ αρχής να καταναλωθούν από διεθνές κοινό, με συνέπεια η απόλαυσή του τηλεθεατή να περιορίζεται από την απουσία των

στοιχείων που επιβεβαιώνουν την κοινωνική του ταυτότητα, ιδίως ως προς την αντίσταση, την ανεξαρτησία ή την διαπραγμάτευση με το παγκόσμιο σύστημα. Άλλωστε, η μέθοδος του δημοσιογραφικού ντοκιμαντέρ είναι ο ρεαλισμός, μια κατεξοχόν πολιτική διαδικασία, που προσδιορίζεται από τον τρόπο με τον οποίο ο δημοσιογράφος καθιστά κατανοητό το πραγματικό και όχι από τον τρόπο με τον οποίο ορίζει το πραγματικό.

Η δημοσιογραφική κάμερα, άλλωστε, δεν ορίζει την πραγματικότητα, ειδώλλως καταχράται το ρόλο της. Αποκαλύπτει κομμάτια της και έτσι προσφέρει στον τηλεθεατή την ιδιαίτερη απόλαυση μιας διαδικασίας μάθησης. Με αυτή την έννοια της πολιτισμικής του ενημέρωσης τον καθιστά υποκείμενο. Αυτή είναι και η βαθύτερη απόλαυση που προσφέρει το είδος αυτό δημοσιογραφικού έργου, μια και ουδείς επιθυμεί να είναι «πολιτισμικά αδαής», δηλαδή, εκτός της πραγματικότητάς του.

Ιανουάριος 2008

* Η Πόπη Διαμαντάκου είναι δημοσιογράφος και τηλεκριτικός

The reflection of our cultural reality

by **Popi Diamantakou***

Irrespective of where it is screened, either on television or in a cinema, Sotiris Danezis' *War Zone* remains a series of journalistic documentaries that reveal images of today's reality. It is an audiovisual result of a fixed journalistic principle, that is, that nothing in the world is obvious, or irrelevant to the lives of people. So a Greek "camera" travels to the "corners" of the earth, shedding light on events and viewpoints which make up the harshest, cruelest, darkest "images" of our world.

He went to Bosnia after the war, to show the crimes of Serb paramilitaries, the Četniks, to the Greek audience. He then went to the Amazon, where deforestation and the over production of soy threatens our planet's oxygen supply. Then he went to Germany, for a unique testimony, from the man who was near Hitler in his final moments. But as much as a journalist functions as a citizen of the world in this kind of documentary, his work reveals his particular cultural

baggage. They say that journalism reflects reality. They say the same about television, identifying the medium with the subject. But to be precise, journalism, on television or in the cinema, reflects Our reality. This "our" dissolves the "illusion of transparency", which is amassed in metaphorical references on television and journalism, sometimes as a "mirror" of reality and other times as a "window onto the world". In both cases a glass, cold surface is used as a metaphor, hiding the human and cultural factors which determine the final product. Television, and the type of journalism it expresses, simply reflects the reality of the age and the society at which it is directed.

In this sense, *War Zone* reflects the cultural baggage of one of "our" journalists. This is what makes it different from the majority of documentaries intended for consumption by an international audience, resulting in limited enjoyment by the viewer because of the absence

of elements confirming his social identity, particularly as regards resistance, independence, or dealing with the global system. The method of the journalistic documentary is realism, an exemplary political process, predetermined by the way the journalist makes reality understood, and not the way in which he defines reality.

The journalistic camera does not determine reality, or it abuses its role. It reveals pieces of it and thus gives the viewer the particular satisfaction of a learning process. In the sense of cultural information, it makes the viewer the subject. And this is the deeper satisfaction offered by this kind of journalistic work, since no one wants to be "culturally uninformed", that is, removed from his reality.

January 2008

*Popi Diamantakou is a journalist and television critic

Αποκαλύπτοντας την κρυφή όψη των πραγμάτων

του Δημήτρη Μπότσου*

Η εικόνα στις μέρες μας αποτελεί ίσως τη σημαντικότερη πηγή πληροφόρησης. Στον 21ο αιώνα, η εικόνα, με την τεχνολογική ευκολία στην παραγωγή και μεταφορά της, έχει αποκτήσει ξεχωριστή δύναμη και ιδιαίτερη βαρύτητα και η κατάλληλη χρήση της μπορεί να δημιουργήσει στάσεις, απόψεις και στερεότυπα. Η εικόνα, όμως, είναι και ιστορική μαρτυρία και πέρα από την πληροφόρηση και την ψυχαγωγία, μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ιστορικής μελέτης, όταν αναζητά τη κοινωνική, ιστορική, πολιτική και, κυρίως, την Ανθρώπινη πραγματικότητα της εποχής μας. Αυτός είναι ιστορικά, άλλωστε, ο κεντρικός στόχος του ντοκιμαντέρ: η απεικόνιση της πραγματικότητας, ως ιστορική αδιάφυστη μαρτυρία. Από καταβολής του κινηματογράφου και διαχρονικά, μέχρι την ψηφιακή εποχή που ζούμε, τα ντοκιμαντέρ κινήθηκαν πάνω σε δύο βασικές τάσεις.

Η πρώτη είναι η πιστή αναπαραγωγή της πραγματικότητας, η καταγραφή δηλαδή των

πραγμάτων όπως ακριβώς συμβαίνουν, χωρίς βαθύτερη ανάλυση των αιτίων. Αυτού του είδους τα ντοκιμαντέρ έχουν τη σημασία ενός ντοκουμέντου, και στην τάση αυτή ανήκουν τα ειδησεογραφικά φιλμ και τα ρεπορτάζ που προβάλλονται κυρίως στις ειδήσεις.

Η δεύτερη τάση είναι, όχι απλά η πιστή αναπαραγωγή της πραγματικότητας, αλλά η εμβάθυνση στα αίτια του γεγονότος, η αποκάλυψη της κρυφής όψης των πραγμάτων. Η τάση αυτή απαιτεί πολύπλευρη έρευνα και τεκμηρίωση για να αναδειχθούν αθέατες όψεις της ανθρώπινης ζωής και ξεφεύγει από τα στενά όρια της περιγραφής του γεγονότος. Αυτός ο ρόλος του ντοκιμαντέρ γίνεται καταλυτικός στο χώρο της παιδείας, της ενημέρωσης και της διαμόρφωσης κοινής γνώμης, καθώς τα ντοκιμαντέρ που ανήκουν σ' αυτήν την τάση αποκάλυπτουν αθέατες όψεις της αληθινής ζωής, αναζητώντας το ποιος και το γιατί, περισσότερο από το πού, πότε και τι. Αυτά τα ντοκι-

μαντέρ συχνά υποστηρίζονται από ένα ισχυρό και έντονο σκηνοθετικό βλέμμα πάνω στο θέμα τους, αναπτύσσουν ένα λόγο που τις περισσότερες φορές ξεφεύγει από τα στενά όρια της περιγραφής και αναλύουν τα αίτια και τις συνέπειες των γεγονότων.

Σε αυτή τη κατεύθυνση κινείται η δουλειά του Σωτήρη Δανέζη και των συνεργατών του: στην παρουσίαση όλων των θέσεων, των απόψεων και των πράξεων όλων των εμπλεκόμενων σε ένα γεγονός, προφανών και αοράτων- στην τεκμηριωμένη μαρτυρία που γεννάει μηνύματα, αφυπνίζει συνειδήσεις και ευαισθητοποιεί τη κοινή γνώμη- στην επιλογή και ανάδειξη θεμάτων, που όσο μένουν στη «κρυφή πλευρά», μακριά από τις κάμερες, άνθρωποι θα κινδυνεύουν και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια θα δοκιμάζεται.

*Ο Δημήτρης Μπότσος είναι διευθυντής του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας

Revealing the Hidden Aspect of Things

by Dimitris Botsos*

The image is perhaps the most important source of information for our times. In the 21st century, the image, being technically easy to produce and transport, has acquired great strength and particular weight, and its proper use can create attitudes, points of view and stereotypes. But the image is also a historical testimony, and aside from information and entertainment, can be an object of historical study when it researches the social, historical, political and, most importantly, the Human reality of our age. Historically, this has always been the central purpose of the documentary: the representation of reality, as historical, irrefutable testimony. From the birth of cinema, right up to the digital age in which we live, documentaries have been divided into two basic types.

The first is the faithful reproduction of reality,

that is, the recording of events exactly as they occur, without a deeper analysis of the causes. This type of documentary has the importance of a document, and most news films and reportages mainly shown during news shows belong to this category. This is not only the faithful reproduction of reality, but a deeper look at the causes of the event, the revelation of the hidden side of things. This type demands multifaceted research and proof so that the invisible facets of human life can be shown, and it goes beyond the narrow limits of describing an event. This role of the documentary becomes catalytic in the field of education, information and the shaping of public opinion, as documentaries of this type reveal invisible aspects of real life, searching for who and why, more than where, when and what. These documentaries

are often based on powerful and vivid direction in dealing with their subject, they develop a language that most times escapes the narrow confines of description and analyze the causes and consequences of events.

This is the direction Sotiris Danezis and his collaborators' work takes: the presentation of positions, opinions and actions of all those involved in an event, both obvious and invisible. To the proven testimony that gives birth to messages, awakens consciences and sensitizes public opinion. The choosing and shedding light upon events which, as long as they stay "in the shade", far from cameras, people will be in danger and human dignity will be tried.

*Dimitris Botsos is the director of Amnesty International, Greek Office

Ο Σωτήρης Δανέζης μιλά στον Δημήτρη Κερκινό

Θα θέλατε να προσδιορίσετε τη φιλοσοφία και τους στόχους της *Εμπόλεμης ζώνης*;

Η *Εμπόλεμη ζώνη* δημιουργήθηκε πριν από πέντε χρόνια με σκοπό να παρουσιάσει —με έναν τρόπο λιγότερο τηλεοπτικό— μια σειρά από διεθνή θέματα τα οποία σπάνια μπορούσε να παρακολουθήσει κανείς στην τηλεόραση ή να διαβάσει στις εφημερίδες. Αλήθειες του κόσμου που ζούμε και ανθρώπινες ιστορίες για τις οποίες δεν μιλούσε και δεν έγραφε σχεδόν κανείς. Ακούγαμε συχνά, τότε, ότι ασχολούμαστε με θέματα που «δεν αρέσουν στον κόσμο» ή «δεν μας ενδιαφέρουν εδώ στην Ελλάδα». Μας πήρε λίγο χρόνο αλλά νομίζω ότι καταφέραμε να αποδείξουμε ότι στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν θέματα που «δεν ενδιαφέρουν» αλλά θέματα που δεν καταλαβαίνουμε, δεν θέλουμε να ασχοληθούμε ή απλά αγνοούμε γιατί ως τηλεθεατές και ως κοινωνία βρεθήκαμε εγκλωβισμένοι στον μικρόκοσμό μας. Από την πρώτη στιγμή, η παραγωγή μιας τέτοιας σειράς ήταν ένα στοιχείο για όλους όσοι στήριξαν την ιδέα στο Mega αλλά και για εμάς που, κόντρα στις γνωστές τηλεοπτικές φόρμες, προσπαθήσαμε να δανειστούμε κινηματογραφικά στοιχεία και να συνδυάσουμε την ποιότητα της εικόνας και το προσεγμένο μοντάζ, τη λιτή αφήγηση και την πρωτότυπη μουσική, την ουσιαστική έρευνα με δημοσιογραφική ματιά και σκηνοθετική άποψη. Σήμερα κάθε επεισόδιο της *Εμπόλεμης ζώνης* που σκηνοθετεί ο Δημήτρης Γεράρδης είναι μια απόπειρα να εστιάσουμε το ενδιαφέρον του κόσμου σε σύγχρονα προβλήματα και ιστορίες που ίσως προσέχονται από διαφορετικούς λαούς και τόπους, οι αλήθειες τους, όμως, έχουν μια γλώσσα κοινή. Μια γλώσσα με δύναμη που μας προκαλεί να προβληματιστούμε και μας παρακινεί να εγκαταλείψουμε το ρόλο του παθητικού θεατή και να γίνουμε ενεργοί πολίτες.

Ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζετε στη διαδικασία της παραγωγής;

Συνήθως, κατά τη διάρκεια της έρευνας ή των γυρισμάτων, παρουσιάζονται προβλήματα που είναι αδύνατο να προβλέψει και καλείσαι να τα αντιμετωπίσεις γρήγορα και αποτελεσματικά. Το πιο σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε, όμως, είναι ο αμελικτός τηλεοπτικός χρόνος στο στάδιο της παραγωγής και οι περιορισμοί που επιβάλλει η μικρή ελληνική αγορά στη χρηματοδότηση μιας τέτοιας σειράς. Επιμένουμε ωστόσο να πραγματοποιούμε πολυμέρα γυρίσματα ακόμη και στην άκρη του κόσμου αν χρειαστεί, να χρησιμοποιούμε έναν αξιόπιστο εξοπλισμό, να αφιερώνουμε αμέτρητες ώρες στο μοντάζ, να επενδύουμε τις εικόνες με πρωτότυπη μουσική και να δουλεύουμε μήνες σε μια έρευνα ώστε με τα πενιχρά μέσα που έχουμε στη διάθεσή μας —σε σχέση με τα διεθνή στάνταρ— να ανταγωνιστούμε παραγωγές που δεν φειδονται χρημάτων και χρόνου.

Πόσο εύκολο/δύσκολο είναι για σας να διατηρείτε την ουδετερότητά σας στα θέματα που καλύπτετε;

Δεν νομίζω ότι τίθεται θέμα ουδετερότητας ή αντικειμενικότητας στη δουλειά μας στην *Εμπόλεμη ζώνη*. Δεν καλύπτουμε ρεπορταζιακά τα θέματά μας και με αυτή την έννοια δεν μας απασχολεί η δημοσιογραφική «ψευδο-αντικειμενικότητα». Παρουσιάζουμε όλες τις απόψεις, αλλά είναι φανερό ότι δεν κρατάμε αποστάσεις και πώς θα μπορούσαμε άλλωστε, αφού από τον τρόπο που τοποθετούμε την κάμερα ή από τη στιγμή που κάνουμε το πρώτο cut παρεμβαίνουμε με το δικό μας υποκειμενικό κριτήριο στην πραγματικότητα που ξεδιπλώνεται μπροστά μας και κατά συνέπεια στην ίδια την ιστορία. Η επιλογή της σειράς των πλάνων ή των συνεντεύξεων, η μουσική και

η αφήγηση, ακόμη και οι σιωπές σε μια σκηνή εμπειρεύουν σαφή σχόλια και φανερώνουν τη θέση μας απέναντι στο θέμα και τους πρωταγωνιστές του.

Ποιες είναι οι αντίκτυπος της δουλειάς σας στο ελληνικό κοινό; Θεωρείτε πως οι εκπομπές σας, πέρα από την σημαντική ενημέρωσή που παρέχουν στους θεατές, συνεισφέρουν στα προβλήματα που καλύπτουν;

Θα ήταν τουλάχιστον φαιδρό να πιστεύει κανείς ότι προσπαθούμε να αλλάξουμε τον κόσμο ή ότι συνεισφέρουμε στην επίλυση των προβλημάτων που απασχολούν τον σύγχρονο άνθρωπο. Η *Εμπόλεμη ζώνη* είναι κυρίως μια πηγή εναλλακτικής ενημέρωσης και παράλληλα μια πρόκληση για δημόσια συζήτηση. Είναι μια προσπάθεια ευαισθητοποίησης και αφύπνισης του θεατή. Επεισόδια που έχουμε παρουσιάσει στο Mega έχουν προβληθεί σε σχολεία και Πανεπιστήμια, έχουν αποτελέσει την πρώτη ύλη για εργασίες φοιτητών και έχουν γίνει σημεία αναφοράς για ερευνητές, δημοσιογράφους και μη κυβερνητικές οργανώσεις μέσα από το διαδίκτυο. Πρόσφατα, μετά την προβολή του ντοκιμαντέρ *Χιλιάδες Μικροί Μάγοι* —για τα παιδιά του μεταπολεμικού Κογκό τα οποία κατηγορούνται για μαγεία και εξοστρακίζονται από τις οικογένειές τους— απλοί πολίτες και ΜΚΟ επικοινωνήσαν μαζί μας, ζητώντας τρόπους για να προσφέρουν βοήθεια και ν' ανοίξουν έναν διάλογο επικοινωνίας με την οργάνωση Save The Children που δραστηριοποιείται στην περιοχή. Η *Εμπόλεμη ζώνη* συνεισφέρει, πρωτίστως, στη διαμόρφωση μια γενιάς πιο ενημερωμένων τηλεθεατών και εν δυνάμει πιο ενεργών πολιτών, με ό,τι αυτό μπορεί να σημαίνει για την εξέλιξη μιας κοινωνίας.

Sotiris Danezis talks to Dimitris Kerkinos

Would you like to determine the aims and philosophy of *War Zone*?

War Zone was created five years ago in order to present a series of international issues in a less television-like manner; issues which one is seldom able to see on television or read about in newspapers. Truths about the world we live in and human stories that almost no one spoke or wrote about. At that time, we were often told that we were dealing with subjects "people don't like", or that "don't interest us here in Greece". It took some time, but I believe we managed to prove that in reality there are no subjects that "don't interest people", only subjects we don't understand, don't want to deal with or that we simply don't know about because, as viewers and as a society, we have found ourselves trapped in our microcosm. Right from the beginning, the production of this kind of series was a gamble for

everyone who supported the idea at Mega, and for us who, going against the given television norms, tried to borrow cinematic elements and combine quality of image and careful editing, succinct narration and original music, meaningful journalistic research and quality of direction.

Today, every episode of *War Zone* directed by Dimitris Gerardis is an attempt to focus people's interest on contemporary problems and stories that perhaps come from other people and places, but have a common language. A strong language that challenges us and incites us to abandon the role of passive viewer and become active citizens. -

What are the greatest problems you face in the production process?

Usually, during the research or shooting stages, problems arise that are impossible to predict, and

you have to deal with them quickly and effectively. The biggest problem we face, however, is the merciless time limit of television production and the restrictions posed by the small Greek market in financing such a series. However, we continue to do lengthy shoots even at the end of the world, if necessary, to use reliable equipment, to devote endless hours to editing, to strengthen the images with original music and to work for months on research, so that with the limited means at our disposal – compared to international standards – we can compete with productions that don't economize on time and money.

How easy/difficult is it for you to preserve your neutrality on the issues you cover?

I don't believe there is any issue with neutrality or objectivity in our work for *War Zone*. We don't cover our subjects in a journalistic manner, and

Πέρα από το σενάριο, την έρευνα και τις αποστολές σας στα διάφορα θερμά μέρη του πλανήτη, αρκετές φορές επιμελείστε και την μουσική των ταινιών. Πόσο σημαντικό θεωρείτε αυτό το κομμάτι στη δουλειά σας και ποια είναι η λογική πίσω από τα τραγούδια που επιλέγετε για να «ντύσετε» τις εικόνες;

Η μουσική είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την εικόνα, τη δράση και την αφήγηση. Ως λειτουργικό στοιχείο της ταινίας, σχολιάζει, συνοδεύει και κάποιες φορές αντικρούει την εικόνα. Ορισμένα μουσικά κομμάτια βρίσκονται σε πρώτο πλάνο και άλλα λειτουργούν διακριτικά, μεταφράζοντας συναισθήματα. Εγκατέλειψα τα μουσικά μου πειράματα όταν ο έμπειρος συνθέτης Γιώργος Μαγουλάς άρχισε να γράφει πρωτότυπη μουσική για κάθε επεισόδιο της *Εμπόλεμης Ζώνης*. Ο Γιώργος γνωρίζει πολύ καλά τη μουσική γλώσσα και τον τρόπο για να εκφραστεί μουσικά σε δραματουργικό, συναισθηματικό και ψυχολογικό επίπεδο. Δουλεύει μαζί μας σε διάφορα στάδια της διαδικασίας παραγωγής, αναζητώντας παράλληλα εκείνη τη χαρακτηριστική μουσική που θα ζωντανέψει στο μυαλό ή θα επαναφέρει στη μνήμη μας ένα ντοκιμαντέρ της *Εμπόλεμης Ζώνης*. Με τη λογική ότι οι μουσικές που χρησιμοποιούμε δεν είναι απαραίτητο να αρέσουν αλλά πρωτίστως να ακολουθούν το ρυθμό και να υπηρετούν την εικόνα, βελτιώνουμε καθημερινά αυτή την αμφίδρομη σχέση.

Έχετε ταξιδέψει σε όλο τον κόσμο πολεμικές ανταποκριτής και δημοσιογράφος, καλύπτοντας την επικαιρότητα και

άλλα φλέγοντα πολιτικά γεγονότα τα οποία η πλειοψηφία του κόσμου τα βλέπει από την τηλεόραση. Πώς είναι να είστε εκεί όταν αυτά συμβαίνουν; Και πόσο πολύ επηρεάζει η δουλειά σας τον ψυχικό και προσωπικό σας κόσμο; Θα ήθελате να αναφερθείτε σε κάποια εμπειρία που σας στιγμάτισε ανεξίτηλα ως άνθρωπο;

Όταν έρχεσαι σε επαφή με την εφιαλτική καθημερινή πραγματικότητα ή τον αγώνα επιβίωσης κάποιων ανθρώπων, δεν μπορείς παρά να εκτιμήσεις όλα εκείνα τα αγαθά που σε γενικές γραμμές θεωρείς δεδομένα στο δικό μας αναπτυγμένο κόσμο: την ειρήνη και την ασφάλεια, την ελευθερία λόγου και έκφρασης, την πρόσβαση σε πόσιμο νερό ή σε νοσοκομείο. Δεν αλλάζει μόνο η άποψή σου για τη ζωή, κατανοείς καλύτερα τον κόσμο που ζεις, αντιμετωπίζεις διαφορετικά τα δικά σου μεγάλα-μικρά προβλήματα και ίσως γίνεσαι καλύτερος άνθρωπος. Το 2003, στην εντατική ενός νοσοκομείου στο Ιράκ, βρέθηκα μπροστά σ' ένα παιδί που είχε χάσει τα χέρια και τα πόδια του από την έκρηξη μιας βόμβας. Ο μεταφραστής μου έλεγε ότι ζητούσε ψιθυριστά από το θεό να του δώσει πίσω τα ακρωτηριασμένα μέλη του. Για μένα, αυτό ήταν το πιο φρικτό πρόσωπο του πολέμου. Αισθανόμουν απελπιστικά αδύναμος να κάνω ή να πω το σιδηροπέ που θα βοηθούσε αυτό το παιδί... Τρία χρόνια αργότερα, με τον εικονολήτη Δημοσθένη Ιωάννου στο Αφγανιστάν, ακολουθούσαμε την περιπολία μιας αμερικανικής μονάδας όταν ξαφνικά πέσαμε σε ενέδρα των Ταλιμπάν. Γρήγορα, οι Αμερικανοί στρατιώτες πέρασαν στην αντεπίθεση. Σκότωσαν δύο ένοπλους Αφγανούς. Είδαμε τον δεύτερο να

Ξεψυχάει μπροστά στα μάτια μας. Κάναμε μισή ώρα να ποίμε μια κουβέντα ο ένας στον άλλο. Ο παραλογισμός της μάχης και των συναισθημάτων, ο θάνατος όταν τον αντικρίζεις, παραλύουν κάθε λογική σκέψη...

Γιατί καταπιάνεστε με θέματα της διεθνούς ειδησεογραφίας και δεν στρέφεται τον φακό σας σε αντίστοιχα γεγονότα της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας και επικαιρότητας;

Η αλήθεια είναι ότι, μέχρι σήμερα, δεν μπόρεσα ποτέ σ' αυτό το δίλημμα. Άλλωστε, η συντριπτική πλειοψηφία των τηλεοπτικών εκπομπών στην ελληνική τηλεόραση ασχολούνται με θέματα της ελληνικής επικαιρότητας. Η δική μας ματιά ήταν ευθύς εξαρχής στραμμένη πέρα από τον ορίζοντα σε γεγονότα και καταστάσεις που επηρεάζουν έμμεσα ή άμεσα τη ζωή μας σε ιστορίες που διαμορφώνουν και εμπλουτίζουν την αντίληψή μας για τον κόσμο.

Θεωρείτε ότι είναι εφικτό στην ελληνική τηλεόραση –η οποία χρηματοδοτεί και προβάλλει τη δουλειά που κάνετε– να στρίξει για μια Εμπόλεμη Ζώνη εντός των συνόρων;

Υπάρχουν αξιόλογες ελληνικές παραγωγές στις οποίες γίνεται εξίσου σοβαρή και σημαντική δουλειά. Με τα σημερινά δεδομένα πάντως, για μια τηλεόραση που ακολουθεί τους κανόνες της μικρής ελληνικής τηλεοπτικής αγοράς, θεωρείται μάλλον τολμηρή οποιαδήποτε απόφαση για μια σειρά ελληνικών ντοκιμαντέρ. Την ίδια ώρα, πληθαίνουν τα τηλεπαιχνίδια, τα πολυδάπανα σόου και τα ειδησεογραφικά ντοκιμαντέρ εισαγωγής, ενώ έλλειψαν ντοκιμαντερίστες με ιδιαίτερη κινηματογραφική γραφή και αξιολόγο έργο παραμένουν εκτός τηλεόρασης, αναζητώντας τρόπους χρηματοδότησης και προβολής της δουλειάς τους. Αν τα στελέχη που παίρνουν μέρος στους σχεδιασμούς του προγράμματος των ελληνικών καναλιών και βρίσκονται στα κέντρα λήψης των αποφάσεων δώσουν περισσότερη βαρύτητα στην ποιότητα και λιγότερη στους αριθμούς τότε κάτι μπορεί ν' αλλάξει. Όσο ρομαντικό κι αν ακούγεται, πιστεύω ότι αξίζουμε μια διαφορετική τηλεόραση και σ' αυτό συμφωνούμε όλοι.

in this sense we are not particularly interested in journalistic "pseudo-objectivity". We present all points of view, but it is obvious that we don't keep our distance, and how could we, since from the placement of the camera or from the moment we make the first cut we are intervening with our personal criteria on the reality which unfolds before us, and consequently, on the story itself. The selection of a sequence of shots or interviews, the music and the narration, even the silences in a sequence contain a clear commentary and reveal our position on the subject and its leading characters.

What effect does your work have on the Greek public? Do you believe that, aside from the significant information it gives the viewers, your series helps with the problems it covers?

It would be ludicrous, to say the least, to believe that we are trying to change the world, or that we are contributing to solving the problems that concern modern man. *War Zone* is mainly a source of alternative information, and a challenge to engage in public dialogue. It is an attempt to sensitize and awaken the viewer. Episodes that we have presented on Mega have been screened in schools and universities, have been a resource for students' papers and have become references for researchers, journalists and non-governmental organizations through the internet. Recently, after the broadcast of *One Thousand Child Witches* – about children in post-war Congo who are being accused of witchcraft and being ostracized by their families – simple citizens and NGOs contacted us looking for ways to offer help and communicate with the Save The Children organization, which is active in the area. *War Zone* contributes, first and foremost, to the shaping of a generation of informed viewers, and possibly more active citizens, with whatever that may entail for the evolution of a society.

Aside from the script, the research and your missions to various hot spots on the planet, you often also act as music editor of the films. How important do you con-

sider this part of your work to be, and what is the reasoning behind the songs you choose to enrich the images?

Music is indissolubly connected to the image, the action and the narration. As a functioning element of the film, it comments on, accompanies and sometimes contradicts the image. Some musical pieces take center stage, while others work discreetly, translating emotions. I abandoned my musical experiments when the experienced composer Yiorgos Magoulas began writing original music for every episode of *War Zone*. Yiorgos knows musical language very well, and the way to express himself musically on a dramaturgic, emotional and psychological level. He works with us on various stages of the production process, searching for that special music which will bring a *War Zone* documentary to life or revive our memory. Our reasoning is that the music we use does not have to be likeable, but must follow the rhythm and serve the image. We work daily to improve this two-way relationship.

You have traveled the world as a war correspondent and journalist, covering current events and other hot political events which most people only see on television. What is it like to be there when these things are happening? And how much does your work influence your psychological and personal world? Would you like to mention some experience that marked you as a human being?

When you come in contact with the nightmarish daily reality or the struggle for survival of certain people, you can't not appreciate all those things which are usually taken for granted in our developed world: peace and security, freedom of speech and expression, access to drinking water or hospitals. Not only does your view of life change, you also understand the world you live in better, you deal with your own big or small problems differently, and perhaps you become a better person. In 2003, in the emergency room of an Iraqi hospital, I saw a child who had lost his arms and legs to a bomb explosion. My translator told me that he was whispering to

God to give him back his severed limbs. To me, that was the most horrible face of war. I felt desperately helpless to do or say anything that could make a difference... Three years later, with cameraman Demosthenes Ioannou in Afghanistan, we were following an American unit on patrol, when we suddenly fell into a Taliban trap. Quickly, the American soldiers retaliated. They killed two armed Afghans. We watched the second one die before our very eyes. It took us half an hour to say a word to each other. The insanity of battle and emotions, death, when you witness it, paralyze every rational thought...

Why do you deal with international news subjects instead of turning your lens on events in contemporary Greek reality?

It is true that to date we have not dealt with this dilemma. At any rate, the vast majority of Greek television broadcasts deal with Greek issues. Right from the beginning, our sights were set beyond the horizon, on events and situations which directly or indirectly influence our lives, on stories that shape and enrich our perception of the world.

Do you believe that it is possible for Greek television – which finances and broadcasts your work – to support a *War Zone* within our borders?

There are respectable Greek productions which do work that is just as serious and important. Given today's facts, however, taking any decision regarding a series of Greek documentaries is considered a bold move for television that follows the rules of the small Greek market. Game shows, expensive variety shows and imported news shows are increasing, while Greek documentary makers with a particular cinematic viewpoint and respectable work are excluded from television and are left looking for ways to finance and show their work. If the executives who do the programming at Greek channels and the decision makers give more weight to quality and less to numbers, then something may change. As romantic as it sounds, I believe that we deserve a different television and we all agree on that.

2003

Πόλεμος στα Φώκλαντ/War in the Falklands

Βιετνάμ: Εκεί όπου γεννήθηκε ο πόλεμος/Vietnam: Where War Was Born

Ο πόλεμος των έξι ημερών/The Six-Day War

2004

Νότιος Κορέα: Ο 38ος παράλληλος/South Korea: The 38th Parallel

Ο Πόλεμος του Κόλπου/The Gulf War

Σοκ και δέος στη Βαγδάτη/Shock & Awe in Baghdad

Κόσοβο: 5 χρόνια μετά/Kosovo: 5 Years Later

Ρουάντα: 100 ημέρες/Rwanda: 100 Days

Η εισβολή στον Παναμά/The Invasion of Panama

Η τραγωδία στο σχολείο του Μπεολάν/Tragedy at School in Beslan

Το Τείχος του Βερολίνου/The Wall

Κουρσκ/Kursk

2005

Σομαλία: Black Hawk – Η αληθινή ιστορία/Somalia: Black Hawk – The True Story

Καμπότζη: Οι Κόκκινοι/The Khmer Rouge

Ελ Σαλβαδόρ: Η σκιά/El Salvador: The Shadow

Χιροσίμα: Η δοκιμή/Hiroshima: The Test

Πυρηνικό Ιράν/Nuclear Iran

Οι Άγιοι της Νέας Ορλεάνης/The Saints of New Orleans

Βόρεια Κορέα: Η παράσταση/North Korea: The Show

Σιέρα Λεόνε: Οι σκλάβοι των διαμαντιών/Sierra Leone: Diamond Slaves

Το μυστήριο του Περλ Χάρμπορ/The Mystery of Pearl Harbour

2006

Μεξικό: Η κοιλάδα του θανάτου/Mexico: The Valley of Death

Δυτική Σαχάρα: Οι αντάρτες της ερήμου/Western Sahara: Rebels of the Desert

Η ζούγκλα της κοκαΐνης/The Cocaine Jungle

Νεπάλ: Το κόκκινο οχυρό/Nepal: The Red Fortress

Ιράν: Πυρηνικό στοιχημα/Iran: Nuclear Gamble

Η επιστροφή των Ταλιμπάν/The Return of the Taliban

Εγκλημα στον Αμαζόνιο/Crime in the Amazon

Η γέφυρα του ποταμού Κβάι/Bridge on the River Kwai

Γουατεμάλα: Κραυγές στην ομίχλη/ Guatemala: Cries in the Mist

2007

Κονγκό: Κόκκινος κόσμος/Congo: Red World

Αλβανία: Για την τιμή των όπλων/Albania: In the Name of Guns

Ο σωματοφύλακας του Χίτλερ/Hitler's Bodyguard

Βοσνία-Ερζεγοβίνη: Τα μαλιάρια της νεράιδας – Vilina Vlas/Bosnia & Herzegovina: Vilina Vlas – The Fairy's Hair

ΗΠΑ: Επιχείρηση το πρώτο θύμα/USA: Operation: First Casualty

Αλάσκα: Οογκρυκ σημαίνει πετρέλαιο/Alaska: Ooogruk Means Oil

Ένας ανήλικος Αμερικανός/The Concerned American

Τα κορίτσια της Λιβερίας/Liberian Girls

2008

Κονγκό: Χιλιάδες μικροί μάγοι/Congo: One Thousand Child Witches

Βιρμανία: Δύο ονόματα για μια δικτατορία/Burma: Two Names for One Dictatorship

Βιογραφία Συντελεστών / Crew CVs

Ο Σωτήρης Δανέζης (σενάριο, έρευνα) σπούδασε δημοσιογραφία στο Λονδίνο. Είναι παρουσιαστής ειδήσεων και δημιουργός της σειράς ντοκιμαντέρ *Εμπόλεμη Ζώνη*. Ως πολεμικός ανταποκριτής έχει βρεθεί στο Κόσοβο, το Αφγανιστάν και το Ιράκ. Με τις ανταποκρίσεις του, έχει σφραγίσει μεγάλα διεθνή γεγονότα όπως: τις διαδηλώσεις στη Γένοβα, τα τρομοκρατικά χτύπημα στις ΗΠΑ και την τραγωδία από το τσουνάμι στην Ασία. Έχει πραγματοποιήσει αποστολές σε περισσότερες από 55 χώρες του κόσμου. Από τη Βόρεια Κορέα, το Νεπάλ και τα νησιά Φώκλαντ, ως τη Σομαλία, τη Σιέρα Λεόνε, το Κονγκό, τη Βιρμανία, τον Αμαζόνιο, τη Σαχάρα και την Αλάσκα.

Sotiris Danezis (script, research) studied journalism in London. He is a news anchorman and creator of the documentary series *War Zone*. As a war correspondent he has worked in Kosovo, Afghanistan and Iraq. Through his reportage he has put his stamp on big international events such as: the protests in Genoa, the terrorist strikes to the USA, and the tragedy of the tsunami in Asia. He has gone on missions in more than 55 countries. From North Korea to Nepal, the Falkland islands to Somalia, Sierra Leone, the Congo, Burma, the Amazon, the Sahara and Alaska.

Ο Δημήτρης Γεράρδης (σκηνοθεσία) σπούδασε σκηνοθεσία στη Σχολή Σταυράκου. Έχει δουλέψει στα μεγαλύτερα ιδιωτικά τηλεοπτικά δίκτυα της Ελλάδας. Τον Σεπτέμβριο του 2005 ανέλαβε τη σκηνοθεσία της *Εμπόλεμης Ζώνης*. Έχει σκηνοθετήσει την ταινία *Η Φωγή*, 2006, 18', 35χλ.

Dimitris Gerardis (director) studied directing at the Stavrakos Film School. He has worked for the largest private television networks in Greece. In September 2005 he took over directing for *War Zone*. He is the director of the film *Running Away*, 2006, 18', 35mm.

Η Ιωάννα Μπρατσιακού (Συντονισμός – Οργάνωση Παραγωγής) σπούδασε ΜΜΕ στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει εργαστεί στις εταιρείες τηλεοπτικών και κινηματογραφικών παραγωγών Modiano και Cinegram. Για την *Εμπόλεμη Ζώνη* έχει πραγματοποιήσει αποστολές στην Ταϊλάνδη και τη Βιρμανία.

Ioanna Bratsiakou (Coordination-Production Organization) studied Mass Media at the University of Athens. She has worked at the television and film production companies Modiano and Cinegram. For *War Zone* she has gone on missions to Thailand and Burma.

Η Αναστασία Μουμτζάκη (Επικεφαλής Έρευνας) σπούδασε Ιστορία στο ΑΠΘ και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στις Διεθνείς Σχέσεις στο Πανεπιστήμιο Paris 1 της Σορβόνης. Έχει εργαστεί στην έδρα της UNESCO στο Παρίσι, στην ΕΤ3 και στην εφημερίδα «Μακεδονία». Για την *Εμπόλεμη Ζώνη* έχει πραγματοποιήσει αποστολές στη Βοσνία και τη Λιβερία.

Anastasia Moutzaki (Head Researcher) studied History at the Aristotle University of Thessaloniki and did postgraduate studies in International Relations at the University Paris 1 of the Sorbonne. She has worked at the head office of UNESCO in Paris, at ERT3 and the newspaper *Macedonia*. For *War Zone* she has gone on missions to Bosnia & Herzegovina and Liberia.

Ο Κώστας Καλλέργης (έρευνα) σπούδασε Οικονομικά και Διεθνείς Επενδύσεις στο Leeds Metropolitan University και απέκτησε μεταπτυχιακό τίτλο στις Ευρωπαϊκές Σπουδές από το University of Exeter, στην Κοινωνιολογία από το Πανεπιστήμιο Jagiellonian της Κρακοβίας και στις Πολιτικές Επιστήμες από τη Σχολή Σλαβικών και Ανατολικοευρωπαϊκών Σπουδών του Λονδίνου. Για την *Εμπόλεμη Ζώνη* έχει πραγματοποιήσει αποστολές στη Γερμανία, το Κονγκό και τη Ρωσία.

Kostas Kallergis (Research) studied Economics and International Investment at Leeds Metropolitan University and obtained post graduate degrees in European Studies from the University of Exeter, in Sociology from the Jagiellonian University of Krakow and Political Science from the School of Slavic and East European Studies in London. For *War Zone* she has gone on missions to Germany, Congo and Russia.

Η Χριστιάνα Χειραγανωστάκη (Έρευνα) σπούδασε ΜΜΕ στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Παρακολούθησε μαθήματα Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο ULB στις Βρυξέλλες. Έχει εργαστεί στο Μουσείο Φρουαίρα και στην εταιρεία παραγωγής πολιτιστικών εκδηλώσεων Didi Music.

Christiana Chiranagnostaki (Research) studied Mass Media at the Panteion University. She studied Philosophy at the ULB University in Brussels. She has worked at the Frysiras Museum and the event production company, Didi Music.

Ο Κώστας Φαρμάκης (Έρευνα) σπούδασε δημοσιογραφία στην Αθήνα. Ειδικευμένος στα διεθνή θέματα, αρθρογραφεί σε περιοδικά από το 1995 έχοντας αναλάβει και επιτελικές θέσεις.

Kostas Farmakis (Research) studied journalism in Athens. Specializing in international issues, he has been contributing to magazines since 1995, having also held staff positions.

Η Έλλη Κοκκινόπουλου (Έρευνα) σπουδάζει στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών Μεθοδολογία, Ιστορία και Θεωρία της Επιστήμης.

Elli Kokkinopoulou (Research) is studying Methodology, History and Theory of Science at the Capodistrian University of Athens.

Η Χρυσοθέμις Καμτσιώρα (Έρευνα) σπούδασε δημοσιογραφία και παραγωγή στο Πανεπιστήμιο South Bank του Λονδίνου. Ειδικεύτηκε στη σχέση πολέμου και ΜΜΕ και στην χρήση τους για προπαγανδιστικούς σκοπούς. Είναι μέλος της ομάδας που ξεκίνησε την *Εμπόλεμη Ζώνη* το 2003.

Chrysothemis Kamtsiora (Research) studied journalism and production at the London South Bank University. She specialized in the relationship between war and the Mass Media and its uses for propaganda purposes. She is part of the team that founded *War Zone* in 2003.

Η Μαρουσώ Στριμμένου (Έρευνα) σπούδασε ΜΜΕ στο Πανεπιστήμιο Αθηνών με υποτροφία από την Ένωση Συντακτών. Είναι μέλος της ομάδας που ξεκίνησε την *Εμπόλεμη Ζώνη* στη έρευνα της οποίας εργάστηκε από το 2003 έως το 2005.

Marouso Strimmenou (Research) studied Mass Media at the University of Athens, on scholarship from the Editor's Union. She is a part of the team that founded *War Zone*, and worked for the series from 2003 to 2005.

Η Βασιλική Παραπούλη (Έρευνα) σπούδασε ΜΜΕ στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Άρχισε να εργάζεται ως δημοσιογράφος το 2001 και εργάστηκε στην εταιρεία τηλεοπτικών παραγωγών «Άνωση ΑΕ». Συμμετείχε στην ομάδα έρευνας της *Εμπόλεμης Ζώνης* από το 2004 έως το 2006.

Vassiliki Parapouli (Research) studied Mass Media at the University of Athens. She began working as a journalist in 2001 and worked at the television production company "Anosi SA". She participated in the research team of *War Zone* from 2004 to 2006.

Η Σοφία Ζαμπάρα (Γραμματεία Παραγωγής) σπουδάζει Πολιτικές Επιστήμες και Δημόσια Διοίκηση στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει εργαστεί στο Σύνδεσμο Διαφημιζόμενων Ελλάδος.

Sofia Zabara (Production Secretary) is studying Political Science and Public Administration at the University of Athens Law School. She has worked at the Hellenic Advertisers Association.

Η Λίτσα Δελή (Παραγωγή για την Τηλετύπος ΑΕ) σπούδασε Broadcast Journalism στο Columbia College του Σικάγο. Από το 1994 εργάζεται στο Mega ως παραγωγός για τις ανάγκες των ενημερωτικών εκπομπών του καναλιού.

Litsa Deli (Production for Teletypos SA) studied Broadcast Journalism at Columbia College in Chicago. She has been working at Mega as a producer of informative broadcasts since 1994.

Ο Δημοσθένης Ιωάννου (Φωτογραφία) σπούδασε στη Σχολή Χατζίκου. Άρχισε να εργάζεται ως ηχολήπτης στο πρακτορείο ειδήσεων Reuters το 1992, και ως εικονολήπτης στο ειδησιογραφικό τμήμα του Mega από το 1994 έως το 1997. Σήμερα είναι ανεξάρτητος (freelance) εικονολήπτης. Έχει εργαστεί για την Fuji TV, κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας, και με το SAT1 κατά τη διάρκεια των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων στο Τορίνο.

Demosthenis Ioannou (Photography) studied at the Hadzikou Film School. He began working as a sound recordist for Reuters news agency in 1992, and as a cameraman on the news department of Mega from 1994 to 1997. Today he is a freelance cameraman. He has worked with Fuji TV during the Athens Olympics, and with SAT1 during the winter Olympics in Turin.

Ο Κώστας Δελδής (Φωτογραφία) εργάζεται στο Mega από το 1992 και είναι ο εικονολήπτης 14 ντοκιμαντέρ της σειράς την περίοδο 2003-2005. Ανήκει στην ομάδα που ξεκίνησε την *Εμπόλεμη Ζώνη*. Για τις εικόνες του τιμήθηκε με το βραβείο Καλύτερης Φωτογραφίας στα τηλεοπτικά βραβεία «Πρόσωπα 2004». Έχει εργαστεί για το Sky Italia, το World Channel, το CNN Turk, κ.ά. Είναι απόφοιτος της σχολής φωτογραφίας Focus και έχει ασχοληθεί επαγγελματικά με τη φωτογραφία από το 1985 έως το 1992.

Ο Νίκος Μυστριώτης (Φωτογραφία) ξεκίνησε τις σπουδές του στα MME στο Πανεπιστήμιο Carleton, του Καναδά. Ιδρυτής και συνδιοκτής της εταιρείας XYZ Productions, συνεργάζεται από το 2005 με το Associated Press ως τηλεοπτικός παραγωγός και εικονολήπτης, ενώ στο παρελθόν έχει συνεργαστεί με τα ABC, BBC, CNBC, Euronews, Kuwait TV, NIPPON TV κ.ά. Είναι ο εικονολήπτης 7 ντοκιμαντέρ της *Εμπόλεμης Ζώνης* τη σεζόν 2005-2006.

Ο Κώστας Χριστακόπουλος (Μοντάζ) σπούδασε στα ΤΕΙ Ηλεκτρονικής Πειραιά. Έχει εργαστεί στους μεγαλύτερους τηλεοπτικούς σταθμούς στη Ελλάδα. Το Νοέμβριο του 2001 εντάχθηκε στο δυναμικό του MEGA. Είναι μέλος της ομάδας που ξεκίνησε την *Εμπόλεμη Ζώνη* το 2003.

Ο Παύλος Κοντογιώργης (Μοντάζ) έχει σπουδάσει ηχοληψία και ηχοτεχνία. Από το 1993 έχει εργαστεί στο Κανάλι 5, στο Filmnet, στο Mad και στον Antenna. Από το 1999 εργάζεται στο Mega ως μοντέρ σε ενημερωτικές εκπομπές και ειδήσεις.

Ο Γιώργος Μαγουλάς (Πρωτότυπη Μουσική) σπούδασε κλασική κιθάρα, σύνθεση και ενορχήστρωση στην Αθήνα και το Λονδίνο. Το 1991 έγραψε μουσική για το «Θέατρο Έρευνας- Δημήτρης Ποταμίτης», ενώ το 1994 εκδόθηκε το πρώτο του CD με τίτλο *Gaia*. Έχει γράψει μουσική για ορχήστρα, θέατρο, εικαστικά δρώμενα, ντοκιμαντέρ και τηλεοπτικές διαφημίσεις. Το 2000 παρουσίασε στο Λονδίνο το έργο του *Propitiation - Εξίλεσις*.

Η Δήμητρα Χρονά (Artwork) σπούδασε Fine Arts and Graphic Design στο Rochester Institute of Technology. Από το 1994 εργάζεται στις ΗΠΑ και στην Αθήνα ως graphic designer και art director σε διαφημιστικές εταιρείες και περιοδικά ως μόνιμος ή ανεξάρτητος συνεργάτης. Το 2000 δημιούργησε την εταιρεία Schema Design. Σχεδιάζει τις αφίσες και τα logo των τίτλων σε κάθε ντοκιμαντέρ της *Εμπόλεμης Ζώνης* από το 2007.

Kostas Deldimos (Photography) has worked at Mega Channel since 1992 and has been the cameraman of 14 of the series' documentaries during 2003-2005. He belongs to the team that founded *War Zone*. He has been honored for his images with the Best Photography award at the television awards "Faces 2004". He has worked for Sky Italia, the World Channel, CNN Turk, et al. He graduated from the Focus School of Photography and worked as a professional photographer between 1985-1992.

Nikos Mistriotis (Photography) began his studies in Mass Media at Canada's Carleton University. Founder and co-owner of XYZ Productions, he has worked with the Associated Press since 2005 as a television producer and cameraman, while in the past he has worked with ABC, BBC, CNBC, Euronews, Kuwait TV, NIPPON TV, et al. He was the cameraman for 7 *War Zone* documentaries during 2005-2006.

Kostas Christakopoulos (Editing) studied Electronics at the Piraeus Technical Institute. He has worked with the largest TV stations in Greece. In November 2001 he was recruited by Mega. He is part of the team that founded *War Zone* in 2003.

Pavlos Kontogiorgis (Editing) studied sound engineering. In 1993 he began working for TV5, Filmnet, Mad and Antenna TV Channels. He's been working for Mega, editing news and informative broadcasts since 1999.

Yiorgos Magoulas (Original Music) studied classical guitar, composition and musical orchestration in Athens and London. In 1991 he composed the music for the "Dimitris Potamitis" theater group, while in 1994 his first CD *Gaia* was released. He has composed music for orchestra, theater, artistic events, documentaries and commercials. In 2000 he presented his work *Propitiation* in London.

Dimitra Chrona (Artwork) studied Fine Arts and Graphic Design at the Rochester Institute of Technology. She has been working as a graphic designer in the USA and Athens since 1994, and as an art director at advertising companies and magazines either as a staff member or freelancer. In 2000 she founded her own design company, Schema Design. She has designed the posters and titles for every *War Zone* documentary since 2007.

Βόρεια Κορέα: Η παράσταση

North Korea: The Show

Οι γυμναστικές επιδείξεις του Φεστιβάλ Αιρίανγκ είναι ένα χορογραφικό υπερθέαμα με τη συμμετοχή 100.000 αθλητών, στρατιωτών, μαθητών και καλλιτεχνών που επιστρατεύονται για μια μοναδική παράσταση στο Στάδιο της 1ης του Μάη, στην Πιονγιάνγκ, την πρωτεύουσα της Βόρειας Κορέας. Τον Οκτώβριο του 2005, η *Εμπάλεμλι Ζώνη* βρέθηκε στην πιο απομονωμένη και πιο κλειστή χώρα του κόσμου για να καταγράψει την κορύφωση των εκδηλώσεων για τον εορτασμό των 60 χρόνων από την ίδρυση του Εργατικού Κόμματος της Βόρειας Κορέας. Ένα χρόνο μετά, η Πιονγιάνγκ ανακοίνωσε ότι πραγματοποίησε επιτυχώς την πρώτη της πυρηνική δοκιμή. Τα γυρίσματα πραγματοποιήθηκαν κάτω από την αυστηρή επίτηρηση ανθρώπων του καθεστώτος που, εκτός των γυμναστικών επιδείξεων, απαγόρευαν την ελεύθερη λήψη εικόνων αλλά και κάθε επικοινωνία ή συνεντεύξεις με απλούς πολίτες. Το ντοκιμαντέρ παρουσιάζει μια ουτοπική κοινωνία και ένα απολυταρχικό καθεστώς που εμφανίζεται μπροστά στο φακό με σκηνοθετημένες εικόνες, επιλεγμένους πρωταγωνιστές και βάσει σεναρίου, με αποκλειστικό σκοπό την προπαγάνδα.

The mass gymnastics performances of the Arirang Festival is a choreographic spectacular featuring 100,000 athletes, soldiers, school children and artists who are specially trained to give one single show in the May Day Stadium in Pyongyang, the capital of North Korea. In October 2005, *War Zone* arrived in the world's most insular, self-enclosed country to film the culmination of events celebrating the 60th anniversary of the founding of North Korea's Workers' Party. One year later, Pyongyang announced that it had successfully carried out its first nuclear test. Filming took place under strict government supervision. Besides the Arirang Festival, it was forbidden to freely shoot any other scenes or interview ordinary citizens. The documentary presents a utopian society and a totalitarian regime paraded in front of the camera in the form of staged scenes peopled by selected protagonists and following a pre-approved script, for the sole purpose of propaganda.

Σκηνοθεσία/Direction: Δημήτρης Γεράρδος/Dimitris Gerardis **Σενάριο-Έρευνα/Screenplay-Research:** Σωτήρης Δανέζης/Sotiris Danezis **Έρευνα-Οργάνωση Παραγωγής/Research-Production Coordination:** Βασιλική Παραπούλη/Vassiliki Parapouli **Φωτογραφία-Ήχος/Cinematography-Sound:** Νίκος Μυστριώτης/ Nikos Mystriotis **Μοντάζ/Editing:** Κώστας Χριστοκόπουλος/Kostas Christakopoulos, Μερόπη Κομνηνού/Meropi Komninou **Έρευνα-Συνεντεύξεις ΗΠΑ/ Research-Interviews USA:** Αναστασία Μουμτζάκη/Anastasia Moumtzaki **Εικονολήπτης/Cameraman:** Γιώργος Στάμου/Yiorgos Stamou (ΗΠΑ/USA) **Γραφικά/Graphics:** Άγγελος Μανωλάκος/Angelos Manolakas, Αλέξανδρος Παπαϊωάννου/Alexandros Papaioannou **Υποτιτλισμός/ Subtitles:** Αρίστη Γεωργιάδου/Aristi Georgiadou **Αρχαιακό υλικό/Archival Material:** MEGA Channel **Παραγωγός/Producer:** Λίτσα Δελή/Litsa Deli **Παραγωγή/Production:** Τηλέτιπος ΑΕ/Teletypos SA, Ελλάδα/Greece **Digital Beta Έγχρωμο/Color 56'** Ελλάδα/Greece 2005

Προσωπολατρεία και προγονολατρεία

του Θάνου Βερέμη*

Η Κορέα κατακτήθηκε από την Ιαπωνία το 1910 με αποτέλεσμα να υποστεί τριάντα πέντε χρόνια καταπιεστική αυτοκρατορική διακυβέρνηση υπό τους κατακτητές. Οι αντιστασιακές κορεατικές δυνάμεις δημιούργησαν προσωρινή κυβέρνηση στη Σαγκάη, αλλά η κυβέρνηση εν εξορία διασπάστηκε σε αντίπαλες φατρίες. Οι αριστεροί και οι εθνικιστές βρέθηκαν στο πλευρό των αντίστοιχων στρατοπέδων του κινεζικού εμφυλίου πολέμου. Όταν η Σοβιετική Ένωση κήρυξε επτέλους τον πόλεμο στην Ιαπωνία το 1945 και συμφώνησε με τις ΗΠΑ ότι η 38η παράλληλος, που περνάει περίπου από το κέντρο της Κορέας, θα γινόταν γραμμή βόρεια της οποίας οι Σοβιετικοί θα δέχονταν την Ιαπωνική παράδοση, οι Αμερικανοί ανέλαβαν τη διαχείριση του απελευθερωμένου τμήματος της χώρας, νότια από την 38η παράλληλο. Η επανένωση όμως της Κορέας βράδυνε και οι ΗΠΑ κατέφυγαν στην Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ για λύση στο πρόβλημα. Ο ΟΗΕ αποφάνθηκε υπέρ δημοψηφίσματος στο σύνολο της διαιρεμένης χώρας, το αποτέλεσμα του οποίου θα ήταν αποφασιστικό για το μέλλον της Κορέας. Οι Σοβιετικοί αρνήθηκαν να συναινέσουν στη ρύθμιση αυτή και εγκατέστησαν μόνιμη κυβέρνηση στην πρωτεύουσα της Βόρειας Κορέας, Πιονγιάνγκ, υπό τον Κιμ Ιλ Σουγκ. Στις 2 Ιουνίου 1950 οι βορειοκορεατικές δυνάμεις πέρασαν την 38η παράλληλο με σκοπό την κατάλυση της Νότιας Κορέας. Στις 27 Ιουνίου, με πρόταση που κατέθεσαν οι ΗΠΑ στο Συμβούλιο Ασφαλείας, ο ΟΗΕ αποφάσισε τα μέλη του οργανισμού να προσφέρουν βοήθεια ώστε να ανακοπεί η παραβίαση της ειρήνης από τις βορειοκορεατικές δυνάμεις. Η παρέμβαση της Κίνας έκανε τη σύγκρουση αυτή, που διήρκεσε ως το 1953, από τις πιο αιματηρές. Στο τέλος του πολέμου, οι δυνάμεις του Συμβουλίου Ασφαλείας μέτρησαν περίπου 110.000 νεκρούς, οι Κινέζοι 900.000 και οι Βορειοκορεάτες 520.000.

Το καθεστώς του Κιμ Ιλ Σουγκ υπήρξε απόλυτα προσωπολατρικό και οικογενειακό, καθώς τον αποθανόντα δικτάτορα διαδέχθηκε ο γιος του.

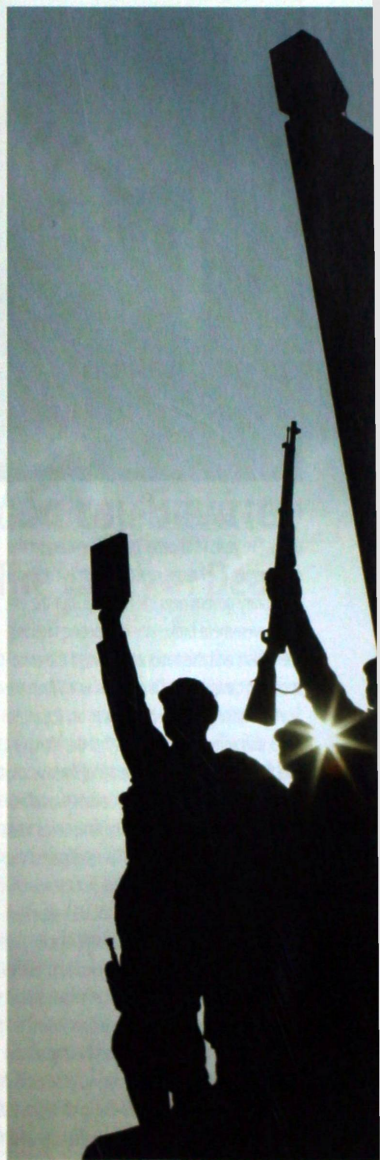
Πρόκειται για ιδίotypo ολοκληρωτισμό, ανατολικού τύπου, που δεν απαντάται σε άλλες κομμουνιστικές χώρες. Πέρα από την κρατική επιδότηση υπερθεαμάτων χορευτικής γυμναστικής, η εντύπωση που μένει στο θεατή του επεισοδίου της *Εμπόλεμης Ζώνης*, εστιάζεται στην προγονολατρική αφοσίωση των Βορειοκορεατών προς τον αρχηγό τους και γενάρχη της άρχουσας οικογένειας. Καθώς οι κινηματογραφησεις ελέγχονται, ο φακός του σπερατέρ κινείται κυρίως ανάμεσα στο κολλοσιαίο μνημείο του Κιμ Ιλ Σουγκ και τις χορευτικές επιδείξεις στο θέατρο των 150.000 θέσεων.

Οι κινηματογραφημένες από το καθεστώς σκηνές της κηδείας του μεγάλου αρχηγού είναι ίσως το πιο εντυπωσιακό κομμάτι της ταινίας. Είτε πρόκειται για χορογραφία μεγάλων διαστάσεων, από αυτές στις οποίες οι Βορειοκορεάτες επιδίδονται με πεθαρχημένο ενθουσιασμό, είτε για γνήσια ομαδική παράκρουση, οι κλαυθμίοι και οδυρμίοι με επιτόπια ρυθμικά άλματα αποτελούν φοβερό θέαμα. Αναρωτιέται κανείς αν υπάρχουν όρια στην απονέκρωση των διανοητικών κυττάρων που ο συνδυασμός λαϊκισμού και ολοκληρωτισμού μπορεί να πετύχει.

Τις δύο τελευταίες δεκαετίες και αφού πέρασε από περιόδους λιμού, το καθεστώς της Βόρειας Κορέας επιδίδεται σταθερά σε πυρηνικό εκβιασμό έναντι οικονομικών ανταλλαγμάτων. Η κυβέρνηση της Βόρειας Κορέας τον «άξονα του κακού» με διακεκριμένη συμμετοχή της Βόρειας Κορέας για να δικαιολογήσει την αμερικανική δραστηριότητα στη μέση Ανατολή, αντιλαμβάνεται, με καθυστέρηση, ότι τα μέτρα που άνοιξε είναι περισσότερο από την δυνατότητά της να τα ελέγχει και κατάφερε να επανείρει (έναντι παροχών) το status quo με την Πιονγιάνγκ.

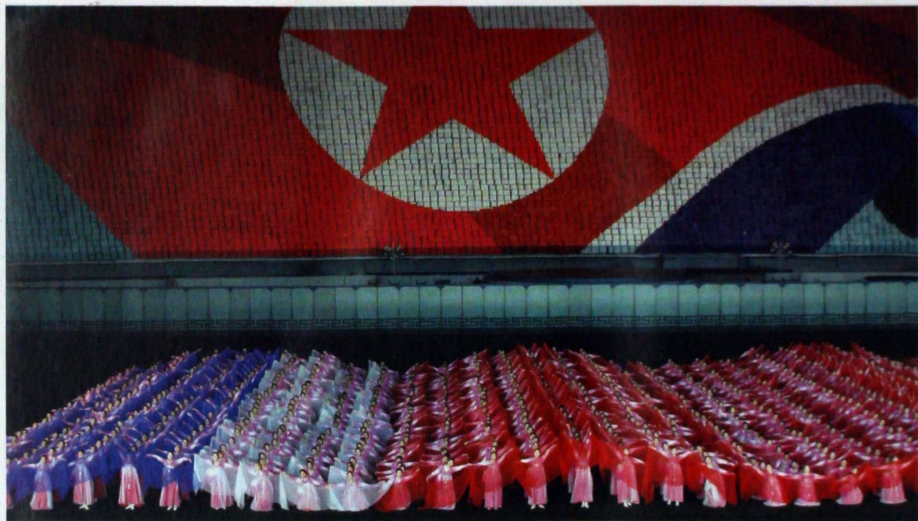
Ιανουάριος 2008

* Ο Θάνος Βερέμης είναι Πρόεδρος Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (ΕΣΥΠ)

Personality cult and ancestor worship

by Thanos Veremis*

Korea was conquered by Japan in 1910, enduring thirty-five years of imperial government under the conquerors. The Korean resistance forces created a temporary government in Shanghai, but the exiled government broke into competing factions. The leftists and the nationalists joined the corresponding camps of the Chinese civil war. When the Soviet Union finally declared war on Japan, in 1945, and agreed with the USA that the 38th parallel that roughly crosses the center of Korea would be the line north of which the Soviets would accept the Japanese surrender, the Americans took over the administration of the liberated part of the country south of the 38th parallel. But the reunification of Korea was delayed and the USA appealed to the United Nations General Council to solve the problem. The UN decided on a referendum for the entire divided country, the result of which would be decisive for the future of Korea. The Soviets refused to consent to this regulation and installed a permanent government in Pyongyang, the capital of North Korea, under Kim il-Sung. On June 2, 1960, the North Korean forces crossed the 38th parallel, looking to take over South Korea. On June

27, after a proposal made by the USA, the UN Security Council decided to offer help so that the peace violation by North Korea could be stopped. China's interference made this conflict, which lasted until 1953, one of the bloodiest. At the end of the war, the Security Council forces counted approximately 110,000 dead, the Chinese 900,000 and the North Koreans 520,000.

The Kim il-Sung regime was absolutely based on a personality cult, and was familial, in that his son inherited the position on the death of his father. This was a particularly eastern totalitarianism, not seen in other communist countries. Aside from state support of super spectacles of gymnastics, what impresses the viewer of this episode of *War Zone* is the devotion to ancestor worship shown by the North Koreans to their leader and progenitor of the ruling family. Since filming is strictly controlled, the photographer's lens moves mainly between the colossal monument to Kim il-Sung and the gymnastics exhibitions in a 150,000 seat theater.

The scenes of the great leader's funeral, filmed by the regime, are perhaps the most impressive

part of the film. Whether these are a choreography of huge dimensions, one of those at which the North Koreans take part with disciplined enthusiasm, or genuine mass hysteria, the crying and lamentations, which include rhythmic jumping in place, are a tremendous sight. One wonders if there is a limit to the necrosis of brain cells that the combination of populism and totalitarianism can accomplish.

In the last two decades, after the ending of the period of famine, the North Korean regime is steadily using nuclear blackmail for money. The Bush government, which contrived "the axis of evil", notably including North Korea in order to justify American activities in the Middle East, has realized, after some delay, that the fronts it has opened are greater than its ability to control them, and has managed to reinstate (in exchange for money) the status quo with Pyongyang.

January 2008

*Thanos Veremis is President of the National Education Council (ESYP)

Μεξικό: Η κοιλάδα του θανάτου

Mexico: The Valley of Death

Σκηνοθεσία/Direction: Δημήτρης Γεράρδης/Dimitris Gerardis **Σενάριο-Έρευνα/Screenplay-Research:** Σωτήρης Δανέζης/Sotiris Danezis **Έρευνα-Οργάνωση παραγωγής/Research-Production Coordination:** Βασιλική Παραπούλη/Vassiliki Parapouli, Χρυσόθεμις Καμτσιώρα/Chrysothemis Kamtsiora, Ιωάννα Μπρατσιάκου/Ioanna Bratsiakou
Φωτογραφία-Ήχος/Cinematography-Sound: Νίκος Μυστριώτης/Nikos Mystriotis **Μοντάζ/Editing:** Κώστας Χριστοκόπουλος/Kostas Christakopoulos, Μερόπη Κομνηνού/Meropi Komninou **Fixing:** Michael Marizco **Εικονολήπτης/Cameraman:** Γιώργος Στάμου/Yiorgos Stamou (ΗΠΑ/USA) **Γραφικά/Graphics:** Άγγελος Μαυλάκος/Angelos Manolakas, Αλέξανδρος Παπαϊωάννου/Alexandros Papaioannou **Υποτιτλισμός/ Subtitles:** Αρίστη Τεωργιάδου/Aristi Georgiadiou **Αρχαικό υλικό/ Archival Material:** MEGA Channel, US Customs and Border Protection **Παραγωγός/Producer:** Λίτσα Δελη/Litsa Deli **Παραγωγή/Production:** Τηλέτυπος ΑΕ/Teletypos SA, Ελλάδα/Greece
Digital Beta Έγχρωμο/Color 57'

Το ταξίδι χιλιάδων λαθρομεταναστών μέσα από την έρημο της Σονόρα, είναι μακρύ και δύσκολο. Καθημερινά, σχεδόν 4.000 άνθρωποι περνούν τα συρματοπλέγματα που χωρίζουν το Μεξικό από τις Ηνωμένες Πολιτείες και βαδίζουν στην έρημο κάτω από ακραίες θερμοκρασίες και αντίξορες συνθήκες για να φτάσουν στην κοντινότερη αμερικανική πόλη που απέχει 80 χιλιόμετρα. Τους οδηγεί η ελπίδα για μια δουλειά και η ανάγκη να συντηρήσουν τις οικογένειές τους. Ο Σωτήρης Δανέζης συναντά εκατοντάδες λαθρομετανάστες στο Άλταρ και τη συνοριακή πόλη Σασάπε του Μεξικού, καταγράφει την προετοιμασία τους και τους ακολουθεί ως την «κοιλάδα του θανάτου». Σ' αυτό το κομμάτι της ερήμου, τα τελευταία χρόνια, 2.000 άνθρωποι έχουν χάσει τη ζωή τους προσπαθώντας να αγγίξουν το αμερικάνικο όνειρο...

For thousands of illegal immigrants, the journey through the Sonora Desert is a long and arduous one. Everyday, close to 4,000 people cross the barbed wire that divides Mexico and the United States and proceed to hike through the desert, suffering extreme temperatures and adverse conditions, in order to arrive at the closest US city which is 80 kilometers away. They are driven on by the hope of finding a job and the need to provide for their families. Sotiris Danezis comes across hundreds of illegal immigrants at Altar and the Mexican border town of Sasabe; he films their preparations and follows them to the "Valley of Death". In this part of the desert, in recent years, 2,000 people have lost their lives trying to reach for the American dream...

Στη ζωή κανείς δεν είναι λαθραίος

του **Αλέκου Αλαβάνου***

Πρόσφατα και με μεγάλη καθυστέρηση, παρακολούθησα το υπέροχο ντοκιμαντέρ της *Εμπόλεμης Ζώνης* που φέρνει στο φως την περιπέτεια χιλιάδων φτωχών Μεξικανών που προσπαθούν να περάσουν παράνομα τα σύνορα του Μεξικού με τις ΗΠΑ για να ζήσουν το «αμερικάνικο όνειρο». Εκτός από την αφυδάτωση, την ηλίαση και την υποθερμία που προέρχονται από τις άσχημες καιρικές συνθήκες, έχουν να αντιμετωπίσουν τους πάνοπλους συνοριοφύλακες και τα κυκλώματα των μαφιοζών-δουλεμπόρων και των παρακρατικών ρουφιάνων.

Αξίζουν συγχαρητήρια στο Σωτήρη Δανέζη και τους συνεργάτες του που κάτω απ' αυτές τις επικίνδυνες και αντίξοες συνθήκες βρέθηκαν με το συνεργείο τους για να καταγράψουν και να μας μεταφέρουν τη σκληρή πραγματικότητα της «κοιλιάδας του θανάτου», σ' ένα αυθεντικό και σπάνιο ντοκιμαντέρ που το χαρακτηρίζει η ποιότητα και η αντικειμενικότητα.

Στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, ένας άλλος συμπatriώτης μας, ο μετέπειτα φωτογράφος Πάνος Ηλιόπουλος, μετανάστευσε στην Αμερική, περνώντας με χίλιους κινδύνους τα σύνορα Μεξικού και ΗΠΑ και αφηγείται στο προσωπικό του ημερολόγιο την περιπέτεια του. Από τις αφηγήσεις του, συμπεραίνουμε ότι δεν ήταν λίγοι οι Έλληνες που έφτασαν έτσι στην Αμερική. Από τότε, πέρα-

σαν πολλά χρόνια, οι καιροί άλλαξαν και η χώρα μας μετατράπηκε από χώρα αποστολής σε χώρα υποδοχής μεταναστών.

Δεν θα προσθέσω το συνθετικό «λάθρο» στη λέξη μετανάστης γιατί κανείς δεν είναι λαθραίος σ' αυτή τη ζωή, άσχετα αν οι επίσημες αρχές της «πολιτισμένης» μας κοινωνίας, τους αντιμετωπίζουν ως παράνομους. Είναι πρόσφατη η έκθεση της ΜΚΟ ProAsyl που, σε συνεργασία με ομάδα Ελλήνων δικηγόρων, κατήγγειλε στην ΕΕ τα βασανιστήρια και την κακομεταχείριση που υπέστησαν συνάνθρωποι μας που συνελήφθησαν να περνούν τα ανατολικά μας σύνορα σε Έβρο και Αιγαίο. Περισσότερα από 120 άτομα έχασαν την προηγούμενη χρονιά τη ζωή τους στα νερά του ανατολικού Αιγαίου. Από το 2005 έως τον Αύγουστο του 2007, πάνω από 55.000 συνελήφθησαν σε Έβρο, Χίο, Σάμο και Λέσβο και οι περισσότεροι στοιβάχτηκαν και απελάθηκαν με νοσηλικές διαδικασίες. Σε επίσκεψή μου στον καταυλισμό των προσφύγων στη Σάμο που λειτουργούσε μέχρι πριν λίγο καιρό, διαπίστωσα «ιδίους όμμασι» την αποτυχία της μεταναστευτικής μας πολιτικής. Η εικόνα του καταυλισμού είναι σα να βγήκε από *Το εξπρές το μεσοκυτίου*. Οι συνθήκες κράτησης και διαβίωσης είναι δραματικές και εξευτελίζουν κάθε έννοια ανθρωπι-

νης αξιοπρέπειας. Ευτυχώς, η επιτροπή αλληλεγγύης της περιοχής, με τις παρεμβάσεις της, δείχνει το ανθρωπινό πρόσωπο του λαού μας.

Το πρόβλημα, όμως, της μετανάστευσης, της προσφυγιάς και του ασύλου είναι πολύπλοκο. Δεν αρκεί να περιμένουμε να πάψουν να ισχύουν οι ακραίες καταστάσεις του πολέμου, των φυσικών καταστροφών και της φτώχειας. Μέχρι τότε πρέπει να αλλάξει η στάση μας απέναντι στους μετανάστες, να γίνει πιο ανθρώπινη, να τους νιώσουμε σαν αδελφία μας. Να μη σταματάμε να δείχνουμε την αλληλεγγύη και την ευαισθησία μας απέναντι στα ακραία φαινόμενα ρατσισμού και εκμετάλλευσης. Ο λαός μας έχει ζήσει κι αυτός την ξενιτιά, έχει γευτεί την ξενοφοβία, καταλαβαίνει πολύ καλά τον πόνο, τις αγωνίες και τις ελπίδες τους.

Σ' αυτή τη κατεύθυνση μπορούν να συμβάλουν τα ντοκιμαντέρ της *Εμπόλεμης Ζώνης*, βγάζοντας στο φως ό,τι κρύβεται πίσω από τις λέξεις μετανάστευση, προσφυγιά, δουλεμπόριο, εκμετάλλευση. Εύχομαι καλή συνέχεια στις αποστολές σας.

Ιανουάριος 2008

* Ο Αλέκος Αλαβάνος είναι ο πρώην πρόεδρος του ΣΥ.ΡΙ.Ζ.Α

In life nobody is illegal

by **Alekos Alavanos***

Recently, and after a great delay, I watched this wonderful *War Zone* documentary that brings to light the plight of thousands of poor Mexicans trying to illegally cross the border between Mexico and the USA in order to live the "American

dream". Besides dehydration, sun stroke and hypothermia due to bad weather conditions, they have to face armed border guards and gangs of mafia style slave traders and informants.

Sotiris Danezis and his collaborators deserve

congratulations for going out and working under these dangerous and difficult conditions to record and bring us the harsh reality of the "valley of death" in an authentic and rare documentary characterized by quality and objectivity.

At the beginning of the previous century, another one of our countrymen, the photographer Panos Iliopoulos emigrated to America, crossing the border between Mexico and the USA and facing countless dangers. He recounts his adventure in his diary. From his accounts, we conclude that the Greeks who ended up in America in this way were not few. Many years have gone by since then, the times have changed and our country has been transformed from a country that provided immigrants to a country that hosts them.

I do not add the word "illegal" to the word immigrant, because no one is illegal in this life, regardless of whether the officials of a "civilized" society treat them as illegal. Recently, a study by the NGO ProAsyl, in collaboration with a group of Greek lawyers, denounced to the EU the torture and abuse suffered by our fellow hu-

mans arrested crossing our borders in Evros and the Aegean. More than 120 people lost their lives in the waters of the eastern Aegean last year. From 2005 to August of 2007, more than 55,000 were arrested in Evros, Chios, Samos and Lesbos, and most of them were packed up and deported following cursory procedures. In a visit I made to a refugee camp in Samos that was operating until recently, I witnessed the failure of our immigration policy in all its glory. The picture of the camp looked like something out of *Midnight Express*. The living conditions were horrible and humiliating to any sense of human dignity. Fortunately, the area's solidarity committee and its intervention showed the human face of our people.

But the problem of immigration, refugees and asylum is complicated. It is not enough to wait for the extreme conditions of war, natural

disasters and poverty to stop existing. Until such a time, our attitude towards immigrants must change, become more human; we must regard them as our brothers. We must not stop showing our solidarity and sensitivity against the extreme phenomena of racism and exploitation. Our people has also lived the heartbreak of immigration, has tasted xenophobia, understands the pain, anxiety and hopes of immigrants.

The documentaries made by *War Zone* can contribute to this direction, shedding light on whatever hides behind the words immigration, refugee, slave trading, exploitation. I wish you continued success on your missions.

January 2008

* *Alekas Alavanos is the former president of SYRIZA (Coalition of the Radical Left).*

Δυτική Σαχάρα: Οι αντάρτες της ερήμου

Western Sahara: Rebels of the Desert

Οι Σαχάρασι είναι ένας λαός νομάδων που ζουν στην ερήμου της Σαχάρας. Από τα μέσα της δεκαετίας του '70 βρίσκονται σε αντιπαράθεση με το Μαρόκο ζητώντας τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου κράτους. Όλα ξεκίνησαν στα μέσα της δεκαετίας του '70, όταν η Ισπανία του δικτάτορα Φράνκο αποφάσισε να παραχωρήσει στο Μαρόκο την τελευταία αποικία της, τη Δυτική Σαχάρα. Δεκαπέντε χρόνια κράτησε ο πόλεμος μεταξύ του μαροκινού στρατού και του Πολισαρίο, του πολιτικοστρατιωτικού κινήματος του λαού της ερήμου. Ο ΟΗΕ πέτυχε την κατάπαυση του πυρός το 1991, χωρίς ωστόσο να βρεθεί καμία λύση που να ικανοποιεί και τις δύο πλευρές. Από τότε μέχρι σήμερα, 160.000 Σαχάρασι κατοικούν σε προσφυγικούς καταυλισμούς στην Αλγερία, άλλοι 87.000 ζουν στις περιοχές που ελέγχονται από το Μαρόκο, ενώ οι πιο τολμηροί προσχωρούν στις τάξεις των ανταρτών της ερήμου. Διανύοντας περισσότερα από 1.500 χιλιόμετρα στη Σαχάρα, ο Σωτήρης Δανέζης παρουσιάζει την ιστορία της πιο μακροχρόνιας διαμάχης που απασχολεί τον ΟΗΕ και παραμένει σε εκκρεμότητα.

The Saharawi are a nomadic people that live in the Sahara Desert. Since the mid-seventies they have been in conflict with Morocco over their right to self-determination. It all began in the mid-seventies, when Spain, under the dictatorship of General Franco, decided to cede its last colony, Western Sahara, to Morocco. The war between the Moroccan army and the Polisario Front, the political and military movement of the people of the desert, lasted 15 years. The UN succeeded in imposing a ceasefire in 1991, but without coming to a solution that satisfied both sides. From then until now, 160,000 Saharawi have ended up living in refugee camps in Algeria, another 87,000 are living in areas controlled by Morocco, while the most daring have joined the desert rebels. Traveling more than 1,500 kilometers across the Sahara, Sotiris Danezis presents the history of the longest conflict in the annals of the UN which still remains unresolved.

Σκηνοθεσία/Direction: Δημήτρης Γεράδης/Dimitris Gerardis **Σενάριο-Έρευνα/Screenplay-Research:** Σωτήρης Δανέζης/Sotiris Danezis **Έρευνα-Οργάνωση Παραγωγής/Research-Production Coordination:** Βασιλική Παραπούλη/Vassiliki Parapouli, Αναστασία Μουμιτζάνη/Anastasia Moutmzaki **Έρευνα/Research:** Ιωάννα Μπρατσιακού/Ioanna Bratsiakou, Χρυσοθέμις Καμτσιώρα/Chrysothemis Kamtsiora **Φωτογραφία-Ήχος/Cinematography-Sound:** Νίκος Μυστριώτης/ Nikos Mystriotis **Μοντάζ/Editing:** Κώστας Χριστακόπουλος/Kostas Christakopoulos, Μερόπη Κομνηνού/Meropi Komninou **Fixing:** Khalid Fakhar, Malainin Lakhai **Γραφικά/Graphics:** Αλέξανδρος Παπαϊωάννου/Alexandros Papaioannou, Άγγελος Μανωλάκος/Angelos Manolakos **Υποτίτλους/Subtitles:** Αρίστη Γεωργιάδου/Aristi Georgiadou **Αρχαικό υλικό/Archival Material:** MEGA Channel **Παραγωγός/Producer:** Λίτσα Δελή/Litsa Deli **Παραγωγή/Production:** Τηλέτυπος ΑΕ/Teletypos SA, Ελλάδα/Greece **Digital Beta Έγχρωμο/Color 53'** Ελλάδα/Greece 2006

Η ανθρωπιστική προσφορά της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες στο δράμα των προσφύγων Σαχαράου

της **Στέλλας Νάνου***

Μια ακόμα παρατεταμένη και ξεχασμένη προ-οφικτική κρίση, γέννημα-θρέμμα του πολιτικού αδιεξόδου στην περιοχή της Δυτικής Σαχάρας, μαινεται στην έρημο νοτιοδυτικά της Αλγερίας. Εκεί, κάτω από πολύ σκληρές συνθήκες και χωρίς ευκαιρίες για αυτοσυντήρηση, ζουν, κυριολεκτικά στη μέση της ερήμου, οι πρόσφυγες Σαχαράου, οι περισσότεροι για πάνω από τριάντα χρόνια. Οι άνθρωποι αυτοί κατέφθασαν εκεί το 1976, μετά την απομάκρυνση της Ισπανίας από τη Δυτική Σαχάρα και το ξέσπασμα συγκρούσεων για τον έλεγχο της περιοχής.

Ως διεθνής, ανθρωπιστικός και μη πολιτικός οργανισμός του ΟΗΕ, με βασική αποστολή την προστασία των προσφύγων σε ολόκληρο τον κόσμο, η Ύπατη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες βοηθάει σήμερα σχεδόν 125.000 πρόσφυγες Σαχαράου, που διαμένουν σε πέντε καταυλισμούς στην απομακρυσμένη περιοχή Τιντούφ, νοτιοδυτικά της Αλγερίας. Σε συνεργασία με άλλους φορείς και οργανώσεις, η Ύπατη Αρμοστεία παρέχει βασικά είδη και υπηρεσίες, όπως τρόφιμα, πόσιμο νερό, σκεύη οικιακής χρήσης, υγειονομική περίθαλψη, αλλά και ειδικά προγράμματα κατάρτισης, όπως για παράδειγμα μαθήματα εκμάθησης υπολογιστών, γλώσσας και προγράμματα για ενήλικους. Η βοήθεια αυτή είναι φυσικά σημαντική αλλά σε καμία περίπτωση επαρκής.

Ένα βασικό πρόγραμμα που πραγματοποιείται με ιδιαίτερη επιτυχία, ήδη από το 2004, είναι τα λεγόμενα «Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης», που στόχο έχουν να καλλιεργήσουν και να διατηρήσουν δεσμούς εμπιστοσύνης μεταξύ των Σαχαράου στους προσφυγικούς καταυλισμούς και των Σαχαράου της Δυτικής Σαχάρας, έτσι ώστε να διευκολυνθεί η διαδικασία εξεύρεσης ειρηνικής λύσης. Η εμπιστοσύνη

αυτή δημιουργείται μέσω της διευκόλυνσης των προσωπικών επαφών μεταξύ των δύο ομάδων. Έτσι, οι Σαχαράου έχουν την ευκαιρία να επισκέπτονται την οικογένειά τους, να τους τηλεφωνούν και να ανταλλάσσουν μαζί τους πληροφορίες. Τέτοιου είδους επαφές βοηθούν στην αποκατάσταση ή διατήρηση των οικογενειακών δεσμών, ενώ συμβάλλουν παράλληλα στη μείωση της απομόνωσης των Σαχαράου που διαμένουν στους προσφυγικούς καταυλισμούς. Χάρη σε αυτές τις επαφές, θα είναι πιο εύκολο για τους πρόσφυγες Σαχαράου να ενσωματωθούν στην περιοχή της Δυτικής Σαχάρας όταν βρεθεί λύση στο πολιτικό αδιέξοδο.

Τρεις είναι οι βασικοί άξονες του προγράμματος «Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης»: οι οικογενειακές επισκέψεις, η τηλεφωνική επικοινωνία και τα σεμινάρια πάνω σε μη πολιτικά θέματα. Οι οικογενειακές επισκέψεις πραγματοποιούνται μεταξύ των Σαχαράου που διαμένουν στους προσφυγικούς καταυλισμούς και των Σαχαράου στη Δυτική Σαχάρα. Το ταξίδι προς τους καταυλισμούς ή τη Δυτική Σαχάρα πραγματοποιείται με αεροπλάνο και η επίσκεψη διαρκεί συνήθως πέντε ημέρες. Η Ύπατη Αρμοστεία προσφέρει οικονομική βοήθεια τόσο στους πρόσφυγες που ταξιδεύουν στη Δυτική Σαχάρα όσο και στους συγγενείς τους που τους δέχονται. Προκειμένου να έχουν την ευκαιρία περισσότερα άτομα να επισκέπτονται τις οικογένειές τους, μελετάται ήδη η χρήση οδικών αξόνων για την πραγματοποίηση αυτών των επισκέψεων. Από την αρχή του προγράμματος το Μάρτιο του 2004, μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2007, 4.255 πρόσφυγες Σαχαράου, στην πλειοψηφία τους γυναίκες και παιδιά, είχαν την ευκαιρία να επισκεφτούν αγαπημένα τους πρόσωπα στο πλαίσιο των οικογενειακών επισκέψεων. Το ενδιαφέρον του προσφυγικού πληθυσμού για το συγκεκριμένο

πρόγραμμα συνεχίζεται αμείωτο, καθώς πάνω από 20.000 άνθρωποι είναι ήδη εγγεγραμμένοι στους καταλόγους για να συμμετάσχουν. Η Ύπατη Αρμοστεία έχει επίσης εγκαταστήσει τηλεφωνικά κέντρα στους καταυλισμούς του Τιντούφ, επιτρέποντας στους πρόσφυγες να τηλεφωνούν δωρεάν σε συγγενείς και φίλους τους. Πάνω από 80.000 τηλεφωνήματα έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής, τα περισσότερα από γυναίκες.

Τα «Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης» στηρίζει και η Αποστολή του ΟΗΕ για το Δημοψήφισμα στη Δυτική Σαχάρα (MINURSO), κυρίως σε θέματα διοικητικής μέριμνας και ασφάλειας. Το πρόγραμμα αυτό βασίζεται εξολοκλήρου σε δωρεές, τις οποίες η Ύπατη Αρμοστεία επαναδιαπραγματεύεται κάθε χρόνο μέσω συμπληρωματικών εκκλήσεων.

Η Υπηρεσία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες σκοπεύει να συνεχίσει να προσφέρει τη βοήθειά της μέσω των παραπάνω, αλλά και άλλων δράσεων, για όσο χρειαστεί. Μέσα στο 2007, και με την ελπίδα να βρεθεί κάποια λύση στη μακρόχρονη διαμάχη της Δυτικής Σαχάρας, πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις μεταξύ των μαροκινών αρχών και εκπροσώπων του Μετώπου Πολισάριο, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Η Ύπατη Αρμοστεία θα παρακολουθεί τις εξελίξεις από κοντά και θα προσαρμόσει αναλόγως τις επιχειρήσεις και τα προγράμματά της, με γνώμονα πάντα την ανθρωπιστική ανακούφιση των προσφύγων.

Ιανουάριος 2008

* Η Στέλλα Νάνου είναι μέλος του Τομέα Ενήμερωσης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες του Γραφείου της Ελλάδας

The humanitarian contribution of the United Nations High Commission for Refugees to the drama of the Saharawi refugees

by Stella Nanou*

One more drawn out and forgotten refugee crisis, result of the Western Sahara political impasse, is raging in the desert southwest of Algeria. There, under very harsh circumstances and with no opportunities for sustaining themselves, live the Saharawi refugees, literally in the middle of the desert. Most of them have been there for over thirty years. These people ended up there in 1976, after the departure of Spain from the Western Sahara and the break out of conflict for control of the area.

As an international, humanitarian and non-political organization of the UN, whose basic mission is the protection of refugees throughout the world, the High Commission for Refugees today helps approximately 125,000 Saharawi refugees, living in five camps in the remote area of Tindouf, southwest of Algeria. In collaboration with other organizations, the High Commission provides basic goods and services such as food and drinking water, household utensils, health care, and special educational programs, such as computer and language lessons, as well as adult education programs. This help is significant, of course, but in no way is it sufficient.

One basic program that has been particularly

successful since 2004, is the so called "Trust Building Measures", which aim to create and maintain bonds of trust between the Saharawi living in the refugee camps and the Saharawi of Western Sahara, so that the process of finding a peaceful solution can be enhanced. This trust is created by making personal contact between the two groups easier. Thus, the Saharawi have the chance to visit their families, telephone them, and exchange information with them. These kinds of contacts help in restoring or maintaining family ties, while contributing to lessening the isolation of the Saharawi living in the refugee camps. Thanks to these contacts, it will be easier for the Saharawi to assimilate into the Western Sahara area once a solution to the political impasse has been found.

There are three basic parts to the "Trust Building Measures" program: family visits, telephone communication, and seminars on nonpolitical subjects. The family visits take place between the Saharawi who live in the refugee camps and those living in Western Sahara. The trip to either the camps or Western Sahara is made by airplane, and usually lasts five days. The High Commission offers financial help to the refugees

traveling to Western Sahara as well as to their relatives who host them. In order for more people to have the opportunity to visit their families, the use of roads is being studied. From the beginning of the program in March 2004 up to September 2007, 4, 255 Saharawi refugees, most of them women and children, had the opportunity to visit their loved ones through family visits. The refugee population's interest in this program continues unabated, as over 20,000 people are already registered to participate. The High Commission has also installed telephone centers in the Tindouf camps, allowing the refugees to make free calls to their friends and family. Over 80,000 telephone calls have been made to date, most of them by women.

The "Trust Building Measures" are also supported by the Mission of the United Nations for the Referendum in Western Sahara (MINURSO), mainly regarding matters of administration and security. This program is completely funded by donations, which the High Commission replenishes on an annual basis through calls for donations.

The UN Refugee Service aims to continue to offer its help through the above, but also through other means, for as long as is necessary. In 2007, and with the hope that some solution to the long conflict in the Western Sahara would be found, there were two meetings between the Moroccan authorities and representatives of the Polisario Front, but to no avail. The High Commission is following developments closely, and will accordingly modify its operations and programs, always for the purpose of providing humanitarian relief to the refugees.

January 2008

* Stella Nanou is member of the UN High Commission for Refugees. Press Office - Greece

Η ζούγκλα της κοκαΐνης The Cocaine Jungle

Σκηνοθεσία/Direction: Δημήτρης Γεράρδης/Dimitris Gerardis **Σενάριο-Έρευνα/Screenplay-Research:** Σωτήρης Δανέζης/Sotiris Danezis **Έρευνα-Οργάνωση Παραγωγής/Research-Production Coordination:** Χρυσोधέμι Καμτσιώρα/Chrysothemis Kamtsiara, Ιωάννα Μπρατσαϊάκου/Ioanna Bratsiakou **Φωτογραφία-Ήχος/Cinematography-Sound:** Νίκος Μυστριώτης/Nikos Mystriotis **Μοντάζ/Editing:** Κώστας Χριστακόπουλος/Kostas Christakopoulos, Μερόπη Κομνηνού/Meropi Komninou **Fixing:** Juan Pablo Morris **Γραφικά/Graphics:** Άγγελος Μανωλάκος/Angelos Manolakos **Υποτίτλοι/Subtitles:** Αρίστη Γεωργιάδου/Aristi Georgiadiou **Αρχειακό υλικό/Archival Material:** MEGA Channel **Παραγωγός/Producer:** Λίτσα Δελή/Litsa Deli **Παραγωγή/Production:** Τηλέτυπος ΑΕ/Teletypos SA, Ελλάδα/Greece **Digital Beta Έγχρωμο/Color 61'** Ελλάδα/Greece 2006

Στις ζούγκλες της Κολομβίας, εκεί όπου ο εμφύλιος μεταξύ αριστερών ανταρτών και κυβερνητικού στρατού μαινεται επί τέσσερις δεκαετίες, στην περιοχή όπου οι ΗΠΑ κήρυξαν τον πόλεμο κατά των ναρκωτικών, παρασκευάζεται το 80% της κοκαΐνης παγκοσμίως. Το πιο ακριβό ναρκωτικό χρηματοδοτεί τον εμφύλιο που είναι αποτέλεσμα της πολυετούς οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής κρίσης και κοστίζει τη ζωή σε 30.000 ανθρώπους ετησίως. Το 2000, η Ουάσινγκτον έθεσε σε εφαρμογή το «Σχέδιο Κολομβία». Στόχος του, σύμφωνα με τους εμπνευστές του, ήταν η εκπαίδευση και η παροχή πληροφοριών και στρατιωτικού υλικού στις δυνάμεις ασφαλείας της Κολομβίας για τον εντοπισμό και την καταστροφή φυτειών και παράνομων εργαστηρίων παρασκευής κοκαΐνης. Ο ακαδημαϊκός Νόαμ Τσόμσκι υποστηρίζει ότι σκοπός της ανάμιξης των ΗΠΑ μέσω του «Σχεδίου Κολομβία» δεν ήταν ο προσχηματικός πόλεμος κατά των ναρκωτικών, αλλά ο απροσχημάτιστος πόλεμος κατά των ανταρτών που σύμφωνα με την κολομβιανή κυβέρνηση εμποδίζουν την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων της χώρας, με πιο σημαντικό το πετρέλαιο.

In the Colombian jungle, where the war between leftist guerillas and government forces has been raging for four decades, in the region where the US declared the war on drugs, 80% of the world's cocaine is produced. The most costly drug has been financing a civil war which is the result of an age-long economic, political and social crisis and has been costing the lives of 30,000 people annually. In 2000, Washington set "Plan Colombia" into motion. Its aim was to train Colombia's security forces and provide them with the information and military equipment necessary to locate and destroy the drug crops and clandestine cocaine laboratories. Academician Noam Chomsky claims that the purpose of US intervention via "Plan Colombia" was not in fact the war on drugs but the war against the guerillas, who, according to the Colombian government, are hindering the exploitation of the country's natural resources, the most important of which is oil.

Ναρκοπαρακράτος υπό σκιάν

της Λιάνας Κανέλλη*

Η αμερικάνικη στρατιωτική επέμβαση στην Κολομβία δεν αποσκοπεί στην καταπολέμηση της εμπορίας και παραγωγής ναρκωτικών. Είναι απλά, και φανερά πλέον, η ανάμιξη των ΗΠΑ στον τριμερή πόλεμο εξουσίας κράτους, ανταρτών και παρακράτους. Η κολομβιανή κυβέρνηση με παραστρατιωτικούς ελέγχει μέγα μέρος της παραγωγής κοκαΐνης και πολεμά με αντάρτες για τον έλεγχο της υπόλοιπης. Οι Αμερικάνοι στηρίζουν ενεργώς στρατιωτικούς (με υλικό και ειδικές δυνάμεις) την κυβέρνηση, τη συνδεδεμένη με παραστρατιωτικές ναρκοσυμμορίες και χτυπούν ανηλεώς αντάρτες ώστε να διασφαλίσουν τον έλεγχο των κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Από το 2000 ως σήμερα, το γραφείο εθνικής πολιτικής ναρκωτικών του Λευκού Οίκου με έκθεση του διαπιστώνει ότι η δράση των ναρκοσυμμοριών χειροτέρευσε δραματικά και τα στρέμματά της για καλλιέργεια κόκας αυξήθηκαν. Ενδεικτικά μόνο το 2001 οι δώδεκα επαρχίες ναρκοπαραγωγής έγιναν είκοσι τρεις και μόνον το 2002 ο αριθμός εσωτερικών προσφύγων στην Κολομβία πολλαπλασιάστηκε από ένα σε δύο εκατομμύρια.

Ο πόλεμος κατά των ναρκωτικών είναι ουσιαστικά πόλεμος κατά των ανταρτών του FARC και του FLN και στα 6 χρόνια κόστισε στις ΗΠΑ 7.500.000.000 δολάρια και 24 ελικόπτερα.

Οι «Μένγκελε» και η κόκα του βουνού

Οι αντάρτες μετατόπισαν τις φυτείες τους στα ορεινά κι έμαθαν να καλλιεργούν κόκα υπό σκιάν και σε κρησφύγετα. Οι παρακρατικοί και παραστρατιωτικοί επεξέτειναν θεαματικά το δικό τους βασίλειο παραγωγής ναρκωτικών, εκμεταλλευόμενοι το κενό των ανταρτών στα πεδινά. Οι ΗΠΑ ψεκάζουν τώρα τεράστιες εκτάσεις στην Κολομβία με βιολογικά και χημικά όπλα, καταστρέφουν το οικοσύστημα, οδηγούν στο θάνατο και σε μολυσματικές νόσους τεράστιους πληθυσμούς χωρικών. Ο μολυσμένος υδροφόρος ορίζοντας και η δηλητηριασμένη γη κάνουν τον Jeffrey St. Clair να αναφωνήσει: «Πολιτική καμένης γη! Ποιος; Ο Σαντάμ; Όχι οι ΗΠΑ...». Ο Bob Mica, βουλευτής της Φλόριδα, ζήτησε ως Μένγκελε να χρησιμοποιηθεί στη Κολομβία ο νέος δολοφονικός μύκητας "mycoherbicia" και ο υφυπουργός ναρκωτικών στο ΥΠΕΞ των ΗΠΑ Rand Beers τάσσεται υπέρ του βακτηριολογικού πολέμου σε όλες τις ναρκοπαραγωγές χώρες. Ήδη οι ΗΠΑ σκέπτονται τον ψεκασμό με το μολυσματικό μύκητα "Agent Green" (γενετικό προϊόν του εργαστηρίου Beltsville του Μέριλαντ και του ιδιωτικού εργαστηρίου Boreman σε Μοντάνα και Ουζμπεκιστάν).

Από τις 26/1/2008 επιδεινώθηκαν δραματικά

οι σχέσεις Κολομβίας-Βενεζουέλας όταν ο πρόεδρος Ουρίμπε τορπίλισε την πρωτοβουλία του Τσάβες για ειρήνευση και ανταλλαγή ομήρων και αιχμαλώτων ευθυγραμμισμένος με τις ΗΠΑ. Στις 22/1 ο Σολάνα δηλώνει ότι οι αντάρτες του FARC παραμένουν τρομοκράτες για την ΕΕ. Όταν γράφονται αυτές οι γραμμές, μέσα σε μια εβδομάδα έχουν επισκεφθεί την Μπογκοτά, ο αρχηγός του αμερικάνικου γενικού επιτελείου ναύαρχος Miller, ο διοικητής της DEA John Walters, ο αρχιστρατήγος των ΗΠΑ για τη Λατινική Αμερική και η Κοντολιζά Ράις. Με μια δήλωση προ βωμιάει πετρέλαιο και κόκα, ο ναύαρχος κατήγγειλε την κυβέρνηση της Βενεζουέλας ως απειλή κατά της σταθερότητας της περιοχής.

Ο πόλεμος στην Κολομβία που άρχισε επί Κλίντον κορυφώνεται επί Μπους και στην όμορφη χώρα οι γενιές λεηλατούνται ευθέως ανάλογα με την άνθηση της παραγωγής κοκαΐνης. Για τους Ευρωπαίους, και δη τους Έλληνες, αυτό το γιγάντιο στρατόπεδο συγκέντρωσης είναι πολύ μακριά και για το περιβάλλον του δεν είχε τίποτα να μας πει ο έμπορος ατμοσφαιρικών ρύπων, αντιπρόεδρος επί Κλίντον, Άλ Γκορ.

Ιανουάριος 2008

*Η Λιάνα Κανέλλη είναι βουλευτής του ΚΚΕ

Shadowy drug counter-state

by Liana Kanelli*

The American military intervention in Colombia does not aim to fight drug trade and production. It is simply, and obviously at this point, the involvement of the USA in the tripartite power struggle of the state, the rebels and the counter state. The Colombian government, using paramilitary forces, controls part of the cocaine production, and is fighting with the rebels for control of the rest of it. The Americans are actively support-

ing the government by military means (both materiel and special forces). This support of a government connected to paramilitary drug gangs means they mercilessly attack the rebels so as to secure control of oil and natural gas deposits.

From 2000 to today, the White House office of national drug policy has stated that the operation of drug gangs has dramatically gotten worse and the acres of land dedicated to coca

production have increased. For example, in 2001 alone the twelve drug production areas became twenty-three, and in 2003 alone the number of internal refugees in Columbia multiplied from one to two million.

The war on drugs is essentially a war against the FARC rebels and the FLN, and in 6 years has cost the US 7,500,000,000 dollars and 24 helicopters.

The "Mengeles" and Mountain Coca

The rebels moved their plantations to the mountains and learned to cultivate coca in the shade and in hide outs. The paramilitaries and counter statesmen impressively expanded their own drug production kingdom, exploiting the vacancy left by the rebels in the valleys. The US now sprays huge areas in Colombia with biological and chemical weapons, destroying the ecosystem and leading huge populations of peasants to death and infectious diseases. This pollution of the water tables and poisoning of the land have led Jeffrey St. Clair to exclaim: "A scorched earth policy! By whom? Saddam? No, by the USA...". Florida congressman Bob Mica, like a latter-day Mengele, asked that the deadly bacterium "mycoherbicia" be used, and the As-

sistant Secretary for International Narcotics Rand Beers supports the use of bacteriological warfare in all drug producing countries. Already, the USA is thinking about spraying with the infectious bacterium "Agent Green" (a genetic product of Maryland's Beltsville laboratory and the private Boreman laboratories in Montana and Tashkent, Uzbekistan).

As of 26/1/2008 relations between Colombia and Venezuela took a dramatic turn for the worse, when president Uribe sabotaged Chavez' initiative for peace and a prisoner exchange, in line with US policy. On 22/1 Solana declared that the FARC rebels are still considered terrorists by the EU. As these words are being written, in one week General Chief of Staff Admiral Miller, DEA head John Walters, the US Major General for Latin America

and Condoleeza Rice have visited Bogota. In a statement reeking of oil and cocaine, the Admiral denounced the Venezuelan government as a threat to the stability of the area.

The war in Colombia which began under Clinton has come to a head under Bush, and in this beautiful country generations are being openly plundered due to the flowering of cocaine production. For Europeans, and especially Greeks, this giant concentration camp is very far away, and that merchant of air pollution, Al Gore, vice president during the Clinton administration, had nothing to say to us about its environment.

January 2008

** Liana Kanelli is MP for the Communist Party of Greece*

Νεπάλ: Το κόκκινο οχυρό

Nepal: The Red Fortress

Το Νεπάλ είναι το τελευταίο ινδουιστικό βασίλειο του κόσμου: μια χώρα ορεινή, χωρίς δρόμους και με υποτυπώδη υποδομή, εγκλωβισμένη στη δίνη μιας εμφύλιας διαμάχης. Μέσα σε δέκα χρόνια, οι αντάρτες κατάφεραν να θέσουν υπό τον έλεγχό τους πάνω από το 70% της χώρας. Πιστοί στις διδασχές του Μάο Τσε Τουνγκ και με οδηγό τους το «κόκκινο βιβλίο» και τη ρήση του κινέζου ηγέτη «η πολιτική δύναμη προέρχεται από την κάνη των όπλων», ζητούν, μέσα από τον ένοπλο αγώνα, την κατάργηση της μοναρχίας και την εγκαθίδρυση μιας Λαϊκής Δημοκρατίας. Την άνοιξη του 2006, λίγες μέρες μετά τις μαζικές διαδηλώσεις κατά του βασιλιά, η *Εμπόλεμη ζώνη* δίνει ραντεβού με τους Μασοϊκούς αντάρτες στις βουνοκορφές του Νεπάλ, στο «κόκκινο οχυρό».

Nepal is the last Hindu kingdom in the world. It is a mountainous country – with no roads and only a rudimentary infrastructure – caught in the maelstrom of civil conflict. In the space of ten years, the guerrillas have succeeded in taking over 70% of the country. Faithful to the teachings of Mao Tse Dong and guided by his Little Red Book and the Chinese statesman's motto that “political power grows out of the barrel of a gun”, the rebels are seeking, through armed struggle, to abolish the monarchy and establish a People's Republic. In the spring of 2006, a few days following mass demonstrations against the king, *War Zone* met with the Maoist guerrillas high in Nepal's mountains, at the so-called “red fortress”.

Σκηνοθεσία/Direction: Δημήτρης Γεράρδης/Dimitris Gerardis **Σενάριο-Έρευνα/Screenplay-Research:** Σωτήρης Δανέζης/Sotiris Danezis **Έρευνα-Οργάνωση Παραγωγής/Research-Production Coordination:** Βασιλική Παραπούλη/Vassiliki Parapouli, Αναστασία Μουμπάκη/Anastasia Moutzaki **Φωτογραφία-Ήχος/Cinematography-Sound:** Δημοσθένης Ιωάννου/Demosthenis Ioannou **Μοντάζ/Editing:** Κώστας Χριστοπούλος/Kostas Christakopoulos, Μερόπη Κομνηνού/Meropi Komninou **Fixing:** Dinesh Deokota **Γραφικά/Graphics:** Άγγελος Μανωλάκος/Angelos Manolakos, Αλέξανδρος Παπαιωάννου/Alexandros Papaioannou **Υποτιτλισμός/Subtitles:** Αρίστη Γεωργιάδου/Aristi Georgiadou **Αρχειακό υλικό/Archival Material:** MEGA Channel **Παραγωγός/Producer:** Λίτσα Δελή/Litsa Deli **Παραγωγή/Production:** Τηλέτυπος ΑΕ/Teletypos SA, Ελλάδα/Greece **Digital Beta Έγχρωμο/Color 57'** Ελλάδα/Greece 2006

Στο έλεος της τυφλής βίας

του Ανδρέα Λοβέρδου*

Ο Σωτήρης Δανέζης και η *Εμπόλεμη Ζώνη*, με το ντοκιμαντέρ για το Νεπάλ, οδηγούν τον Έλληνα πολίτη-θεατή στην καρδιά μιας σειράς σύγχρονων προβλημάτων μείζονος ενδιαφέροντος: Κεντρική και Νότια Ασία, «θείκης προελεύσεως» μοναρχία, αντάρτικα κινήματα και μηχανισμοί επαναστατικής διοίκησης, δικαιώματα του ανθρώπου, βία, φτώχεια και αναπτυξιακή βοήθεια, όπως αυτά αναδεικνύονται από το οδοιπορικό στις χαρτογράφητες και δύσβατες περιοχές που κατέχουν οι μαοιστές αντάρτες.

Το Νεπάλ είναι μια πολύ σημαντική χώρα της κεντρικής Ασίας, που τελεί υπό τη μόνιμη επιρροή της Κίνας και της Ινδίας. Οι εξελίξεις στην περίφημη αυτή χώρα, και το παγκόσμιο ενδιαφέρον γι' αυτές, υπογραμμίζουν το μεγάλο ενδιαφέρον που διαδραματίζει σήμερα στον πλανήτη η κεντρική και νότιος Ασία. Ίσως μπορεί να διαπιστωθεί πως η Νότιος και η Κεντρική Ασία θα αποτελέσουν το επίκεντρο του μελλοντικού κόσμου και πως διανύουν ήδη την τελική πορεία προς την κατεύθυνση αυτή. Το Νεπάλ, λοιπόν, μια χώρα που θα μπορούσε να ζει από τον τουρισμό και τις κλασικές για την περιοχή δραστηριότητες (χαλιά, δέρματα, κ.ά.), στηρίζεται στην αναπτυξιακή βοήθεια των αναπτυσσόμενων κρατών του πλανήτη, διότι σπαράζεται από έναν πολυετή εμφύλιο πόλεμο, που ως κυρίαρχη αιτία έχει την πτώση της τύποις συνταγματικής, αλλά κατ' ουσία απόλυτης και αυταρχικής μοναρχίας.

Οι μαοιστές αντάρτες έχουν στραφεί εναντίον μιας μοναρχίας με ιστορία 240 ετών. Στις περιοχές που έθεσαν υπό την κατοχή τους διαμόρφω-

σαν θεσμούς παραχής κοινωνικής φροντίδας και στήριξης των ταλαιπωρημένων ανθρώπων. Σιγά-σιγά, βέβαια, η συμπεριφορά τους εκτράπηκε πέραν των ορίων, η σκληρότητά τους πέρασε από τα πεδία των μαχών στην καθημερινότητα των ανθρώπων, οι αθώοι νεκροί ανέρχονται σε χιλιάδες, ο φόβος είναι γενικευμένος και οι άνθρωποι βρίσκονται στο έλεος της τυφλής βίας. Την κύρια, ωστόσο, ευθύνη για τα δεινά αυτά, για το γεγονός δηλαδή ότι το Νεπάλ είναι σταθερό θέμα στα Συμβούλια Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Διεθνών Οργανισμών σε σχέση με την ανάγκη αποστολής ανθρωπιστικής ή αναπτυξιακής βοήθειας, φέρει η μοναρχία. Όταν ο λόγος περί κληρονομικής μοναρχίας αφορά το Νεπάλ, πρέπει να έχουμε συνείδηση πως δεν πρόκειται για μια από τις σύγχρονες εκφάνσεις της βασιλείας. Σημειωτέον, ότι η εξέλιξη θέλει την απόλυτη κληρονομική μοναρχία να μετεξελίσσεται τον 19ο αιώνα σε συνταγματική, δηλαδή περιορισμένη μοναρχία και στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ου να μετατρέπεται σε βασιλευόμενη δημοκρατία, δηλαδή σε καθεστώς όπου ο βασιλιάς έχει απλώς ρυθμιστικές αρμοδιότητες (όπως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στην Ελλάδα). Αυτά, όμως, αφορούν την Ευρώπη και γενικά τον προηγμένο, από δημοκρατικής απόψεως, κόσμο της Δύσης. Στην Κεντρική και Νότιο Ασία, οι μοναρχίες διατηρούν την παλαιά, απόλυτη ισχύ, ανεξαρτήτως αν υπάρχουν ή όχι συντάγματα. Αυτή είναι και η περίπτωση του Νεπάλ. Η απόλυτη μοναρχία σφυροκοπήθηκε, προσπάθησε να ενδύθει το συνταγματικό μανδύα για να διατηρηθεί, κατ' ουσία όμως δεν έπαψε να

είναι απόλυτη. Ο λαός την πολέμησε και την πολεμά, το αντάρτικο την κτύπησε, τα κόμματα την αντιπολιτεύονται και, τελικώς, μέσα από τα βίαια γεγονότα του 2006, τα οποία καλύπτει με ευστοχία ο Σωτήρης Δανέζης, η μοναρχία απομυθοποιήθηκε στα μάτια του λαού. Για τους μονάρχες αυτή είναι η κρίσιμη στιγμή. Όπως, για παράδειγμα, στην επαναστατημένη Γαλλία ο Λουδοβίκος κατ' ουσία εξέπεσε όταν οι γάλλοι φρουροί της Επανάστασης τον συνέλαβαν να προσπαθεί να δραπέτευσει με μία άμαξα και δεν πίστευσαν στα μάτια τους για το πόσο εξέπεσε ο Μονάρχης, έτσι και στο Νεπάλ, ο «θείκος» μονάρχης απονομομοιοποιήθηκε, όταν οι μηχανισμοί του προσπάθησαν να εξαφανίσουν τα πτώματα των ανθρώπων που δολοφονήθηκαν σε μια κινητοποίηση, κι έτσι περιέπεσε στην κατηγορία που πράγματι εξ αντικειμένου ανήκει, δηλαδή στην κατηγορία των ανθρώπων.

Οι συνταγματικές και πολιτικές εξελίξεις στο Νεπάλ έχουν πολύ ενδιαφέρουσες ιδιαιτερότητες. Στις 28/12/2006 ο μονάρχης τέθηκε σε αναστολή! Τα επτά κόμματα του Νεπάλ συγκρότησαν συντακτική Βουλή (δηλαδή Βουλή που θεσπίζει Σύνταγμα δίχως κανέναν περιορισμό), η οποία ψήφισε την κατάργηση της μοναρχίας με την επιφύλαξη της επιδοκίμασής της απόφασης αυτής από τη λαϊκή κυριαρχία, που θα εκφραστεί στις γενικές βουλευτικές εκλογές του επερχόμενου Απριλίου.

Ιανουάριος 2008

* Ο Ανδρέας Λοβέρδου είναι συνταγματολόγος και βουλευτής της Β' Αθηνών με το ΠΑΣΟΚ

At the mercy of blind violence

by Andreas Loverdos*

Sotiris Danezis and *War Zone*, through the documentary on Nepal, take the Greek viewer right to the heart of a series of vitally important, contemporary problems: Central and South Asia, a “divine” monarchy, revolutionary movements and methods of revolutionary management, human rights, violence, poverty and development aid. All these come to light by traveling through uncharted and difficult areas, under the control of Maoist rebels.

Nepal is a very important country in Central Asia, under the permanent influence of China and India. Developments in this famous country, and international interest in them, underline the concern that South and Central Asia is causing throughout the world today. Perhaps it can be said that South and Central Asia will be the center of the world in future, and that they are already heading in that direction. So Nepal, a country that could live from tourism and from traditional activities of the area (carpets, leather, etc.) is dependent on development aid from the planet’s developed countries because it is being decimated by a drawn out civil war which manly

stems from the fall of the constitutional, but in fact absolute and autocratic monarchy.

The Maoist rebels have turned against a 240-year-old monarchy. In the areas that have come under their control, they have instituted social services and support for the suffering people. Of course, over time their behavior crossed the line, their harshness went from the battlefields into the daily lives of people, there are thousands of innocent dead, fear is endemic and people are at the mercy of blind violence. What is mainly responsible for all this however, and for the fact that humanitarian and developmental aid to Nepal is a regular subject at Ministerial Meetings of the European Union and International Organizations, is the monarchy. When we speak of hereditary monarchy in Nepal we must understand that this is not one of the contemporary forms of monarchy. It must be noted that development demands that the absolute hereditary monarchy become a constitutional monarchy in the 19th century, that is, a limited monarchy, and at the beginning of the 20th century to become a democratic monarchy, that is, a state in

which the king has purely regulatory duties (like the President of the Republic in Greece). In Central and South Asia, monarchies remain in their old form, with absolute power, whether or not there is a constitution. This is the case with Nepal. The absolute monarchy was attacked, it tried to cover itself with a constitutional mantle in order to preserve itself, but in essence it never stopped being absolute. The people have fought against it and continue to fight, rebels have wounded it, political parties oppose it, and finally, through the violent episodes of 2006, which are brilliantly covered by Sotiris Danezis, the monarchy was demystified in the eyes of the people. This is a critical time for the monarchs. Just as, for example, in revolutionary France, Louis lost his prestige when he was caught trying to escape in a carriage and the French revolutionary guards arrested him and could not believe how low the King had fallen, in Nepal the “divine” monarch lost credibility when he attempted to hide the bodies of people murdered during an uprising and thus fell to the state where he really does belong, that is, to that of a simple man.

The constitutional and political developments in Nepal have some very interesting particularities. On 28-12-2006 the monarch was placed under restriction. Nepal’s seven political parties made up a constitutional Parliament (that is, a Parliament that follows the constitution with no restrictions) which voted for the abolition of the monarchy, with the proviso that this action be approved by popular consent, which will be expressed through next April’s general elections.

January 2008

* Andreas Loverdos is a Constitutional Expert and MP for PASOK.

Η επιστροφή των Ταλιμπάν The Return of the Taliban

Σκηνοθεσία/Direction: Δημήτρης Γεράρδης/Dimitris Gerardis **Σενάριο-Έρευνα/Screenplay-Research:** Σωτήρης Δανέζης/Sotiris Danezis **Έρευνα-Οργάνωση Παραγωγής/Research-Production Coordination:** Ιωάννα Μπρατσιάκου/Ioanna Bratsiakou, Αναστασία Μουμτζάκη/Anastasia Mourtzaki **Έρευνα/Research:** Κώστας Καλλέργης/Kostas Kallergis, Χριστίανα Χειραναγνωστάκη/Christiana Chiranagnostaki **Φωτογραφία-Ήχος/Cinematography-Sound:** Δημοσθένης Ιωάννου/Demosthenis Ioannou **Μοντάζ/Editing:** Κώστας Χριστοκόπουλος/Kostas Christakopoulos, Παύλος Κοντογιώργης/Pavlos Kontogiorgis **Συνευτέιξεις/Interviews:** Ιωάννα Μπρατσιάκου/Ioanna Bratsiakou, Αναστασία Μουμτζάκη/Anastasia Mourtzaki (HΠΑ/USA) **Fixing:** Hashim Shukoor **Εικονολήπτης/Cameraman:** Γιώργος Στάμου/Yiorgos Stamou (HΠΑ/USA) **Γραφικά/Graphics:** Άγγελος Μανωλάκος/Angelos Manolakas, Αλέξανδρος Πασιγιάννου/Alexandros Papaioannou **Υποτιτλισμός/Subtitles:** Αρίστη Τεωργιάδου/Aristi Georgiadou **Γραμματεία Παραγωγής/Production Secretary:** Σοφία Ζαμπάρα/Sofia Zabara **Αρχειακό υλικό/Archival Material:** MEGA Channel **Παραγωγός/Producer:** Λίτσα Δελή/Litsa Deli **Παραγωγή/Production:** Τηλετυπος ΑΕ/Teletypos SA, Ελλάδα/Greece **Digital Beta Έγχρωμο/Color 55'** Ελλάδα/Greece 2006

Τον Σεπτέμβριο του 2006, στις ανατολικές επαρχίες του Αφγανιστάν, ξεκινά η επιχείρηση «Mountain Fury» (ορεινή οργή). Ο Σωτήρης Δανέζης, που κάλυψε ως πολεμικός ανταποκριτής την αμερικανική επέμβαση το 2001, επιστρέφει για τρίτη φορά στο Αφγανιστάν και ενσωματώνεται σε μια μονάδα πρώτης γραμμής. Ανήμερα της μαύρης επετείου της 11ης Σεπτεμβρίου, ακολουθεί μια διμοιρία Αμερικανών που έχει ως αποστολή να εντοπίσει και να σκοτώσει τους μαχητές Ταλιμπάν που δρουν στην επαρχία Γκάζνι. Την πρώτη μέρα της επιχείρησης, αργά το απόγευμα, το στρατιωτικό κονβόι πέφτει σε ενέδρα... Ο φακός της *Εμπόλεμης Ζώνης* καταγράφει σκληρές εικόνες από το θερμό μέτωπο του πολέμου κατά της τρομοκρατίας και αναζητά τα αίτια της επιστροφής των Ταλιμπάν, πέντε χρόνια μετά την ανατροπή του καθεστώτος από τους Αμερικανούς.

In September 2006, in Afghanistan's eastern provinces, operation "Mountain Fury" was set into motion. Sotiris Danezis, who was a war correspondent during the US intervention in 2001, returns to Afghanistan for a third time and joins a unit at the front line. On the anniversary of 9/11, he follows a platoon of US soldiers whose mission is to locate and kill the Taliban fighters active in Gazny province. On the first day of the operation, late in the afternoon, the military convoy is ambushed... *War Zone's* camera has filmed harsh images from the front lines of the war against terrorism and investigates the reasons for the resurfacing of the Taliban, five years after the US overthrew their regime.

Βραβεία/Awards

Βραβείο Καλύτερου Δημοσιογραφικού Ρεπορτάζ –
Τηλεοπτικά Βραβεία Πρόσωπα 2006 / Best Reportage Award – Faces TV Awards 2006

Ανάμεσα στους ξένους στρατιώτες και τους Ταλιμπάν

της **Ντόρας Μπακογιάννη***

Μέσα από το ντοκιμαντέρ με τίτλο *Η επιστροφή των Ταλιμπάν*, ο Σωτήρης Δανέζης και οι παραγωγοί της *Εμπόλεμης Ζώνης*, ρίχνουν φως στην κατάσταση που επικρατεί σήμερα στο Αφγανιστάν – και κυρίως στις νότιες και ανατολικές επαρχίες του. Η χώρα αυτή ίσως να μη βρίσκεται πια στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας – στην Ελλάδα τουλάχιστον – οι εξελίξεις όμως σε αυτήν είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Από το 2001 και μετά, το Αφγανιστάν αποτελεί το κύριο μέτωπο του πολέμου κατά της τρομοκρατίας, κατά αυτής της τεράστιας απειλής, που δεν γνωρίζει σύνορα και μας αγγίζει όλους. Βγαίνοντας από τον εξτρεμιστικό μεσαίωνα των Ταλιμπάν και στην προσπάθειά του να μετασχηματιστεί σ' ένα ασφαλές, δημοκρατικό κράτος, το Αφγανιστάν ζει σήμερα μια αναζωπύρωση των συγκρούσεων, ιδιαίτερα στις περιοχές όπου βρέθηκε η αποστολή της εκπομπής. Οι συντελεστές του ντοκιμαντέρ βρίσκονται σε μια προκχωρημένη βάση των αμερικανικών δυνάμεων, καταγράφουν τη ζωή των ανδρών που υπηρετούν σε αυτή και τους ακολούθους σε κάποιες αποστολές τους. Μέσα από αυτή την καταγραφή αναδεικνύεται τόσο η καθημερινότητα όλων αυτών των – νεοτάτων κατά κανόνα – στρατιωτών και οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν, όσο και οι συνθήκες διαβίωσης του αφγανικού λαού σε αυτές τις απομονωμένες

επαρχίες της χώρας, συνθήκες φτώχειας και κακοθυστήρησης, που δύσκολα μπορούμε ακόμη και να τις φανταστούμε όλοι εμείς στον ανεπτυγμένο κόσμο. Με διεισδυτική δημοσιογραφική ματιά, αλλά και με την προσωπική εμπειρία του κινδύνου από ενέδρα των Ταλιμπάν, ο Σωτήρης Δανέζης και οι συνεργάτες του δείχνουν στους θεατές τον τρόπο με τον οποίο έχει συντελεστεί η *Επιστροφή των Ταλιμπάν*, μέσα από ένα είδος ανταρτοπόλεμου, με ενέδρες και επιθέσεις. Δείχνουν ακόμα – και αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό – το μέγεθος της ανασφάλειας του τοπικού πληθυσμού, που βρίσκεται ανάμεσα στη δυσπιστία για τους ξένους στρατιώτες και στο φόβο μπροστά στη δράση των Ταλιμπάν.

Οι αναλύσεις και οι μαρτυρίες που φιλοξενεί το ντοκιμαντέρ, αλλά και η ψύχραιμη αποτίμηση της μέχρι σήμερα διεθνούς παρουσίας στο Αφγανιστάν, καταδεικνύουν την ανάγκη για ενίσχυση της πολιτικής και αναπτυξιακής δράσης της διεθνούς κοινότητας, παράλληλα με τη στρατιωτική προσπάθεια που γίνεται. Ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας είναι ένας πόλεμος που πρέπει να κερδηθεί. Πρέπει όμως να κερδηθεί όχι μόνο στρατιωτικά, αλλά κυρίως πολιτικά. Η ανασυγκρότηση της χώρας, η συνδρομή στην κυβέρνηση της ώστε να ασκεί αποτελεσματική εξουσία στο σύνολο της επικράτειας και να παρέχει ασφάλεια

στους πολίτες, η δημιουργία των συνθηκών εκείνων που εξασφαλίζουν προοπτικές ανάπτυξης και ευημερίας, είναι τα πιο ισχυρά μας όπλα. Σε αυτό ακριβώς αποσκοπεί και η ελληνική πολιτική και παρουσία στο Αφγανιστάν. Συμμετέχουμε στην ISAF με στρατιωτικό προσωπικό και εξοπλισμό, ενισχύουμε τις προσπάθειες για την εκπαίδευση και των εξοπλισμό των αφγανικών ενόπλων δυνάμεων και για πέντε μήνες είχαμε την ευθύνη του διεθνούς αεροδρομίου της Καμπούλ. Εκτός της στρατιωτικής μας συνεισφοράς, η συνολική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδας προς το Αφγανιστάν, διμερής ή μέσω διεθνών οργανισμών, ξεπέρασε τα 27 εκατομμύρια ευρώ την περίοδο 1998-2005, ενώ χορηγούμε επιπλέον 8 εκατομμύρια ευρώ για τα έτη 2005-2009. Η φτώχεια και η έλλειψη προοπτικών έχει αποδειχθεί ότι αποτελούν το πιο γόνιμο έδαφος για κάθε είδους εξτρεμισμό. Γι' αυτό και η Ελλάδα θα συνεχίσει να υποστηρίζει ενεργά τις προσπάθειες του αφγανικού λαού για την ανοικοδόμηση της χώρας και τη δημιουργία ενός ασφαλούς, σταθερού, δημοκρατικού και ευημερούντος κράτους.

Ιανουάριος 2008

*Η Ντόρα Μπακογιάννη είναι Υπουργός Εξωτερικών

Between the foreign soldiers and the Taliban

by **Dora Bakoyianni***

Through the documentary *The Return of the Taliban*, Sotiris Danezis and the producers of *War Zone*, shed light on the situation today in Afghanistan, and especially in its southern and eastern regions. This country may not be in the front lines of current events any more, at least not in Greece, but developments there are particularly significant. Since 2001, Afghanistan is the

main front of the war against terrorism, against that huge threat which recognizes no borders and touches us all. Emerging from the extremist Middle Ages of the Taliban, and in its effort to reform itself into a safe, democratic nation, Afghanistan is today experiencing a rekindling of the conflict, particularly in the areas where *War Zone* found itself. The documentary makers were with an

outpost of the American forces, and recorded the lives of the men who served in it, accompanying them on some missions. The everyday lives of these – mostly very young – men is recorded as are the dangers they face, as well as the living conditions of the Afghani people in these remote provinces, poor and backwards conditions which we in the developed world have difficulty even

imagining. With a penetrating journalistic eye, and with the personal experience of danger from a Taliban ambush, Sotiris Danezis and his collaborators show us the way in which *The Return of the Taliban* was made, through a kind of guerilla warfare, with ambushes and attacks. They also show – and this is particularly important – the magnitude of the insecurity of the local population, which finds itself caught between their distrust of the foreign soldiers and their fear of the Taliban's actions.

The analysis and witness accounts featured in the documentary, and the calm evaluation of the international presence in Afghanistan up to now, show the need for reinforcement of the political and developmental actions of the international community, as well as the military

effort that is being made. The war against terrorism is a war that must be won. But it must be won not only through military means, but also, and mainly, political ones. The reconstruction of the country, the contribution to its government so that it can exercise effective power over the whole area and provide its citizens with security, the creation of those conditions that provide prospects for development and prosperity are our most potent weapons. This is exactly the aim of the policy of Greece, and our presence in Afghanistan. We are participating in the ISAF with military personnel and equipment, we are strengthening efforts for training and equipping the Afghan military forces, and for five months we were responsible for Kabul's international airport. Aside from our military

contribution, the total development help of Greece to Afghanistan, bilateral or through international organizations, was over 27 million euros for the period 1998-2005, while we are contributing a further 8 million euros for the years 2005-2009. Poverty and lack of opportunity have been proven to be the most fertile ground for every sort of extremism. This is why Greece will continue to actively support the efforts of the Afghan people in the reconstruction of their country and the creation of a safe, stable, democratic and prosperous nation.

January 2008

** Dora Bakoyianni is the Greek Minister of Foreign Affairs*

Έγκλημα στον Αμαζόνιο

Crime in the Amazon

Τα τελευταία τρία χρόνια, 70.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα από το παρθένο τροπικό δάσος του Αμαζονίου έχουν παραδοθεί στα αλυσοπριονα και τις μπουλντόζες. Η υλοτομία και η δημιουργία κτηνοτροφικών μονάδων είναι δύο από τους λόγους που οδηγούν στη συστηματική αποψίλωση. Ένας τρίτος, κρύβεται στα ράφια των σούπερ μάρκετ... Όσο παράξενο κι αν ακούγεται, η μεγαλύτερη απειλή για το δάσος σήμερα δεν είναι η εκμετάλλευση του ξύλου αλλά η σόγια. Καταπατητές, γαιοκτήμονες και μεγαλοκαλλιηρητές, με μοναδικό γνώμονα το κέρδος, εισβάλλουν στη ζούγκλα και αποψιλώνουν ανενόχλητοι τεράστιες εκτάσεις για να δημιουργήσουν χωράφια και να φυτέψουν σόγια. Το ντοκιμαντέρ φέρνει στην επιφάνεια το ρόλο των τοιφλικάδων του Αμαζονίου, αποκαλύπτει τα συμφέροντα της μεγαλύτερης αμερικανικής ιδιωτικής εταιρείας που σχεδόν μονοπωλεί τις εξαγωγές σόγιας από τη Βραζιλία κι ακολουθεί το μακρύ ταξίδι της σόγιας από τον Αμαζόνιο έως το πιάτο μας.

In recent years, 70,000 square kilometers of pristine Amazon rain forest have succumbed to chainsaws and bulldozers. Logging and the setting up of stockbreeding farms are two of the reasons for deforestation. A third one lies on the shelves of your local supermarket... Strange though it may sound, the greatest threat against the rain forest today is not the exploitation of wood but soy. Encroachers, landowners and large-scale cultivators, driven purely by profit, invade the rain forest and destroy vast tracts in order to create farmland and plant soy. The documentary brings to light the role of the Amazon's landlords, reveals the vested interests of the largest private US company that practically monopolizes the export of soy from Brazil, and follows the long journey soy makes from the Amazon to our plate.

Σκηνοθεσία/Direction: Δημήτρης Γεράρδης/Dimitris Gerardis **Σενάριο-Έρευνα/Screenplay-Research:** Σωτήρης Δανέζης/Sotiris Danezis **Έρευνα-Οργάνωση Παραγωγής/Research-Production Coordination:** Ιωάννα Μηρατοιάκου/Ioanna Bratsiakou, Αναστασία Μουμπτζάκη/Anastasia Moutmtzaki **Έρευνα/Research:** Κώστας Καλλέργης/Kostas Kallergis, Χριστίνα Χειρανογυστάκη/Christina Chiranoagnostaki **Σύμβουλος έρευνας/Research Consultant:** Mauricio Torres **Φωτογραφία-Ήχος/Cinematography-Sound:** Δημοσθένης Ιωάννου/Demosthenis Ioannou **Μοντάζ/Editing:** Κώστας Χριστοκόπουλος/Kostas Christakopoulos, Παύλος Κοντογιώργης/Pavlos Kontogiorgis **Fixing:** Ali Rocha **Γραφικά/Graphics:** Άγγελος Μανωλάκος/Angelos Manolacos, Αλέξανδρος Παπαϊωάννου/Alexandros Papaioannou **Υποτίτλοι/Subtitles:** Αρίστη Γεωργιάδου/Aristi Georgiadi **Γραμματεία Παραγωγής/Production Secretary:** Σοφία Ζαμπάρα/Sofia Zabara **Αρχαιολογικό υλικό/Archival Material:** MEGA Channel, Greenpeace **Παραγωγός/Producer:** Λίτσα Δελή/Litsa Deli **Παραγωγή/Production:** Τηλέτυπος ΑΕ/Teletypos SA, Ελλάδα/Greece **Digital Beta Έγχρωμο/Color 55'** Ελλάδα/Greece 2006

Ο Αμαζόνιος... στο πιάτο μας

του Νίκου Χαραλαμπιδά*

Είναι μεγάλη πρόκληση για οποιοδήποτε δημιουργό να μεταφέρει με εύληπτο τρόπο στο ευρύτερο κοινό ένα μεγάλο θέμα ή πρόβλημα. Συχνά, η μοίρα τέτοιων προσπαθειών είναι ένα αποτέλεσμα μάλλον αφηρημένο που φαντάζει μακρινό στον καθένα μας. Η καταστροφή του Αμαζονίου δεν ξεφεύγει από αυτή την κατηγορία.

Το μεγαλύτερο δάσος και ταυτόχρονα ο μεγαλύτερος πνεύμονας του πλανήτη, το σπίτι για δεκάδες χιλιάδες ζωικά και φυτικά είδη, ο Αμαζόνιος των εκατοντάδων φυλών ιθαγενών, των τυχοδιωκτών, των πολυεθνικών της υλοτομίας, χάνεται με ξέφρενος ρυθμούς. Κάθε λεπτό καταστρέφεται έκταση ίση με έξη γήπεδα ποδοσφαίρου. Η κορύφωση του διεθνούς ενδιαφέροντος για το δάσος του Αμαζονίου τη δεκαετία του '80 και η κατακραυγή για την καταστροφή του, οδήγησαν την κυβέρνηση της Βραζιλίας σε κάποια μέτρα. Χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα όμως. Η συνολική έκταση του δάσους βροχής που έχει αποψιλωθεί στον Αμαζόνιο είναι τρεις φορές μεγαλύτερη από την έκταση της Ελλάδας. Πολυεθνικές εταιρείες αγοράζουν τεράστιες εκτάσεις στα παρθένα τμήματα του Αμαζονίου με στόχο την αποψίλωση του και ανοίγουν δρόμους που θα τους επιτρέψουν τη γρήγορη μεταφορά της ξυλείας στις αγορές της

Ανατολής. Ευτυχώς, μέσα στα τελευταία χρόνια, η δράση της Greenpeace είχε ως αποτέλεσμα την προστασία σημαντικών τμημάτων του δάσους. Όλα αυτά είναι λίγο πολύ γνωστά και στην Ελλάδα, μόνο που αυτή η γνώση φαίνεται να αφορά κάτι το μακρινό και εμείς περιοριζόμαστε μόνο στο ρόλο του θεατή.

Η πραγματικότητα βέβαια είναι κάπως διαφορετική. Όπως αποδεικνύουν σχετικές έρευνες, η μεγαλύτερη απειλή για το δάσος του Αμαζονίου προέρχεται... από τη σόγια! Όσο και αν μοιάζει παράλογο, η επέκταση της καλλιέργειας της σόγιας απειλεί το δάσος του Αμαζονίου πολύ περισσότερο από την παράνομη υλοτομία. Οι βαρώνοι της σόγιας επεκτείνονται συνεχώς στον Αμαζόνιο και μετατρέπουν το παρθένο δάσος σε εντατικές καλλιέργειες σόγιας που καταλήγει ως ζωτροφή – κυρίως – στην Ευρώπη, για λογαριασμό λίγων πολυεθνικών. Ναι λοιπόν, μοσχαρίσιες μπριζόλες και burgers που τρώμε και στην Ελλάδα έχουν συμβάλει στην καταστροφή του Αμαζονίου!

Αυτή τη σημαντική και εν πολλοίς άγνωστη διάσταση του προβλήματος αποκάλυπτε η έρευνα του Σωτήρη Δανέζη. Χωρίς υπερβολή λοιπόν, φέρνει την καταστροφή του Αμαζονίου στο πιάτο μας. Εκεί ακριβώς απ' όπου μπορεί να

ξεκινήσει και η λύση του προβλήματος. Ήδη, σε άλλες χώρες, η πίεση από την πλευρά των καταναλωτών έπεισε μεγάλες βιομηχανίες τροφίμων να σταματήσουν τη χρήση σόγιας που προέρχεται από το αποψιλωμένο δάσος του Αμαζονίου. Αυτή η πληροφορία είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο στα χέρια του καθενός μας, αν πράγματι θέλουμε να γίνουμε μέρος της λύσης και όχι απλοί καταναλωτές εικόνας. Ύστερα από τόσα χρόνια παράλογης εκμετάλλευσης, τα δύο τρίτα του παρθένου δάσους του Αμαζονίου παραμένουν ανέπαφα. Αυτός είναι ένας πολύ ισχυρός λόγος για να παλέψει κανείς για την προστασία του.

Δυστυχώς, μόλις μήνες μετά το πέρας της διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών στο Μπαλί της Ινδονησίας, για την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών, το ντοκιμαντέρ *Εγκλημα στον Αμαζόνιο* γίνεται ακόμα πιο επίκαιρο: η αποδάσωση αποτελεί μια από τις σημαντικότερες αιτίες που επιτείνουν τις κλιματικές αλλαγές και η συμβολή της στο επικίνδυνο φαινόμενο ξεπερνά το 20%.

Ιανουάριος 2008

*Ο Νίκος Χαραλαμπιδάς είναι Διευθυντής του ελληνικού τμήματος της Greenpeace

The Amazon... on our plate

by Nikos Haralambidis*

It is a great challenge for any director to transfer to the screen a great subject or problem in a way that is easily understood by the public. Often, the fate of such attempts is a rather abstract result that seems removed from us. The destruction of the Amazon is no exception to this.

The greatest forest, and greatest "lung" of the

planet, home to tens of thousands of animal and plant species, the Amazon of the hundreds of indigenous tribes, adventurers, and multinational companies, is disappearing at a rapid pace. Every minute, an area of land equal to six football fields is destroyed. The height of international interest in the Amazon forest in the 80s and the outcry against its destruction led the

Brazilian government to take certain measures. These had no real result, however. The total area of the rain forest that has been denuded in the Amazon is three times larger than Greece. Multinational companies buy huge tracts in the virgin sections of the Amazon in order to deforest them and build roads to permit the rapid transport of wood to the Eastern markets.

Thankfully, in the last few years, action taken by Greenpeace has resulted in the protection of some sections of the forest. All this is more or less known in Greece, but this knowledge seems to concern something far from us, and we restrict ourselves to the role of spectator.

Of course, reality is somewhat different. As research demonstrates, the greatest threat to the Amazon forest comes from... soy! As strange as this seems, the growth of soy cultivation threatens the Amazon forest far more than illegal woodcutting. The soy barons are constantly expanding into the Amazon and transforming virgin forest into intensive soy farms for a few multinationals, whose produce ends up as ani-

mal food, mainly in Europe. So yes, the steaks and burgers we eat in Greece have contributed to the destruction of the Amazon!

This important and mainly unknown dimension of the problem is revealed by Sotiris Danezis' research. With no exaggeration, the destruction of the Amazon literally comes to our plate. This is where the solution to the problem can begin. Already, in other countries, consumer pressure has convinced large food manufacturers to stop using soy that comes from the deforested Amazon forest. This information is a significant tool in the hands of every one of us, if we truly wish to be part of the solution and not just consumers of images. After all these

years of insane exploitation, two thirds of the Amazon forest is still untouched. This is a powerful reason to fight for its protection.

Only two months after the end of the United Nations conference on climate change in Bali, Indonesia, the documentary *Crime in the Amazon* is even more timely: deforestation is one of the most significant reasons for climate change and its contribution to this dangerous phenomenon is over 20%.

January 2008

*Nikos Haralambidis is Director of the Greek Section of Greenpeace

Ο σωματοφύλακας του Χίτλερ

Hitler's Bodyguard

Σκηνοθεσία/Direction: Δημήτρης Γεράρδης/Dimitris Gerardis **Σενάριο-Έρευνα/Screenplay-Research:** Σωτήρης Δανέζης/Sotiris Danezis **Οργάνωση Παραγωγής/Production Coordination:** Ιωάννα Μπρατσιάκου/Ioanna Bratsiakou **Έρευνα-Συνεντεύξεις/Research-interviews:** Κώστας Καλλέργης/Kostas Kallergis **Φωτογραφία-Ήχος/Cinematography-Sound:** Δημοσθένης Ιωάννου/Demosthenis Ioannou **Μοντάζ/Editing:** Κώστας Χριστοκόπουλος/Kostas Christakopoulos, Παύλος Κοντογιώργης/Pavlos Kontogiorgis **Fixing:** Kay Meseberg **Γραφικά/Graphics:** Αλέξανδρος Παπαιωάννου/Alexandros Pappaiwannou **Υποτιτλισμός/Subtitles:** Αρίστη Γεωργιάδου/Aristi Georgiadiou **Γραμματεία Παραγωγής/Production Secretary:** Σοφία Ζαμπάρα/Sofia Zabara **Αρχειακό υλικό/Archival Material:** MEGA Channel **Παραγωγός/Producer:** Λίτσα Δελή/Litsa Deli **Παραγωγή/Production:** Τηλέτυπος ΑΕ/Teletypos SA, Ελλάδα/Greece **Digital Beta Έγχρωμο/Color 57'** Ελλάδα/Greece 2007

Ο Ρόχους Μις ζει μόνος σε ένα προάστιο του Βερολίνου. Περνά τις περισσότερες ώρες στο σπίτι, φροντίζοντας τα φυτά του. Τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα επισκέπτεται την περιοχή που βρίσκεται το καταφύγιο του Χίτλερ για να συναντήσει τουρίστες και μαθητές σχολείων και να τους διηγηθεί την ιστορία του. Σήμερα, σε ηλικία 91 ετών, ο Ρόχους Μις είναι ο τελευταίος επιζών από το καταφύγιο του Χίτλερ. Υποστηρίζει ότι δεν ήταν μέλος της ναζιστικής νεολαίας, ότι δεν τον ενδιέφερε η πολιτική, ότι κατατάχθηκε στα Ες Ες για να βρει μια θέση στο δημόσιο. Εξήντα πέντε χρόνια μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ο ασυρματιστής του καταφυγίου και μέλος της προσωπικής φρουράς του Αδόλφου Χίτλερ εξακολουθεί να πιστεύει ότι ο αιμοσταγής δικτάτορας «δεν ήταν τέρας αλλά ένας φυσιολογικός άνθρωπος».

Rochus Misch lives alone in a Berlin suburb. He spends most of his time at home, tending his plants. At least once a week he visits the location of Hitler's bunker in order to meet with tourists and school children and tell them his story. Today, at the age of 91, Rochus Misch is the last survivor of Hitler's entourage. He claims that he wasn't a member of the Nazi youth, that he wasn't interested in politics, and that he joined the SS as a way to find employment in the public sector. Sixty-five years after the end of World War II, the bunker's radio operator and a member of Adolph Hitler's personal guard still believes that the murderous dictator "wasn't a monster but just an ordinary man."

Ένας αμετανόητος θαυμαστής του Χίτλερ

του Κώστα Κατή*

«Είμαι ο τελευταίος των τελευταίων...». Αυτή η φράση—με τη δυναμική δόμηση—ανודύεται μέσα από την ουτοπία του σαρωτικού και παλλόμενου ιστορικού χρόνου, με τα στοιχεία που συγκροτούν την πρόφαση, τη διαφορετικότητα, τον αντίλογο, την αντίληψη και την ερμηνεία: Αλλιώς αναλύεται και ερμηνεύεται (ιστορικά αλλά και στήνη Τέχνη) στον *Τελευταίο των Μοϊκανών* και διαφορετικά στον *Τελευταίο πειρασμό* ή στον *Τελευταίο Αυτοκράτορα*.

Στην περίπτωση του Ρόχους Μις, προβάλλεται ως εξισωτικός παράγοντας ανάμεσα στην προσωπική μαρτυρία—του «είμαι» και του «εγώ»—και σε μια ολέθρια για την ανθρωπότητα στιγμή. Αποτελεί, επίσης, και το κίνητρο, το «υλικό» για την κατασκευή και παραγωγή μιας ακόμα εκπομπής του Σωτήρη Δανέζη στα πλαίσια της *Εμπόλεμης Ζώνης*, που προβάλλεται από την τηλεόραση του Mega.

Παρακολουθώντας προσεκτικά τον *Σωματοφύλακα του Χίτλερ*, διαπιστώνεις—καρέ—καρέ—πως προσερνά τα όρια μιας τηλεοπτικής εκπομπής και ανaveβαίνει πιο ψηλά, για να πάρει τη θέση του δίπλα στα «αυθεντικά» ντοκιμαντέρ, έτσι όπως τα έχουν κατατάξει οι ειδικοί και όπως το μαρτυρά και ο (ξε-νόγλωσσος) τίτλος τους.

Ντοκιμαντέρ: καταγραφή και παρουσίαση στοιχείων. Πραγματικών στοιχείων και γεγονότων, αλλά και «υπαρκτών πρωταγωνιστών», που επηρέασαν ή πήραν μέρος στο ιστορικό γίνεσθαι μιας δεδομένης στιγμής. Στα ντοκιμαντέρ, δεν μπορείς να πλάσεις μύθους ή να παραποιήσεις την πραγματικότητα: είναι αυτό που φαίνεται και ιστορείται, είναι αυτό που έγινε και το δείχνει. Το ντοκιμαντέρ του Σωτήρη Δανέζη *Ο Σωματοφύλακας του Χίτλερ* έχει όλες αυτές τις προδιαγραφές και επιπλέον ενισχύεται με τη διειδυτικότητα της αιχμηρής δημοσιογραφικής ματιάς: κινηματογραφική και ηχογραφική το «στόχο» του—τον σωματοφύλακα—και τον παρουσιάζει στη συνέχεια χωρίς παρεμβολές, χωρίς δικά του σχόλια και κριτικές, χωρίς λογοκρισία και χωρίς τον παραμορφωτικό φακό της ψευδοκουλτούρας και του ψευδοπροδεδειγμένου.

Ος αντίλογος στα όσα λέει ο Ρόχους Μις μιλάνε

πάλι η εικόνα και ο ήχος με την αδιάφυστη γραφή του ντοκιμαντέρ: εικόνες-ντοκουμέντα από τα στρατόπεδα των Ναζί και εικόνες φρίκης και αποτροπιασμού, καθώς οι μπουλντόζες μεταφέρουν τα πτώματα—εκατοντάδες χιλιάδες πτώματα— στους «ειδικούς χώρους», είτε για να τα θάψουν είτε για να τα κάψουν—σύμφωνα με τα σχέδια των νοσηρίων εγκεφάλων των Τρίτου Ράιχ. Οι εικόνες αυτές, που έχουν ληφθεί κατά τη ζοφερή και εφιαλτική περίοδο του Ναζισμού—κατά τη τέλεση δηλαδή των εγκλημάτων—ενσωματώθηκαν με έντεχνο τρόπο στην ιστορική τοιχογραφία του ντοκιμαντέρ, έτσι, καθώς αυτό εξειδικώνεται σαν μία «τεχνητή νομοτέλεια» και αναδεικνύει τη μεγαλοπρέπεια της πραγματικότητας—όσο οδονηρή και άγρια κι αν είναι. Κι ανάμεσα στις εικόνες ακούγονται οι ιαχές των ναζιστών και η σατανική φωνή του Χίτλερ. Ακόμα, στον αντίποδα του αμετανόητου Ρόχους Μις, υπάρχει ο σύγχρονος Γερμανός—μέσης ηλικίας και μάλλον μέσου κοινωνικού στρώματος—που δεν θέλει να έχει καμιά σχέση με το παρελθόν της χιτλερικής Γερμανίας. Και για το λόγο αυτό προσπαθεί να αποπέμψει βίαια τον Ρόχους Μις από τον τόπο που διαδραματίστηκε η τελευταία πράξη του Χίτλερ—καθώς ο Μις τριγυρνάει σαν το φάντασμα που ξεπετάχτηκε από τα ερείπια και επιχειρεί να ιστορήσει στους τουρίστες, που επισκέπτονται το χώρο, τις «ένδοξες ημέρες» που ήταν κοντά στον Φύρερ.

Προσθέτουμε, επιπλέον, στον αντίλογο και την παρουσία Γερμανών της νέας γενιάς (μαθητές και φοιτητές κυρίως) στο «χώρο του Μις», που τον ακούν—χωρίς να τον απειρούν ή να τον διώχνουν—να λέει όσα θέλει να πει, αλλά—αποστασιοποιημένοι σαν ένα θαμπό όνειρο από τις μελανές σελίδες της ιστορίας της πατρίδας τους—του θέτουν αμειλικτα ερωτήματα, στα οποία ο σωματοφύλακας αδυνατεί να δώσει «λογικές» και «πειστικές» απαντήσεις. Και τι να πει άλλωστε;

Αλλά ποιος είναι ο Ρόχους Μις; Τι το ιδιαίτερο έχει αυτός ο υπέργηρος, αλλά καλά διατηρημένος άνθρωπος, ώστε να γίνει θέμα στην εκπομπή του Σωτήρη Δανέζη; «Είμαι ο τελευταίος των τελευταίων!», θα πει με υπερφάνεια και καμάρια ο ίδιος

ο Μις μπροστά στην κάμερα. Ο ναζί στρατιώτης, που εγκατέλειψε τελευταίος το καταφύγιο του Χίτλερ. Αυτός που είδε νεκρούς τον αρχηγό του και την Εύα Μπράουν. Που αντίκρισε τα πτώματα των παιδιών του Γκέμπελς—μετά το δηλητήριο που τους έδωσε στον ύπνο η μάνα τους. Που πήρε όλα τα κρίσιμα τηλεφωνήματα στο καταφύγιο, κατά τις τελευταίες στιγμές του πολέμου και του Χίτλερ. Ο νεαρός στρατιώτης, που τον στρατολόγησαν—όχι τυχαία—οι μυστικές υπηρεσίες για να είναι πιστός, να υπηρετεί και να προστατεύει με αυτοπάρνηση τον αρχηγό του, ήξερε και όλα τα προσωπικά μυστικά του Χίτλερ. Ακόμα και πόσες τουλάτες είχε στην κρεβατοκάμαρα που κοιμόταν με την Εύα Μπράουν!

Ο Ρόχους Μις! Μια ψυχοπαθητική προσωπικότητα—όπως αναδεικνύεται μέσα από τα λόγια και της πράξης του—με οζυμένο το ένστικτο της αυτοσυντήρησης και της επιβίωσης, πονηρός και καιροσκοπός (ήθελε να αποφύγει το μέτωπο και να εξαργυρώσει την παρουσία του κοντά στον ιδρυτή του ναζιστικού κόμματος με την εύνοια και ισως και με άλλα ανταλλάγματα), έβλεπε τον Χίτλερ—αν όχι σαν θεό—οπωσδήποτε όμως σαν έναν Υπεράνθρωπο, σαν ένα υπερφυσικό Όν που είχε έρθει στη Γη, δραπετεύοντας από έναν άλλο Κόσμο. Και είχε λέσει τόσο βαριά η σκιά πάνω του, που δεν έβλεπε ή δεν ήθελε να δει τα εγκλήματα που «γεννούσε» το μυαλό του Αρχηγού του. Και μόνο το ότι βρισκόταν κοντά του, δίπλα του, στα άδυτα των άδυτων και είχε το «προνόμιο» να είναι ο «σωματοφυλάκας» του, αυτό και μόνο, τον έκανε να νιώθει σαν τον πιο ευτυχήμένο άνθρωπο του κόσμου!

Ρόχους Μις! Αμετανόητος θαυμαστής του Χίτλερ μέχρι σήμερα. Ο τελευταίος των τελευταίων Ναζί. Είναι όμως ο τελευταίος Ναζί; Η μήπως στα σκοτεινά παρασκήνια της Ιστορίας καραδοκούν αμέτρητοι Μις για να γίνουν οι «σωματοφύλακες» ενός ακόμα διεστραμμένου και εγκληματικού εγκεφάλου;

Ιανουάριος 2008

*Ο Κώστας Κατής είναι αντιπρόεδρος του Δημοσιογραφικού Ιδρύματος Μπότση

An unrepentant admirer of Hitler

by **Costas Katis***

"I am the last of the last..." This phrase, with its strong structure, rises up out of the utopia of the sweeping and overwhelming historical tides, with the elements that compose it: otherness, retort, perception and interpretation; it is analyzed and interpreted differently (historically and artistically) in *The Last of the Mohicans*, and differently in the *Last Temptation of Christ* or the *Last Emperor*.

In the case of Rochus Misch, it is seen as the equalizing factor between personal testimony – of "being" and "ego" – and a moment that was catastrophic for humanity. It is also the motivation, the "material" for the making of one more episode by Sotiris Danezis, for the series *War Zone*, broadcast by Mega Channel.

Watching *Hitler's Bodyguard* closely, you realize that it goes beyond the limits of a television broadcast to a higher state, to take its place next to "authentic" documentaries, as the specialists have categorized them.

Documentary: the recording and presentation of elements. Real elements and facts, but containing "existing leading characters," that influenced or took part in the historicity of a given moment. In documentaries, one cannot create fiction or misrepresent reality: what is shown is what historically happened. Sotiris Danezis' *Hitler's Bodyguard* is all of this, and is also strengthened by a sharp journalistic outlook. He films and records his "target" – the Bodyguard – and then presents him without interventions, without his own comments and criticism, without censorship and without the distorting lens of the pseudo-culture of pseudo-liberalism.

As a retort to what Rochus Misch says, we have the images and sounds that are part of the irrefutable nature of the documentary: documented images from the Nazi concentration camps and images of horror and revulsion as bulldozers move corpses – hundreds of thousands of corpses – to the "special areas" to be either buried or burned, according to the plans of the unwholesome minds of the Third Reich.

These images, taken during the dark and nightmarish period of Nazism have been skillfully incorporated into the historical structure of the documentary. It unfolds like an "artificial determinism" and exposes the majesty of reality – as painful and savage as it is. And between the images are heard the shouts of the Nazis and Hitler's satanic voice.

Diametrically opposed to the unrepentant Rochus Misch is the contemporary German – middle aged and more or less middle class – who wants no part of Hitler's Germany. And for this reason he tries to violently eject Rochus Misch from the area where Hitler's last act took place – while Misch wanders like a ghost around the ruins and tries to tell the visiting tourists about the "glorious days" when he was with the Führer.

We also add the presence of the new generation of Germans (mainly students) in "Misch's area." They listen to him – without avoiding him or pushing him away. They let him say what he wants to say – but his words are removed, like a faded dream out of the dark pages of the history of their country – they ask him merciless questions, to which the bodyguard is unable to give "reasonable" and "convincing" answers. After all, what could he say?

But who is Rochus Misch? What is so special about this very elderly but well-kempt man, so that he should be the subject of a documentary by Sotiris Danezis? *"I am the last of the last!"*, he proudly declares in front of the camera. The Nazi soldier that was the last to leave Hitler's bunker. The one who saw his leader and Eva Braun dead. Who looked upon the corpses of Goebels' children – after the poison their mother gave them in their sleep. Who manned the telephone in the bunker, during the last moments of the war and of Hitler. The young soldier who was recruited (not by accident) by the secret service to be loyal, to serve and protect his leader with self-sacrifice, who knew all of Hitler's personal secrets. Right down to how many chamber pots he had in the bedroom he shared with Eva Braun!

Rochus Misch! A psychopathic personality – as proven by his words and his actions – with a highly developed instinct for self-preservation and survival, clever and opportunistic (he wanted to avoid the front and to make the most of his proximity to the founder of the Nazi party, winning his favor and perhaps other things). He saw Hitler – if not as a God – at least as a Superman, a supernatural being come to Earth, escaping from another world. His shadow had fallen so heavily on him that he didn't see, or didn't wish to see the crimes that were "born" in his leader's mind. The mere fact that he was near him, in the holy of holies and had the "privilege" of being his "Bodyguard", this made him feel like the happiest man in the world!

Rochus Misch! Unrepentant admirer of Hitler to this day. The last of the last Nazis. But is he the last Nazi? Or are countless Mischs bidding their time, hiding in the dark backstage of History, waiting to become the "Bodyguards" of one more twisted, criminal mind?

January 2008

* *Costas Katis is the Vice Chairman of the Botsis Foundation for the Promotion of Journalism*

Βοσνία-Ερζεγοβίνη: Vilina Vlas – Τα μαλλιά της νεράιδας Bosnia-Herzegovina: Vilina Vlas – The Fairy's Hair

Η Νούνι είδε τους Σέρβους παραστρατιωτικούς να σφάζουν το παιδί της μπροστά στα μάτια της. Λίγο αργότερα, οι ίδιοι άνθρωποι θα την οδηγούσαν στο Vilina Vlas, ένα παλιό σκοτεινό ξενοδοχείο λίγο έξω από την πόλη Βίζεγκραντ. Τα δωμάτια είχαν μετατραπεί σε κελιά, το ξενοδοχείο σε στρατόπεδο συγκέντρωσης για βόσνιες μουσουλμάνες. Οι φυλακισμένες, για να επιβιώσουν, έπρεπε να υποκύπτουν στη σεξουαλική εκμετάλλευσή τους από τους Τσέτνικ. «Ήμασαν κάπου διακόσιες γυναίκες. Λίγες γλιτώσανε. Είχαν ακόμη και κορτσάκια 13 ετών», λέει η Νούνι που μέχρι σήμερα ζει με το φόβο ότι οι βιαστές της θα επιστρέψουν για να την εκδικηθούν. Κατά τη διάρκεια του πολέμου στη Βοσνία, οι ομαδικοί βιασμοί γυναικών χρησιμοποιήθηκαν ως όπλο απ' όλες τις πλευρές. Ο βιασμός, συνώνυμο του εξευτελισμού και της ταπείνωσης, χρησιμοποιήθηκε και ως μέσο εθνοκάθαρσης. Τα όσα διαδραματίστηκαν στο ξενοδοχείο Vilina Vlas αποτελούν μια από τις πιο σκοτεινές σελίδες στην ιστορία του πολέμου της Βοσνίας.

Nuni watched the Serb paramilitaries slaughter her child before her eyes. Soon after, the same people led her to Vilina Vlas, an old, gloomy hotel just outside Visegrad. The rooms had been turned into cells and the hotel itself had become a concentration camp for Bosnian Moslem women. In order to survive, the women had to become sex slaves for the Četniks. "There were about two hundred of us. Only a handful came out alive. They even had 13-year-old girls there," says Nuni, who, to this day, lives with the fear that her rapists will return and take revenge on her. During the war in Bosnia, the group rape of women was used as a weapon by all sides. Rape, a synonym for degradation, was also used as means for ethnic cleansing. What took place at the Vilina Vlas hotel makes up one of the darkest pages in the history of the war in Bosnia.

Σκηνοθεσία/Direction: Δημήτρης Γεράρδος/Dimitris Gerardis
Σενάριο-Έρευνα/Screenplay-Research: Σωτήρης Δανέζης/Sotiris Danazis
Έρευνα-Οργάνωση Παραγωγής/Research-Production Coordination: Αναστασία Μουμιτζάκη/Anastasia Moutzaki, Χριστίνα Χειρανογιωστάκη/Christina Chiranagnostaki
Φωτογραφία/Cinematography: Δημοσθένης Ιωάννου/Demosthenis Ioannou
Μοντάζ/Editing: Κώστας Χριστοκόπουλος/Kostas Christakopoulos, Παύλος Κοντογιώργης/Pavlos Kontogiorgis
Ήχος/ Sound: Ράδε Βουβάλο
Μουσική/ Music: Γιώργος Μαγουλάς/Yiorgos Magoulas
Μουσικοί/Musicians: Γιώργος Μαγουλάς/Yiorgos Magoulas (πιάνο-κιθάρα/riano-guitar), Δημήτρης Κούστας (ακορντεόν/accordion), Μαρσέλ Σπινέι/Marcel Spinei (τσέλο/cello), Αγγελική Κρεμπενιού/Angeliki Krebeniou, Ρένα Στρούλιου/Rena Strouliou (φωνητικά/vocals)
Fixing: Suzana Vasiljevic
Γραφικά/Graphics: Αλέξανδρος Παπαιωάννου/Alexandros Pappaiwannou
Υποτιτλισμός/Subtitles: Αρίστη Γεωργιάδου/Aristi Georgiadiou
Αρχειακό υλικό/Archival Material: MEGA Channel, International Court of Justice – Hague, Sub Bih – Court of Bosnia & Herzegovina
Παραγωγή/Production: Λίτσα Δελή/Litsa Deli
Παραγωγός/Producer: Τηλέτυπος ΑΕ/Teletypos SA, Ελλάδα/Greece
Digital Beta Έγχρωμο/Color 46' Ελλάδα/Greece 2007

Γυναικείες φωνές διαμαρτυρίας για τη φρίκη του πολέμου

της **Μαριάννας Β. Βαρδιογιάννη***

Πόνος, φρίκη, οργή... Τα απομεινάρια του πολέμου που η ειρήνη, η καινούργια ζωή που αρχίζει όταν τα όπλα σιωπούν, δεν μπορεί να σβήσει. Χαράζονται ανεξίτηλα στα σώματα και τις ψυχές του άμαχου πληθυσμού, στα γυναικεία κορμιά, το πιο φρικτό πεδίο μάχης, στην ψυχή των μανάδων που εξακολουθούν να ζουν χωρίς ζωή αφού τα παιδιά τους δεν έχουν πια ούτε σώμα ούτε ψυχή για να μιλήσουν. Αυτή είναι η πραγματική βία του πολέμου, η βία που δεν σβήνει ποτέ.

Ο άμαχος πληθυσμός, στη πλειονότητά του γυναίκες και παιδιά, είναι το πιο τραγικά θύματα του πολέμου αλλά και τα πιο πολλά. Περίπου το 70% των θυμάτων πολέμου δεν είναι στρατιώτες αλλά άμαχοι, χωρίς όπλα για να αμυνθούν και χωρίς φωνή για να επηρεάσουν τις αποφάσεις που κρίνουν τις τύχες τους. Έρμια της ανελήτης βίας του εχθρού.

Την περασμένη δεκαετία δύο εκατομμύρια παιδιά σκοτώθηκαν σε ένοπλες συγκρούσεις και πάνω από είκοσι εκατομμύρια παιδιά έχουν εκδιωχθεί από τα σπίτια τους και δεν πηγαίνουν σχολείο. Τα παιδιά του πολέμου έχουν γνωρίσει τον φόβο, την ορφάνια, τον εξευτελισμό και την δυστυχία.

Χιλιάδες γυναίκες κάθε ηλικίας έχουν αντικρίσει τη βαρβαρότητα του πολέμου πέφτοντας θύ-

ματα εκμετάλλευσης, κακοποίησης και ταπεινώσης από εκείνους που χρησιμοποιούν τον τρόπο ως τακτική πολέμου. Γυναίκες-αυτόπτες μάρτυρες της θανάτωσης των παιδιών τους, γυναικες-θύματα συστηματικών βιασμών και βασανιστηρίων, γυναικες-ανθρώπινα ερείπια, τραυματισμένες ψυχές και σώματα χωρίς ελπίδα, χωρίς επιστροφή. Και το αύριο; Σοβαρές σωματικές και ψυχικές ασθένειες και το παιδί του εχθρού-βιαστή που θα κρατήσουν στην αγκαλιά τους.

Ακόμα κι όταν καταφέρει να εξασφαλίσει την επιβίωσή της, ακόμα κι όταν ο πόλεμος τελειώσει, η ειρήνη δεν θα επέλθει ποτέ στην ψυχή μιας μάνας που να μην έζησε αλλά το παιδί της χάθηκε μπροστά στα μάτια της. Τι μπορεί να πει κανείς σε μια γυναίκα που έχει κακοποιηθεί και βασανιστεί όταν μονολογεί «Ποιον να κατηγορήσεις;» Με τι δύναμη μια γυναίκα μπορεί να συνεχίσει να ζει, όταν ο εφιάλτης που βίωσε στοιχειώνει το μυαλό και την ψυχή της για πάντα; Ποιος μπορεί να απαντήσει σε αυτήν όταν ρωτά «Γιατί;»

Οι μαρτυρίες αυτών των γυναικών είναι φωνές διαμαρτυρίας για τη φρίκη του πολέμου, κραυγές αγωνίας για το μέλλον της ανθρωπότητας, καταθέσεις ψυχής σε μια απεγνωσμένη προσπάθεια επίκλησης της δικαιοσύνης και πε-

ριφρούρησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ύπαρξή τους πολύτιμη για να πρεσβεύει την υπέρτατη γυναικεία αξίωση για ειρήνη στον κόσμο. Την ειρήνη που δεν είναι μόνο ζήτημα πολιτικών αποφάσεων, αλλά νοοτροπίας, ηθικής και καθημερινής πρακτικής στη συνείδηση κάθε πολίτη.

Η ειρήνη πρέπει να πάψει να είναι ένα άπιαστο όνειρο. Ας κατεβάσουμε τα όπλα και ας μην εγκαταλείψουμε την προσπάθεια. Στον πόλεμο ο άνθρωπος καταστρέφει και καταστρέφεται. Εκείνοι που σκοτώνουν, κακοποιούν και εκμεταλλεύονται γυναίκες και παιδιά παραμένουν ατιμώρητοι. Ας προστατεύσουμε τους αθώους, και ειδικά τα παιδιά, το δικαίωμά τους στην ελπίδα, στη ζωή, στην αγάπη. Η αθωότητά τους κινδυνεύει και πρέπει να κάνουμε τα πάντα να την σώσουμε. Η πρόσπιση της ειρήνης αποτελεί χρέος όλων μας. Σημαίνει προστασία των παιδιών μας ενάντια σε κάθε μορφή βίας, κίνδυνο και διαφθορά. Η αδράνεια ισοδυναμεί με έγκλημα. Ας σπάσουμε τη σιωπή! Ας δράσουμε!

Ιανουάριος 2008

* Η Μαριάννα Β. Βαρδιογιάννη είναι Πρόεδρος Καλής Θέλησης της UNESCO

Women's voices of protest against the horrors of war

by **Marianna V. Vardinogianni***

Pain, horror, rage... The remains of a war that peace, the new life that begins when the guns are silent, cannot erase. They are etched indelibly in the bodies and souls of the civilian population, on women's bodies, the most horrible battle ground, on the souls of mothers who have continued to live without life, since their children no longer have either body or soul to speak. This is the real violence of war, the violence that never fades.

The civilian population, women and children for the most part, are the most tragic and numerous victims of war. Approximately 70% of war victims are not soldiers but civilians, without guns to protect themselves and without a voice to influence the decisions that seal their fate. They are prey to the merciless violence of the enemy.

During the past decade, 2 million children died in armed conflict and over 20 million have been chased from their homes and do not go to school. The children of war have known fear, orphanhood, humiliation and misery.

Thousands of women of every age have faced

the barbarism of war, falling victim to exploitation, abuse and humiliation from those who use terror as a military tactic. Women-eye witnesses to the killing of their children, women-victims of systematic rape and torture, women-human ruins, traumatized souls and bodies, without hope, without return. And tomorrow? Serious physical and psychological illnesses, and the child of the enemy-rapist that they will be holding in their arms.

Even when she manages to secure her survival, even when the war has ended, peace will never return to the soul of a mother who has lived, but witnessed the loss of her child. What can one say to a woman who has been abused and tortured when she asks herself: "Who to blame?" With what strength can a woman continue to live, when the nightmare she has gone through haunts her mind and soul forever? Who can answer her when she asks "Why?"

The testament of these women are cries of protest against the horrors of war, cries of fear for the future of humanity, a testimony of the soul in a desperate attempt to call on justice and the

guarding of human rights. Their existence is valuable in mediating the ultimate female demand for world peace. A Peace that is not only a matter of political decisions but of mentality, morality and everyday practice in the conscience of every citizen.

Peace must stop being the unattainable dream. Let us put down our weapons and not give up the effort. In war, man destroys and is destroyed. Those who kill, abuse and exploit women and children remain unpunished. Let us protect the innocent, especially the children, and their right to hope, life and love. Their innocence is at risk and we must do everything possible to save it. The defense of peace is the duty of every one of us. It means the protection of our children against every form of violence, danger and corruption. Inaction is criminal. Let's break the silence! Let's act!

January 2008

** Marianna V. Vardinogianni is a UNESCO Good Will Ambassador*

Βιρμανία: Δύο ονόματα για μία δικτατορία

Burma: Two Names for One Dictatorship

Σκηνοθεσία/Direction: Δημήτρης Γεράρδης/Dimitris Gerardis **Σενάριο-Έρευνα/Screenplay-Research:** Σωτήρης Δανέλης/Sotiris Danezis **Έρευνα-Οργάνωση Παραγωγής/Research-Production Coordination:** Ιωάννα Μπρατσιάκου/Ioanna Bratsiakou **Φωτογραφία-Ήχος/Cinematography-Sound:** Δημοσθένης Ιωάννου/Demosthenis Ioannou (Βιρμανία-Ταϊλάνδη/ Burma- Thailand), Philippe Chamaillard (Γαλλία/France), Nasser Itani (Μ. Βρετανία-UK) **Μοντάζ/Editing:** Κώστας Χριστοκόπουλος/Kostas Christakopoulos, Παύλος Κοντογιώργης/Pavlos Kontogiorgis **Μουσική/Music:** Γιώργος Μαγουλάς/ Giorgos Magoulas **Συνομιλίες/Interviews:** Ιωάννα Μπρατσιάκου/ Ioanna Bratsiakou (Μ. Βρετανία-UK), Μαρία Δενοξά/Maria Denaxa (Γαλλία/France) **Fixing:** Supriyeeya Rungnobbakhun (Ταϊλάνδη/Thailand) **Υποτιτλισμός/Subtitles:** Αρίστη Γεωργιάδου/Aristi Georgiadou **Γραμμάτεια Παραγωγής/Production Secretary:** Σοφία Ζαμπάρα/Sofia Zabara **Αρχειακό υλικό/Archival Material:** MEGA Channel, Human Rights Watch, Amnesty International, Democratic Voice of Burma, Burma Rangers, Shan State Army, Assistance Association for Political Prisoners in Burma **Παραγωγή/Producer:** Λίτσα Δελή/Litsa Deli **Παραγωγή/Production:** Τηλέτυπος ΑΕ/Teletypos SA, Ελλάδα/Greece **Digital Beta Έγχρωμο/Color 65'** Ελλάδα/Greece 2008

Λίγους μήνες μετά τη βίαιη καταστολή των διαδηλώσεων κατά της χούντας των στρατηγών, στους δρόμους της παλιάς πρωτεύουσας πλανάει ο φόβος. Εκεί που η κλαγγή των όπλων κάλυψε τις φωνές των μοναχών και των εξθλιωμένων πολιτών, οι τουρίστες χορτασμένοι δημοκρατιών επιστρέφουν. Στη χώρα όπου οι ξένοι δημοσιογράφοι θεωρούνται ανεπιθύμητα πρόσωπα και όπου οι συλλήψεις αντιφρονούντων, οι βιρμανισμοί και οι εκτελέσεις πολιτικών αντιπάλων, ο βιασμός της δημοκρατίας και η ωμή καταστολή αποτελούν μια καθημερινή εφιαλτική πρακτική, οι δημιουργοί του ντοκιμαντέρ ξεγλιστρούν από την αστυνομία και τις μυστικές υπηρεσίες του στρατού και καταγράφουν σπάνιες εικόνες από τη νέα πρωτεύουσα και συνομιλούν με πρωταγωνιστές της λαϊκής εξέγερσης που πίνηκε στο αίμα. Αντικαθεστωτικοί που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα μέσα σε μια νύχτα, εκποτισμένοι που βρέθηκαν σε στρατόπεδα προσφύγων, ανάρτες που πολεμούν το καθεστώς και εκπρόσωποι ανθρωπιστικών οργανώσεων μιλούν για μια δικτατορία με δύο ονόματα: Βιρμανία ή Μιανμάρ...

A few months after the violent suppression of the demonstrations against the military dictatorship, fear is palpable in the streets of the old capital. There where the sound of gunfire drowned out the cries of the monks and the impoverished citizens, tourists hailing from well-fed republics are beginning to reappear. In a country where a foreign journalist is branded "persona non grata" and where the arrest of dissidents, the torture and execution of political rivals, the rape of democracy and brutal suppression constitute a daily, nightmarish practice, the *War Zone* film crew managed to evade the police and the military's secret services, filming rare footage of the new capital and interviewing the protagonists of the popular uprising that was drowned in blood. Opponents of the regime who were forced to flee the country overnight, displaced persons who found themselves in refugee camps, guerillas who are still fighting against the junta and representatives of humanitarian organizations talk about a dictatorship with two names: Burma or Myanmar...

Απόλυτη σιωπή για τα όσα τρομακτικά συμβαίνουν στη Βιρμανία

της **Jane Birkin***

Κάποια χρόνια πριν, διάβασα στις βρετανικές εφημερίδες ότι θα απελευθέρωναν την ηγέτιδα της αντιπολίτευσης στην Βιρμανία, Αουνγκ Σαν Σου Κι, για τα γενέθλιά της. Αρχισα τότε να βρίσκω άρθρα σχετικά με τη δραστηριότητα για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Βιρμανία και την Αουνγκ Σαν Σου Κι, εδώ στη Γαλλία. Ανακάλυψα μια οργάνωση που έχει τα γραφεία της σ' ένα δρομάκι του Παρισιού. Αρχισα να διαβάζω βιβλία για κείνη την εποχή που κάποιοι νέοι άνθρωποι γύριζαν μικρά ντοκιμαντέρ πιέζοντας για την απελευθέρωσή της. Ωστόσο, η υπόθεση δεν είχε καμία προβολή στις ειδήσεις. Κανείς δε φανόταν να νοιάζεται ιδιαίτερα και, δεν ξέρω, αλλά μάλλον, ανακάλυψα ότι δεν ήταν καθόλου μέρος της γαλλικής κουλτούρας.

Το Σεπτέμβριο, θυμάμαι, ήμουν στο Λονδίνο και προσπαθούσα να κάνω κάτι για την Αφρική, για έναν εντελώς διαφορετικό σκοπό. Κατά την επιστροφή μου στο Παρίσι άκουσα ότι φοιτητές είχαν βγει στους δρόμους της Ρανγκούν στο πλευρό των μοναχών. Άνοιξα κατευθείαν το ραδιόφωνο και ένας παραγωγός περιέγραφε με λεπτομέρειες, εκείνη τη στιγμή, το τι συνέβαινε στη χώρα. Είδα στην τηλεόραση, όπως κι όλος ο κόσμος, τις εικόνες των μοναχών και των φοιτητών να περπατούν στους δρόμους. Όλη εκείνη την εβδομάδα υπήρχε ένα αίσθημα ότι κάτι επρόκειτο

να αλλάξει, υπήρχε ένας ενθουσιασμός. Και ξαφνικά... ο Στρατός κατέστειλε τις διαδηλώσεις, γεγονός που δεν με εξέπληξε διότι ήταν ακριβώς αυτό που είχε συμβεί και την 8η Αυγούστου του 1988, με όλα τα επακόλουθα. Υπέθεσα ότι η ουνέχεια θα ήταν οι μοναχοί που διαδήλωναν να μπουκνουν στη φυλακή και το θέμα να μην ακουστεί ποτέ ξανά, όπως άλλωστε και συνέβη.

Έγραψα λοιπόν ένα τραγούδι και αποφάσισα ότι θα πρέπει να ταξιδέψω σε οποιαδήποτε χώρα μπορούσα. Ήμουν και τυχερή διότι η ταξίδια μου *Boxes* είχε μόλις βγει, οπότε θα μπορούσα, αν ταξίδευα κάπου για την προώθηση της ταινίας, να μιλώ στον κόσμο και για την Αουνγκ Σαν Σου Κι. Και στην Ελλάδα, όταν είχα έρθει τον περασμένο Σεπτέμβριο, μίλησα για κείνη. Διότι σκεπτόμουν ότι ήταν πιθανό ο ΟΗΕ να κάνει κάτι, κάποιος να κάνει κάτι, στην Ελλάδα, στο Λονδίνο, στο Παρίσι, στην Ιταλία, οπούδήποτε. Τόσοι άνθρωποι στους δρόμους να φωνάζουν, δεν ήταν δυνατόν να πάει χαμένος για δεύτερη φορά ένας τέτοιος αγώνας! Ο Σαρκοζί, η γαλλική διπλωματία, φανταζόμουν ότι ίσως να άλλαζαν αν συνειδητοποιήσουν ότι δίνουν τόσα πολλά χρήματα κάθε χρόνο που καταλήγουν στη χούντα... Σταδιακά βέβαια άρχισα να συνειδητοποιώ ότι η πολιτική είναι ένα διαφορετικό παιχνίδι κι ότι οι προσπάθειές μου

είχαν πάρα πολύ περιορισμένα αποτελέσματα.

Πρόσφατα διάβασα μια ενδιαφέρουσα αναφορά για την γαλλική πετρελαϊκή εταιρεία Total. Το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι το χρήμα. Ο πρόεδρος της εταιρείας είπε ότι από τη στιγμή που η κυβέρνηση δεν του ζήτησε να φύγει από τη Βιρμανία εκείνος γιατί να το κάνει; Και πρόσθεσε ότι είναι μια ομάδα ανθρώπων που εργάζεται σε μια ξένη χώρα, τι σημασία έχει για εκείνους ποιος κυβερνά αυτή τη χώρα; Το ζήτημα για την Total, συμπλήρωσε, είναι να πάρει το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο από αυτή την άποψη η δραστηριότητα της εταιρείας είναι επιτυχής.

Στη Βιρμανία ένα στα δέκα παιδιά πεθαίνει πριν συμπληρώσει το πέμπτο έτος της ηλικίας του, οι πολίτες αυτής της χώρας αντιμετωπίζουν τρομερές συνθήκες φτώχειας. Πώς να αντιμετωπίσουν και όλα όσα συνεπάγεται η συμμετοχή τους στις διαδηλώσεις; Δολοφονίες, ξυλοδαρμούς, φυλακίσεις... Στη Βιρμανία συμβαίνουν τρομακτικά πράγματα. Δεν ξέρω αν τελικά θα αλλάξει κάτι, εγώ πάντως θα συνεχίσω να προσπαθώ με οποιαδήποτε κόστος, ακόμη κι αν το μόνο που βλέπω μέχρι σήμερα είναι η απόλυτη σιωπή.

Ιανουάριος 2008

* Η Jane Birkin είναι ηθοποιός και τραγουδίστρια

Absolute silence about the horrors happening in Burma

by **Jane Birkin***

A few years ago I read in the British newspapers that they were going to free the leader of the opposition in Burma, Aung San Suu Kyi, for her birthday. I then began finding articles related to action on human rights in Burma and Aung San Suu Kyi, here in France. I discovered an organization which had its offices in a small street in Paris. I began reading books about that time

when some young people were making small documentaries pressing for her liberation. However, the story was not being featured on the news. No one seemed to particularly care, and I don't know, but I think I discovered that it wasn't at all a part of French culture.

In September, I remember, I was in London and was trying to do something about Africa,

for a totally different issue. On my return to Paris I heard that students had taken to the streets in Rangoon, on the side of the monks. I turned on the radio immediately and a producer was describing, in detail, what was happening in the country that moment. I saw on television, just like the rest of the world, those images of the monks and the students walking on the streets.

All that week there was a feeling that something was about to change, there was an enthusiasm. And suddenly... the Army put down the protests, a fact that did not surprise me, because it was exactly what had happened on August 8, 1988, with everything that followed. I presumed that what would follow would be that the protesting monks would be put in jail and the matter would never be heard again, as did indeed happen.

So I wrote a song and decided that I had to travel to whatever country I could. I was lucky too, because my film *Boxes* had just come out so I could travel somewhere to promote the film, and speak to people about Aung San Suu Kyi as well. And when I came to Greece last September, I spoke about her. Because I thought that it was possible the UN would do some-

thing, someone would do something, in Greece, in London, in Paris, in Italy, anywhere. So many people on the streets, shouting, it wasn't possible that such a struggle would go to waste a second time! Sarkozy, French diplomacy, I imagined that perhaps they would change if they realized that they give so much money every year that ends up in the hands of the military junta... Gradually, I of course began to realize that politics is a different game and that my efforts had very limited results.

I recently read an interesting article about the French oil company Total. The only thing they are interested in is money. The president of the company said that since the government didn't ask him to leave Burma, why should he do so? And he added that they are a team of people working in a foreign country, what difference does it

make to them who governs that country? What is important for Total, he added, is to get the oil and natural gas, and from that point of view the company's activities are successful.

In Burma, one out of ten children dies before reaching the age of 5; the citizens of that country face terrible conditions of poverty. How can they deal with all that their participation in demonstrations involves? Murder, beatings, arrests... In Burma terrible things are happening. I don't know if in the end something will change, but I will continue to try at any cost, even if the only thing I've seen up to today is total silence.

January 2008

* Jane Birkin is an actress and a singer

Σωτήρης Δανέζης – Εμπόλεμη ζώνη / Sotiris Danezis - War Zone

Ένα δευτερόλεπτο σιωπής / One Second of Silence

Έκθεση φωτογραφίας / Photographic Exhibition

Μουσείο Φωτογραφίας της Θεσσαλονίκης / Thessaloniki Museum of Photography

7-16 Μαρτίου/March 7-16, Επιμέλεια έκθεσης/Curator: Βαγγέλης Ιωακείμης/Vangelis Ioakimidis

Λένε ότι η πιο ηχηρή κραυγή είναι η σιωπή, ότι με τη σιωπή μπορείς να πεις περισσότερα απ' ό,τι με τα λόγια, ότι μόνο στη σιωπή παύεις να περιγράφεις κι αρχίζεις να βιώνεις. Η έκθεση φωτογραφίας του Σωτήρη Δανέζης «Ένα δευτερόλεπτο σιωπής», στο Μουσείο Φωτογραφίας της Θεσσαλονίκης, μας προτρέπει – ακόμη κι όταν αισθανόμαστε αδύναμοι να σταματήσουμε έναν πόλεμο – να σταματήσουμε, τουλάχιστον, να σωπαίνουμε μπροστά στην ανθρώπινη θηριωδία και βαρβαρότητα.

Σε 25 φωτογραφικά καρέ (τη διάρκεια ενός δευτερολέπτου τηλεοπτικού σήματος PAL), αποτυπώνει στιγμιαία αποσπάσματα της ζωής σ' έναν κόσμο εγκλωβισμένο στη δίνη του πολέμου, αποκλεισμένο από τα πρωτοσέλιδα της ειδησεογραφίας, καταδικασμένο από τη σιωπή της διεθνούς κοινότητας.

Με αφηγητή τη φωτογραφική μηχανή, βλέμμα και στόχαστρο ευθυγραμμισμένα στα θύματα και τους όπτες, ο Σωτήρης Δανέζης μάς μεταφέρει σε 12 χώρες: από την απομονωμένη Βόρεια Κορέα, τη Βιρμανία των στρατηγών και την πρώτη γραμμή της μάχης στο Αφγανιστάν, έως το μεταπολεμικό Κογκό, τα οχυρά των μαοϊκών ανταρτών στο Νεπάλ και τις ζούγκλες της κοκαΐνης στην Κολομβία.

Ο φακός εστιάζει στον Ερνέστο Ταβέρρα Γκαρσία, έναν από τους 5.000 ανηλίκους «μπαντινέρος», στις φυλακές του Ελ Σαλβαδόρ. «Ζητάμε από την κοινωνία να μας βοηθήσει, να μας δώσει μια δουλειά. Είμαστε άνθρωποι, δεν είμαστε το χειρότερο που σκέφτεται ο κόσμος», ψιθυρίζει και σγημιάζει με τα δάχτυλα το σήμα της συμμορίας του.

Σούρουπο στην πόλη Αλτάρ, τον τελευταίο μεγάλο σταθμό των λαθρομεταναστών που περνούν παράνομα από το Μεξικό στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ένας σταυρός θυμίζει ότι για 903 ανθρώπους ο δρόμος για το Αμερικανικό όνειρο δεν είχε επιστροφή.

Σ' ένα παλιό βελγικό χρυσορυχείο, στο ανατολικό Κογκό, άνδρες, γυναίκες, ακόμη και μικρά παιδιά σκάβουν στις σκοτεινές και ετοιμόρροπες σπηλιές, αναζητώντας ψήγματα χρυσού για να συντηρήσουν τις οικογένειές τους. Η λάσπη βάφει με το χρώμα της τα πρόσωπα και τα χέρια τους.

Στη Νέα Υόρκη, μέλη της οργάνωσης, «Βετεράνοι του Ιράκ ενάντια στον Πόλεμο», φορούν στρατιωτικές στολές παραλλαγής, περιπολούν στο Σέντραλ Πάρκ, «δεδειγμένα πυρά» ελεύθερου σκοπευτή στην 5η Λεωφόρο και πραγματοποιούν ουλήψεις υπόπτιον στην Τάιμς Σκουέρ, τρομάζοντας τους ανυποψίαστους Νεοορκέζους.

Την ίδια ώρα, στο Αφγανιστάν, μια διμοιρία Αμερικανών στρατιωτών πέφτει σε ενέδρα των Ταλιμπάν. Ακολουθεί μάχη από σπίτι σε σπίτι. Λίγη ώρα αργότερα όλα έχουν τελειώσει. Καθώς ο στρατιώτης του αφγανικού κυβερνητικού στρατού προσπαθεί να δει το πρόσωπο ενός νεκρού Ταλιμπάν, ο επιλοχίας Έρον Ντουίτ ανάβει τσιγάρο. Είχε προβαλλήσει τον εχθρό του από απόσταση 300 μέτρων.

Κάθε εικόνα της έκθεσης του Σωτήρη Δανέζης είναι και μια μικρή ιστορία, μια ιστορία που μετατρέπει τη σιωπή, την άγνοια και την αδιαφορία μας, σε συνώνυμο του εγκλήματος.

They say that silence is the loudest cry; that through silence one can say more than one can with words; that only through silence can one stop describing and start experiencing. Sotiris Danezis' exhibition of photographs entitled "One Second of Silence", at the Thessaloniki Museum of Photography, urges us – even if we feel powerless to stop a war – to at least stop being silent when faced with human atrocity and barbarism.

Twenty-five frames (the equivalent of a one-second-long PAL television signal), in which he has captured an instant, a fragment of life, in a world that is trapped in the vortex of war, excluded from the front pages of the news, condemned by the silence of the international community.

With his camera as narrator, and his gaze aimed squarely at the victims and the culprits, Sotiris Danezis transports us to 12 countries: from insular North Korea, the military regime in Burma and the front line of battle in Afghanistan, to post-war Congo, the fortresses of the Maoist rebels in Nepal, and the cocaine jungle in Colombia.

The lens focuses on Ernesto Chavez Garcia, one of the 5,000 underage "banditlers" in the prisons of El Salvador. "We are asking society to help us, to give us a job. We are human beings, we're not the worst that people think of us," he whispers and makes the sign of his gang with his fingers.

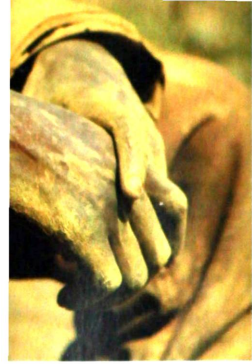
Twilight in the town of Altar, the last major stop-off for illegal migrants crossing into the US from Mexico. A memorial cross reminds us that for 903 people the road to the American dream was one of no return.

In an old Belgian goldmine in eastern Congo, men, women, and even young children are digging in the dangerous, dark tunnels, in search of specks of gold in order to provide for their families. Their faces and hands are stained with the color of mud.

In New York, members of "Iraq Veterans Against the War", dressed in camouflage and patrolling Central Park, "come under sniper fire" on 5th Avenue and arrest suspects in Times Square, scaring passersby.

At the same time, in Afghanistan, a platoon of US soldiers is ambushed by the Taliban. This is followed by house-to-house combat. A little later, it's all over. As a soldier of the Afghan army tries to see the face of a slain Taliban, Sergeant Major Aaron Dewitt lights a cigarette. He shot the enemy from a distance of 300 meters.

Every photograph in Sotiris Danezis' exhibition is a little story, a story that turns our silence, ignorance and indifference into a synonym for crime.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
THESSALONIKI INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

